

ADVIES 420

BETREFFENDE HET VOORONTWERP VAN OMZETTINGSORDONNANTIE (ELEKTRICITEIT, GAS, THERMISCHE ENERGIE)

27/08/2026

Opgesteld op grond van artikel 30bis, § 2, 2° van de ordonnantie elektriciteit

BRUGEL-ADVIES-20260827- 420

De Brusselse regelgevende instantie op het gebied van elektriciteit, gas en waterprijsregulering

Sterrenkundelaan 14 – B 1210 Brussel
T: 02/563.02.00 – info@brugel.brussels – www.brugel.brussels

Inhoudsopgave

---

1. Samenvatting.....	5
2. Wettelijke grondslag	7
3. Achtergrond.....	8
4. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie elektriciteit	9
4.1. Problematiek van congestie en invoering van flexibele aansluitingen	9
4.2. Ontwikkelingsplannen	44
4.3. Tariefmethodologie	48
4.4. Toegangsvoorwaarden tot het net.....	49
4.5. Energie-uitwisseling	49
4.6. Bidirectioneel opladen	52
4.7. Invoering van het principe van energie-efficiëntie en energievoorrang	53
4.8. Aandeel van hernieuwbare energie en actieve deelname van de vraagzijde	54
4.9. Noodleverancier	55
4.10. Herkomstgaranties	60
4.11. Nieuwe definities in artikel 2.....	61
5. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie gas.....	63
5.1. Beginselen van efficiëntie en energievoorrang.....	63
5.2. Noodleverancier	64
5.3. Herkomstgaranties	64
5.4. Overige	64
6. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie inzake thermische energie	65
7. Diversen	66
7.1. Onverkrimpbaarheid	66
7.2. Ontwikkelingsplannen: aanpassingen buiten de omzetting om	68
7.3. Opladen of ontladen van elektrische voertuigen.....	71
7.4. Termijn voor de goedkeuring van gereguleerde documenten.....	71
7.5. Strategische punten uit eerdere adviezen van BRUGEL (nr. 407 en nr. 415)	72
8. Conclusie	76

Lijst van afkortingen

Afkorting	Definitie
Besluit inzake „groene energie”	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 17 december 2015 betreffende de bevordering van groene elektriciteit
Richtlijn 2019/944	Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit
Richtlijn 2023/1791 of „energie-efficiëntie”-richtlijn	Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie
Richtlijn 2023/2413	Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat betreft de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen
Richtlijn 2024/1711	Richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 met betrekking tot de verbetering van de organisatie van de elektriciteitsmarkt van de Unie
Richtlijn 2024/1788	Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof
Energiedecreet	Vlaams decreet houdende algemene bepalingen inzake het energiebeleid van 8 mei 2009
FCA	Flexible Connection Agreement (flexibele aansluitingsovereenkomst)
DNB	Distributienetbeheerder
(G)TNB	(Gewestelijke) Transmissienetbeheerder
Ordonnantie inzake thermische energie	Ordonnantie van 6 mei 2021 betreffende de organisatie van de thermische energienetwerken en de registratie van thermische energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Ordonantie elektriciteit	Ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Ordonnantie gas	Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met betrekking tot wegheffingen op het gebied van gas en elektriciteit
OP	Ontwikkelingsplan voor het distributienet

Verordening 2017/1485 (SOGL)	Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van een richtsnoer inzake het beheer van het elektriciteitstransmissienet (System Operation Guideline)
Verordening 2019/943	Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne elektriciteitsmarkt
Technisch reglement inzake elektriciteit	Technisch reglement betreffende het beheer van en de toegang tot het elektriciteitsdistributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, goedgekeurd bij beslissing 259 van BRUGEL van 21 februari 2024
Technisch reglement inzake gas	Technisch reglement betreffende het beheer van en de toegang tot het gasdistributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, goedgekeurd bij beslissing nr. 260 van BRUGEL van 21 februari 2024

1. Samenvatting

Het ter advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie past in een context van ingrijpende veranderingen in het Brusselse energiesysteem, die worden gekenmerkt door de toenemende elektrificatie van het verbruik, de ontwikkeling van gedecentraliseerde energiebronnen, de opkomst van flexibiliteit en het ontstaan van nieuwe beperkingen op de netwerken.

In dit kader is BRUGEL van mening dat de beoogde wijzigingen een belangrijke kans bieden om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te voorzien van de nodige instrumenten om op deze ontwikkelingen te anticiperen en deze in goede banen te leiden.

In zijn advies staat BRUGEL positief tegenover verschillende door de Regering voorgestelde verbeteringen, met name de grotere aandacht voor flexibiliteit en congestie, de versterking van de instrumenten voor netwerkplanning en bepaalde verduidelijkingen met betrekking tot de taken van de marktspelers. Het advies gaat meer in het bijzonder in op de bepalingen met betrekking tot de invoering van flexibele aansluitingen, congestiebeheer, het netwerkontwikkelingsplan, de tariefmethodologie en de nieuwe bepalingen inzake energiedeling en de invoering van de noodleverancier.

BRUGEL is echter van mening dat verschillende bepalingen versterkt of verduidelijkt zouden moeten worden om een coherent, doeltreffend en operationeel kader te waarborgen. De toezichthouder beveelt met name aan om de mechanismen te versterken met betrekking tot de netwerkplanning, congestiebeheer, transparantie bij de toewijzing van capaciteit, het kader voor flexibele aansluitingsovereenkomsten, alsook de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden tussen de verschillende betrokken partijen. Er worden tevens specifieke aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot de regels voor het toekennen van prioriteit aan aansluitingsaanvragen, de coördinatie tussen netbeheerders, de rapportage aan de toezichthouder en de opvolging van de investeringen die nodig zijn voor de toekomstige ontwikkeling van de infrastructuur.

Meer fundamenteel benadrukt BRUGEL dat de beslissingen die in het kader van deze hervorming worden genomen, structurerende gevolgen zullen hebben voor de ontwikkeling van het Brusselse energiesysteem in de komende decennia. De eerste fundamenteen voor het beheerskader van de netwerken van morgen worden momenteel gelegd. Daarom is een alomvattende en samenhangende visie onontbeerlijk, waarbij een adequate infrastructuurplanning, een duidelijke omschrijving van de verplichtingen van elke actor en een evenwichtige verdeling van bevoegdheden tussen de Regering, de netbeheerder en de toezichthouder met elkaar worden gecombineerd.

Het advies heeft tevens betrekking op verschillende transversale maatregelen die verband houden met de ordonnanties elektriciteit, gas en thermische energie, met name op het gebied van energie-efficiëntie en energievoorrang, garanties van oorsprong en ontwikkelingen in de taken van de marktspelers. Ten slotte herhaalt BRUGEL een aantal strategische aanbevelingen die reeds in eerdere adviezen zijn geformuleerd, met name met betrekking tot slimme meters, erkende certificeringsinstanties, energiegemeenschappen en het regelgevingskader voor flexibiliteits- en aggregatieactiviteiten.

De aanbevelingen in dit advies sluiten aan bij deze doelstelling en zijn erop gericht te waarborgen dat het toekomstige regelgevingskader het mogelijk maakt om op een doeltreffende, transparante en rechtvaardige wijze in te spelen op de uitdagingen van de energietransitie, ten voordele van alle Brusselse consumenten.

2. Wettelijke grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt in artikel 30bis, §2, dat:

„... BRUGEL heeft enerzijds een adviserende taak ten aanzien van de overheidsinstanties met betrekking tot de organisatie en de werking van de regionale energiemarkt, en anderzijds een algemene taak van toezicht en controle op de toepassing van de desbetreffende ordonnanties en besluiten.

BRUGEL is belast met de volgende taken:

...

2° op eigen initiatief of op verzoek van de minister of de regering onderzoek en studies te verrichten of adviezen uit te brengen met betrekking tot de elektriciteits- en gasmarkt;

... »

Dit advies wordt uitgebracht op verzoek van de staatssecretaris die bevoegd is voor het energiebeleid.

Bij brief ontvangen op 6 juli 2026 heeft de staatssecretaris BRUGEL om advies verzocht over het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, inzake wegheffingen op het gebied van gas en elektriciteit en tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brusselsin de ordonnantie van 6 mei 2021 betreffende de organisatie van de thermische energienetwerken en de boekhouding van thermische energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het oog op de omzetting van Richtlijn 2024/1711 en de gedeeltelijke omzetting van de richtlijnen 2023/1791, 2023/2413 in 2024/1788 (hierna „het voorontwerp van ordonnantie“ genoemd), dat in eerste lezing door de Regering is aangenomen tijdens haar zitting van 25 juni 2026.

3. Achtergrond

Het voorontwerp van ordonnantie dat ter advies aan BRUGEL is voorgelegd, past in een context die wordt gekenmerkt door de opeenvolgende goedkeuring, op het niveau van de Europese Unie, van verschillende belangrijke wetgevingsteksten die bedoeld zijn om de energietransitie te ondersteunen, de integratie van hernieuwbare energie te versterken, de energie-efficiëntie te verbeteren en de organisatie van de energiemarkten aan te passen aan de nieuwe uitdagingen op het gebied van decarbonisatie en voorzieningszekerheid.

Het is met name bedoeld om te zorgen voor de omzetting van Richtlijn 2024/1711 van 13 juni 2024 tot wijziging van de Richtlijnen 2018/2001 en 2019/944 wat betreft de verbetering van de organisatie van de elektriciteitsmarkt van de Unie, alsmede voor de gedeeltelijke omzetting van de Richtlijnen 2023/1791 inzake energie-efficiëntie, 2023/2413 inzake de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen en 2024/1788 betreffende de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof. Deze teksten passen in het bredere kader van het Europese „Fit for 55“-pakket en van de hervorming van de Europese elektriciteitsmarkt die naar aanleiding van de energiecrisis van 2022 is aangenomen.

Voor een aantal van deze richtlijnen gelden bijzonder korte omzettingstermijnen, waarvan sommige op het moment van de aanneming in eerste lezing van dit voorontwerp al waren verstreken. Richtlijn 2024/1711 voorzagt met name in een omzettingstermijn van zes maanden voor een groot deel van haar bepalingen, namelijk tot 17 januari 2025. In deze context is het dringend noodzakelijk dat de Brusselse wetgeving in overeenstemming wordt gebracht met de nieuwe Europese vereisten, temeer daar de Europese Commissie reeds verschillende inbreukprocedures heeft ingeleid met betrekking tot enkele van de betrokken richtlijnen.

Het in eerste lezing aangenomen voorontwerp heeft in de eerste plaats tot doel het Brusselse regelgevingskader in overeenstemming te brengen met het Europese recht. Naast dit omzettingsaspect bevat het echter ook verschillende structurele veranderingen voor de organisatie van de markten voor elektriciteit, gas en thermische energienetwerken. Hieronder vallen met name de ontwikkeling van flexibele aansluitingen, de publicatie van capaciteitskaarten van de netwerken, de versterking van het kader voor het delen van elektriciteit, de integratie van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie in de planning en regulering van de netwerken, de organisatie van de toekomstige ontmanteling van het aardgasnetwerk en de invoering van een nieuw mechanisme voor de aanwijzing van de noodleverancier.

BRUGEL benadrukt bovendien dat verschillende van de in het voorontwerp opgenomen richtsnoeren reeds waren geanalyseerd in zijn [initiatiefadvies nr. 407](#) van 7 oktober 2025 betreffende de omzetting van het „Fit for 55“-pakket. In dit advies had BRUGEL een reeks aanbevelingen geformuleerd om een coherente omzetting van de nieuwe Europese vereisten te waarborgen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de Brusselse markt en de regionale doelstellingen inzake de energietransitie.

Dit advies heeft dan ook tot doel de bepalingen die in het voorontwerp van ordonnantie worden voorgesteld te toetsen aan, onder meer, de vereisten van het Europees recht, de samenhang van het Brusselse regelgevingskader, de aan BRUGEL toevertrouwde taken, alsook de praktische en operationele gevolgen die hieruit kunnen voortvloeien. BRUGEL behoudt zich bovendien het recht voor om nogmaals te wijzen op de noodzaak om andere punten, buiten de omzetting van de richtlijnen om, op te nemen, die reeds aan de orde waren gekomen, met name in haar [initiatiefadvies nr. 415](#) van 22 april 2026.

4. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie elektriciteit

---

4.1. Het congestieprobleem en de invoering van flexibele aansluitingen

Congestie in de elektriciteitsnetten vormt vandaag de dag een van de belangrijkste uitdagingen waarmee netbeheerders, beleidsmakers en toezichthouders worden geconfronteerd.

Lange tijd werd dit gezien als een probleem dat beperkt bleef tot bepaalde delen van het hoogspanningsnet, maar onder invloed van de toenemende elektrificatie van het verbruik, de ontwikkeling van gedecentraliseerde productie en de stijgende behoefte aan aansluitcapaciteit doet het zich nu op alle spanningsniveaus voor. Hoewel het distributienet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest momenteel minder kwetsbaar lijkt voor structurele congestieverschijnselen dan die van andere regio's in het land, betekent dit niet dat er niet moet worden geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen en dat er geen wettelijk kader moet worden opgezet om dergelijke situaties te identificeren, te voorkomen en doeltreffend te beheren.

Bovendien heeft de structurele congestie die op bepaalde delen van het door Elia geëxploiteerde transmissienet wordt waargenomen, nu al gevolgen voor de Brusselse gebruikers. De capaciteitsbeperkingen op het hoogspanningsnet kunnen immers de mogelijkheden voor aansluiting of vermogensuitbreiding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beperken, terwijl het distributienet nog over voldoende marges beschikt. Deze onderlinge afhankelijkheid tussen het transmissie- en het distributienet onderstreept het belang van een gecoördineerde aanpak van congestiebeheer.

In deze context juicht BRUGEL de vooruitgang toe die is geboekt met het voorontwerp van ordonnantie, evenals het feit dat rekening is gehouden met verschillende aanbevelingen uit haar [initiatiefadvies nr. 407 van 7 oktober 2025](#), in het bijzonder die welke voortvloeien uit de toevoeging van artikel 6bis aan Richtlijn 2019/944 betreffende overeenkomsten inzake flexibele aansluiting. Dit advies sluit tevens aan bij het toepasselijke Europese kader, met name Verordening 2019/943, Verordening 2017/1485 (SOGI) en de mededeling van de Europese Commissie betreffende de efficiëntie van elektriciteitsnetwerken (C/2025/6703).

In het algemeen benadrukt BRUGEL de noodzaak om de verschillende voorgestelde maatregelen in te bedden in een samenhangende totaalvisie, gebaseerd op een duidelijke, transparante en geharmoniseerde methodologie voor congestiebeheer, waarbij de toezichthouder een versterkte rol krijgt. BRUGEL is in dit verband van mening dat een doeltreffend congestiebeheer vereist dat de analyse niet beperkt blijft tot uitsluitend de bepalingen die specifiek op dit onderwerp betrekking hebben. De totstandbrenging van een doeltreffend kader berust tevens op een reeks nauw met elkaar verbonden maatregelen, met name de mechanismen voor commerciële en technische flexibiliteit, alsook de regels die van toepassing zijn op aansluitingen en netwerkplanning. Om deze reden bevat dit advies ook opmerkingen over verschillende aanverwante bepalingen die, hoewel zij niet rechtstreeks betrekking hebben op congestie, deel uitmaken van dezelfde regelgevingslogica en essentiële voorwaarden vormen voor het bereiken van de doelstellingen die met het voorontwerp van ordonnantie worden nagestreefd.

Indien BRUGEL geen opmerkingen maakt over bepaalde bepalingen van het voorontwerp, betekent dit dat zij deze onderschrijft. Dit advies heeft dan ook tot doel de aandacht te vestigen op specifieke punten die volgens BRUGEL verduidelijking of versterking verdienen. Deze punten worden hieronder

besproken.

4.1.1. Flexibele aansluitingen s

4.1.1.1. Voorwaarden om in aanmerking te komen voor de flexibele aansluitingsovereenkomst

Artikel 9bis/2, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt het volgende:

„§ 1. Wanneer de capaciteit in een zone van het net gepubliceerd overeenkomstig artikels 5, § 1, tweede lid, 11° en 7, § 1, tweede lid, 11° beperkt of onvoldoende is, kan de netbeheerder de netgebruiker een flexibele aansluitingsovereenkomst voorstellen.

. De beslissing om een flexibele aansluitingsovereenkomst voor te stellen wordt gemotiveerd en berust op objectieve, objectieve en technisch en economisch gegronde criteria.

§ 2. Het sluiten van overeenkomsten inzake flexibele aansluiting mag niet tot gevolg hebben dat de ontwikkeling van het net zoals voorzien in de ontwikkelingsplannen vermeld in artikel 12 vertraging oploopt.

§ 3. BRUGEL bepaalt de criteria die toelaten [...] te identificeren in welke netgebieden de uitbreiding van het net vanuit technisch-economisch oogpunt niet de meest efficiënte oplossing vormt.

In deze zones kan, in afwijking van artikel 9bis/5, § 1, een flexibele aansluitingsovereenkomst voor onbepaalde duur worden gesloten.”

Artikel 9bis/3, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt op zijn beurt het volgende:

„§ 1. De netbeheerder kan een flexibele aansluitingsovereenkomst voorstellen voor:

1° een nieuwe aansluitingsaanvraag;

2° een aanvraag tot verhoging van het vermogen van een bestaande aansluiting.

§ 2. De flexibele aansluitingsovereenkomsten hebben uitsluitend betrekking op installaties van hoogspanningsafnemers die voldoen aan de technische criteria zoals vastgelegd in het technisch reglement.

§ 3. De flexibele aansluitingsovereenkomsten zijn niet van toepassing op het spoorwegnet van de Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel.

§ 4. De flexibele aard van de aansluiting heeft betrekking op:

1° de beperking van het per tijdsperiode ter beschikking gesteld vermogen;

2° de beperking van de afgenomen en geïnjecteerde volumes per tijdsperiode.

§ 5. De netgebruiker die een flexibele aansluitingsovereenkomst heeft gesloten, installeert een door een erkend certificeringsorgaan gecertificeerd systeem voor de controle van de stroomtoevoer, overeenkomstig de vereisten van het technisch reglement”.

Artikel 9bis/4, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt het volgende:

„§ 1. Voor elke flexibele aansluiting maakt het voorwerp uit van een overeenkomst gesloten tussen de netgebruiker en de netbeheerder, op basis van een standaardovereenkomst.

De standaardovereenkomst en al haar wijzigingen, bevat transparante, evenredige, objectieve en niet-discriminerende voorwaarden.

§ 2. De standaardovereenkomst bevat minstens:

1° de voorwaarden voor de flexibele aansluiting met betrekking tot de maximale afname- en injectievolumes per tijdsperiode en de extra flexibele injectie- en afnamecapaciteiten per tijdsperiode, alsmede het geraamd aantal modulaties per jaar;

2° de verwijzing naar de toepasselijke kosten voor de toegang tot het net, belastingen, taksen, heffingen, retributies en bijdragen van welke aard dan ook;

3° de looptijd van de overeenkomst en, desgevallend, de verwachte datum waarop de volledige aangevraagde capaciteit beschikbaar zal zijn;

4° de maatregelen die van toepassing zijn in geval van niet-naleving van de overeenkomst.

§ 3. BRUGEL keurt de standaardovereenkomst goed na een door de netbeheerder georganiseerde openbare raadpleging en de publicatie van een raadplegingsverslag”.

Er kan dus een flexibele aansluitovereenkomst worden aangeboden onder de volgende cumulatieve voorwaarden:

- a) De aanvraag moet betrekking hebben op de gepubliceerde zones waar de netcapaciteit beperkt of onvoldoende is, overeenkomstig artikel 7, § 1, tweede lid, 11° van de ordonnantie elektriciteit;
- b) De aanvraag moet betrekking hebben op een nieuwe aansluiting of een vermogensverhoging op een bestaande aansluiting met een spanning van meer dan 1 kV (dit betreft hoogspanningsklanten overeenkomstig artikel 2, 19° van de ordonnantie elektriciteit), met uitzondering van spoorwegtractie.
- c) De betrokken afnemers moeten voldoen aan de technische criteria die zijn vastgelegd in het technisch reglement en beschikken over een systeem voor de controle van de stroomtoevoer;

BRUGEL acht het wenselijk om bepaalde aanpassingen aan de voorgestelde tekst aan te brengen om te waarborgen dat het juridische kader een adequate weerspiegeling vormt van de realiteit van de exploitatie en het beheer van de netwerken, met name in een context van toenemende interconnectie van de infrastructuur en veranderende congestieverschijnselen:

1. Een flexibelere benadering van het kader, waardoor flexibele aansluitingsovereenkomsten kunnen worden aangeboden

BRUGEL merkt op dat artikel 9bis/2, zoals opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie, netbeheerders alleen toestaat een flexibele aansluitingsovereenkomst aan te bieden wanneer de capaciteit beperkt of onvoldoende is in een netgebied dat op de capaciteitskaart is gepubliceerd. Deze formulering kent twee wezenlijke beperkingen:

- 1) de expliciete verwijzing naar deze capaciteitskaarten biedt duidelijke voordelen op het vlak van

transparantie en voorspelbaarheid voor de netgebruikers, maar geeft de operationele realiteit van het beheer van elektriciteitsnetten – die wordt gekenmerkt door veranderlijke, lokale en sterk onderling verbonden situaties – niet volledig weer. Het optreden van capaciteitsbeperkingen blijft immers niet noodzakelijkerwijs beperkt tot de in de kaarten aangegeven zones en kan het gevolg zijn van bijzondere omstandigheden die aan het licht komen bij de analyse van een individuele aansluitingsaanvraag.

- 2) BRUGEL stelt vast dat bepaalde beperkingen die op het transmissienet worden waargenomen, nu al gevolgen kunnen hebben voor de aansluitmogelijkheden van gebruikers die op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn aangesloten. Zo kan, zelfs wanneer het distributienet strikt genomen over voldoende capaciteit beschikt, een tekort aan beschikbare capaciteit op het stroomopwaarts gelegen net ertoe leiden dat bepaalde aansluitingen worden beperkt of aan voorwaarden worden onderworpen. In een dergelijk geval zou de beheerder van het distributienet genoodzaakt kunnen zijn een flexibel aansluitingscontract voor te stellen om deze beperking op te vangen, ook al wordt het betreffende gebied in de capaciteitskaart van het distributienet niet als beperkt of ontoereikend aangemerkt.

De huidige formulering van artikel 9bis/2 lijkt deze situaties echter niet expliciet te omvatten. Deze formulering lijkt dan ook restrictiever dan het in Vlaanderen aangenomen mechanisme dat is opgenomen in artikel 4.1.17/9, §1er, 1° van het Energiedecreet, dat eveneens de mogelijkheid biedt om een flexibele aansluiting voor te stellen wanneer uit de netstudie die in het kader van een aansluitingsaanvraag wordt uitgevoerd, blijkt dat er een risico op congestie bestaat, ook in een gebied dat niet eerder als congestiegebied was aangemerkt.

BRUGEL is van mening dat een dergelijke mogelijkheid ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nuttig zou kunnen zijn om de netbeheerder in staat te stellen bepaalde individuele aanvragen te behandelen waaruit een lokale beperking blijkt die nog niet in de capaciteitskaart tot uiting komt.

BRUGEL stelt derhalve voor om § 1 van artikel 9bis/2 als volgt aan te vullen (onderstreepte tekst in vet):

*„§ 1. Wanneer de capaciteit beperkt of ontoereikend is in een netgebied dat is gepubliceerd overeenkomstig de artikelen 5, § 1, tweede lid, 11° en 7, § 1, tweede lid, 11°, **of indien uit de netstudie¹ blijkt dat de aansluiting van de installatie congestie veroorzaakt**, kan de netbeheerder de netgebruiker een flexibele aansluitingsovereenkomst voorstellen. De beslissing om een flexibele aansluitingsovereenkomst voor te stellen wordt gemotiveerd en is gebaseerd op objectieve, technisch en economisch gegronde criteria.*

2. Verduidelijking van het toepassingsgebied van de uitsluiting met betrekking tot spoorwegtractie-infrastructuur

De uitsluiting van de MIVB van flexibele aansluitingsovereenkomsten is een politieke keuze. Bij het bepalen van de te volgen koers moet met verschillende elementen rekening worden gehouden.

---

¹ Er dient te worden verwezen naar de nieuwe alinea van artikel 9bis/1, zoals voorgesteld in punt 4.1.3.3. „Vooronderzoek voorafgaand aan de aansluiting”

Enerzijds kan de uitsluiting van de MIVB van flexibele aansluitingen gerechtvaardigd zijn. Het is mogelijk dat het aanpassen van het vermogen van de installaties, die bestemd zijn voor de stroomvoorziening van de trams en metro's van de MIVB, de goede werking ervan zou kunnen belemmeren en daarmee de continuïteit van deze openbare dienst zou kunnen schaden. Anderzijds zou het feit dat de MIVB geen gebruik kan maken van een flexibele aansluitingsovereenkomst nadelig kunnen zijn voor de MIVB. Indien de netbeheerder onvoldoende capaciteit heeft om de aansluiting te realiseren en geen flexibele aansluitingsovereenkomst kan aanbieden, zou hij genoodzaakt kunnen zijn de door de MIVB aangevraagde aansluiting of vermogensverhoging te weigeren. Naast het gebruik van flexibele aansluitingen gaat het mogelijk ook om een kwestie van prioritering van aansluitingsaanvragen. In het kader van politieke keuzes kan de kwestie van het niet-gebruik van flexibele -aansluitingen voor bepaalde toepassingen en de prioritering van aansluitingen (punt 4.1.4) zich ook voordoen voor andere openbare diensten (zoals bijvoorbeeld ziekenhuizen of politiediensten).

Indien wordt besloten om de MIVB uit te sluiten van de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting, pleit BRUGEL ervoor deze uitzondering uit te breiden tot Infrabel en de NMBS, binnen de grenzen van de regionale bevoegdheid. De infrastructuur voor stroomvoorziening van Infrabel en de NMBS kent vergelijkbare operationele beperkingen en vervult eveneens een openbare vervoersopdracht. Indien voor deze koers wordt gekozen, beveelt BRUGEL aan het voorontwerp van artikel 9bis/3, § 3, te wijzigen door de woorden „*spoorwegnet van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel*“ te vervangen door „*regionale spoorweg- en stationsinfrastructuur*“, teneinde de infrastructuur van de NMBS en Infrabel binnen de grenzen van de regionale bevoegdheid hierin op te nemen.

4.1.1.2. Weigering van aansluiting op het netwerk

Artikel 9bis/1, § 1, tweede lid, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt het volgende:

„§ 1. De netbeheerder behandelt elke aansluitingsaanvraag overeenkomstig deze afdeling en de voorwaarden vastgelegd in het technisch reglement.

Hij mag een aanvraag tot aansluiting slechts weigeren:

1° hij niet over de noodzakelijke capaciteit beschikt, onverminderd artikel 9bis/2;

2° indien de aanvrager niet voldoet aan de technische voorschriften die in het technisch reglement zijn vastgelegd.

De weigeringsbeslissing wordt gemotiveerd en berust op objectieve, objectieve en technisch en economisch gegronde criteria.

Wanneer de weigering betrekking heeft op de aansluiting van een oplaadpunt wegens het ontbreken van de benodigde capaciteit, verstrekt de netbeheerder, op verzoek van de derde die de aansluiting heeft aangevraagd, informatie over de maatregelen die nodig zijn om het net te versterken, alsmede over mogelijke alternatieve oplossingen.

§ 2. De netbeheerder verstrekt de netwerkgebruiker uiterlijk drie maanden na de indiening van de aansluitingsaanvraag duidelijke en transparante informatie over de stand van zaken en de behandeling van de aanvraag.

Zolang de aansluiting noch is gerealiseerd noch definitief is geweigerd, wordt deze informatie

regelmatig en ten minste eenmaal per kwartaal bijgewerkt.

§ 3. De netbeheerder stelt een procedure ter beschikking die de netgebruikers in staat stelt de aansluiting aan te vragen en de betreffende documenten in digitaal formaat in te dienen. ».

BRUGEL is van mening dat de regeling inzake weigering van aansluiting, zoals vastgelegd in artikel 9bis/1 zoals opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie, beter zou aansluiten bij het mechanisme voor flexibele aansluiting zoals vastgelegd in artikel 9bis/2.

In de huidige formulering staat artikel 9bis/1 de netbeheerder namelijk toe een aansluitingsaanvraag te weigeren wanneer hij niet over de nodige capaciteit beschikt, onder voorbehoud van artikel 9bis/2. De tekst vermeldt echter niet expliciet dat de netbeheerder, alvorens een beslissing op grond van een gebrek aan capaciteit te nemen, moet onderzoeken of het opportuun is een flexibele aansluiting voor te stellen wanneer deze oplossing technisch en economisch relevant is.

Een dergelijke verduidelijking zou de samenhang van de ordonnantie versterken.

Verschillende bepalingen van het voorontwerp zijn immers gebaseerd op het principe dat flexibele aansluitingen een instrument vormen voor het beheer van netwerkbepalingen, waarmee de toegang tot het netwerk kan worden vergemakkelijkt en tegelijkertijd bepaalde investeringen kunnen worden uitgesteld.

Zo schrijven bijvoorbeeld artikel 5, § 1, tweede alinea, punt 11, en artikel 7, § 1, tweede alinea, punt 11, voor dat er capaciteitskaarten moeten worden gepubliceerd waarin met name de zones worden vermeld waar een flexibele aansluiting mogelijk is. Evenzo wordt in artikel 5, § 1, tweede lid, punt 10, en artikel 7, § 1, tweede lid, punt 9, het gebruik van flexibiliteitsdiensten vastgelegd als alternatief voor of aanvulling op de versterking van het net.

Ten slotte bepaalt artikel 12 dat in de ontwikkelingsplannen rekening moet worden gehouden met flexibele aansluitingen en met de investeringen die nodig zijn voor de latere omzetting daarvan in aansluitingen met volledige capaciteit.

In deze context is BRUGEL van mening dat een weigering van een aansluiting wegens onvoldoende capaciteit pas mag plaatsvinden na een voorafgaande beoordeling van de mogelijkheid van een flexibele aansluiting.

BRUGEL beveelt derhalve aan artikel 9bis/1 aan te vullen om uitdrukkelijk te bepalen dat, wanneer een weigering wordt overwogen wegens een gebrek aan beschikbare capaciteit, de netbeheerder eerst de mogelijkheid van een flexibele aansluiting overeenkomstig artikel 9bis/2 moet onderzoeken en moet motiveren waarom een dergelijke oplossing niet kan worden voorgesteld.

De volgende alinea zou in artikel 9bis/1 kunnen worden opgenomen: „*Alvorens een aansluiting te weigeren, dient de netbeheerder te onderzoeken of het wenselijk is een overeenkomst voor flexibele aansluiting voor te stellen.*”

De volgende alinea van artikel 9bis/1, zoals momenteel voorgesteld, zou de onderstreepte passage moeten bevatten: „*De beslissing om te weigeren wordt gemotiveerd en berust op objectieve, technisch en economisch gefundeerde criteria.* **Wanneer de netbeheerder weigert een flexibele aansluiting toe**

te kennen, motiveert hij dit in zijn beslissing om te weigeren.”

4.1.1.3. Tijdelijk karakter van de flexibele aansluitingsovereenkomst

Artikel 9bis/5, § 1, zoals opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt het volgende:

„De flexibele aansluitingsovereenkomst is tijdelijk. Zij eindigt wanneer de investeringen in het net zijn gerealiseerd en binnen de in de overeenkomst vastgestelde termijn, en uiterlijk binnen de door BRUGEL in het technisch reglement vastgestelde maximale standaardtermijn, tenzij anders overeengekomen tussen de netgebruiker en de netbeheerder.”

In dit verband wenst BRUGEL de aandacht van de wetgever te vestigen op het feit dat, hoewel het tijdelijke karakter van de flexibele aansluitingsovereenkomst berust op de veronderstelling dat de noodzakelijke netinvesteringen daadwerkelijk binnen de overeengekomen termijnen zullen worden uitgevoerd, deze verplichting toch moet worden onderworpen aan effectieve toezichtmaatregelen en bindende mechanismen. Bij gebrek daaraan dreigt de FCA te verworden tot een loutere intentieverklaring, zonder garantie dat de verwachte versterkingen daadwerkelijk zullen worden gerealiseerd. Deze kwestie verwijst rechtstreeks naar de noodzaak om BRUGEL controlebevoegdheden en, indien nodig, passende sancties toe te kennen, die hieronder nader zullen worden besproken (punt0).

4.1.1.4. Compensatie bij niet-naleving van contractuele limieten

Artikel 9bis/5, § 2, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt dat niet-naleving door de netbeheerder van de looptijd en de voorwaarden van de flexibele aansluitingsovereenkomst – namelijk het vermogen en de volumes die per tijdsperiode ter beschikking worden gesteld – aanleiding geeft tot schadevergoeding, in geval van schade, van de netgebruiker, overeenkomstig de artikelen 32*quinquies* en 32*sexies* van de ordonnantie elektriciteit.

Ter herinnering: artikel 32*quinquies* bepaalt dat de directe materiële schade die een eindafnemer lijdt als gevolg van een onderbreking of een storing in de elektriciteitslevering, wordt vergoed tot een maximum van 2 miljoen euro per schadegeval, waarbij dit bedrag naar rato wordt verlaagd wanneer meerdere afnemers schade lijden. Deze schadevergoeding is niet verschuldigd wanneer de schade het gevolg is van overmacht, toedoen van een derde of een incident op een stroomafwaarts of stroomopwaarts aangesloten netwerk.

In de toelichting bij het voorontwerp wordt artikel 9bis/5, § 2 gemotiveerd door de noodzaak om de netgebruiker „een maximale voorspelbaarheid“ en „tijdelijke zekerheid“ te bieden, alsook „het billijke karakter van de voorwaarden voor toegang tot het net en van de relatie tussen de netbeheerder en de gebruiker te waarborgen“².

Dit compensatiesysteem moet bijgevolg een evenwicht waarborgen tussen de bescherming van het netwerk tegen congestierisico's en die van de consument, teneinde de maatschappelijke kosten tot een minimum te beperken.

BRUGEL staat volledig achter de doelstelling van het voorontwerp van ordonnantie. De organisatie is

---

² Motivering, v. 1EL april 2026, blz. 30.

echter van mening dat bij het zoeken naar een passend evenwicht tussen de verschillende belangen waarmee rekening moet worden gehouden, verschillende aspecten in overweging moeten worden genomen:

- Het toekennen van een flexibele aansluiting stelt de gebruiker in staat zich sneller aan te sluiten in afwachting van investeringen in het netwerk;
- Het gebruik van een flexibele aansluiting mag de investeringen in de uitbouw van het netwerk niet vertragen. Er moeten voldoende prikkels voor de uitbouw van het netwerk blijven bestaan;
- De gebruiker moet zoveel mogelijk worden gestimuleerd om zich te vestigen in niet-overbelaste gebieden waar voldoende capaciteit beschikbaar is;
- De kosten en voorwaarden van de flexibele aansluiting moeten voor de gebruiker voorspelbaar zijn om zijn investeringen te vergemakkelijken.

In geval van niet-naleving van de contractuele voorwaarden is BRUGEL van mening dat de schadevergoedingsregeling, die gebaseerd is op het aantonen van schade, moet worden vervangen door een transparante, objectieve en niet-discriminerende compensatieregeling die de kosten weerspiegelt, waarvan de voorwaarden in de technische voorschriften zouden worden vastgelegd.

Het doel van artikel 9bis/5, § 2, is immers om de netgebruiker voldoende voorspelbaarheid te bieden met betrekking tot de economische gevolgen van een flexibele aansluiting. Deze voorspelbaarheid heeft niet alleen betrekking op de beperkingen die in het kader van de overeenkomst kunnen worden opgelegd, maar ook op de gevolgen van het niet naleven door de netbeheerder van de limieten die hij zelf is overeengekomen na te leven.

Een regeling die gebaseerd is op het bewijs van schade maakt het echter onmogelijk om deze doelstelling te verwezenlijken. Zelfs wanneer de netbeheerder de contractuele limieten overschrijdt met betrekking tot de duur van het flexibele karakter van de aansluiting, de beperkingsvolumes of de ter beschikking gestelde flexibele capaciteit, zou de gebruiker nog steeds het bestaan en de omvang van een vergoedbare schade moeten aantonen. In de praktijk kan dit aantonen complex of zelfs onmogelijk blijken, terwijl de netbeheerder zich niet aan de contractuele parameters heeft gehouden.

Het is bovendien niet wenselijk dat de flexibele aansluiting voor de DNB een eenvoudige oplossing lijkt om congesties te vermijden, waardoor hij wordt ontmoedigd om in het net of in flexibiliteitsproducten te investeren (of dergelijke investeringen uit te stellen).

Het ontbreken van een vergoeding, in het geval dat de contractuele voorwaarden worden nageleefd, is eveneens wenselijk. Het verdient de voorkeur dat de DNG's worden aangemoedigd om op een verstandige manier in het netwerk te investeren, en dat zij niet in elk geval worden gecompenseerd louter omdat zij besluiten te investeren in een congestiegebied, terwijl zij op het moment van het sluiten van het contract over alle benodigde informatie beschikken.

Deze benadering wordt overigens ook gehanteerd in de andere regio³ :

---

³ Art. 4.1.17/14 van het Energiedecreet en art. 26 § 2septies van het voorontwerp van decreet betreffende de toegang tot en de ontwikkeling van de netten, aangenomen in eerste lezing op 13 mei 2026: <https://www.cwape.be/publications/document/6957>.

- In het Vlaamse Gewest wordt de compensatie in gang gezet wanneer bepaalde contractuele limieten worden overschreden, met name wat betreft de geschatte duur van de flexibele aansluiting, de modulatievolumes of de ter beschikking gestelde flexibele capaciteit;
- In het Waals Gewest is eveneens in een compensatie voorzien wanneer de beheerder de contractuele parameters met betrekking tot de duur van de flexibele aansluiting, de verdeling tussen vast vermogen en flexibel vermogen of de geraamde beperkingsvolumes niet naleeft.

Het is dan ook logisch om in Brussel dezelfde regeling in te voeren (gelijke *concurrentievoorwaarden* tussen de gewesten). Een minder gunstige vergoedingsregeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou de Brusselse gebruikers immers in een nadelige positie kunnen plaatsen ten opzichte van die in de andere gewesten en zou een verschil in behandeling creëren dat moeilijk te rechtvaardigen is gezien een congestieproblematiek die de regionale grenzen overschrijdt.

Bovendien is het juridisch gezien aan de toezichthouder om de methoden vast te stellen of goed te keuren die worden gebruikt voor het berekenen of vaststellen van de aansluitings- en toegangsvoorwaarden op basis van artikel 59, lid 7, onder a), van Richtlijn 2019/944. Volgens de uitlegging van het Hof van Justitie van de Europese Unie kan de wetgever de algemene beleidsrichtlijnen op deze gebieden vaststellen, terwijl de uitvoering van deze beginselen uitsluitend aan de toezichthouder toekomt⁴. Voor zover het om een forfaitaire vergoeding gaat, kan de schadevergoeding bij niet-naleving van de contractuele bepalingen worden beschouwd als vallend onder het toepassingsgebied van artikel 59, lid 7, onder a), van Richtlijn 2019/944.

Deze bevoegdheidsverdeling wordt overigens ook in de twee andere regio's toegepast.

Derhalve dient hetzelfde voorrecht voor BRUGEL te worden voorzien.

Gezien deze elementen beveelt BRUGEL aan artikel 9bis/5, § 2 als volgt te vervangen:

„Netgebruikers die een contract voor flexibele aansluiting hebben gesloten, hebben recht op een transparante, objectieve, niet-discriminerende en kostenreflecterende compensatie wanneer de netbeheerder de in dit contract vastgelegde kenmerken van de flexibele aansluiting niet naleeft.

Deze compensatie is verschuldigd wanneer de limieten met betrekking tot de duur van het flexibele karakter van de aansluiting, de beperkingsvolumes of de ter beschikking gestelde flexibele capaciteit worden overschreden.

BRUGEL bepaalt in de technische voorschriften de berekeningsmethodologie en de voorwaarden voor de toekenning van deze compensatie.

Er is geen vergoeding verschuldigd wanneer de niet-naleving van de bepalingen van de flexibele aansluitingsovereenkomst aan de netgebruiker kan worden toegerekend. BRUGEL kan in de technische voorschriften preciseren in welke gevallen deze toerekenbaarheid vaststaat.

De regels voor de verdeling van de kosten van deze compensatie tussen de netbeheerders

⁴ HvJ-EU, 6 maart 2025, nr. C-48/23, *Alajärven Sähkö Oy*; HvJ-EU, 3 december 2020, C-767/19, *Commissie tegen België*, § 98-115; overweging 87 van Richtlijn 2019/944.

worden vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst tussen de netbeheerders.

Voorts beveelt BRUGEL aan om artikel 9ter, de paragraaf betreffende de samenwerkingscode, of artikel 2, 22°, aan te vullen teneinde het concept van de samenwerkingsovereenkomst daarin op te nemen.

4.1.2. Permanente flexibele aansluitingen

Artikel 6bis, c), van Richtlijn 2019/944, zoals gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2024/1711, bepaalt dat flexibele aansluitingsovereenkomsten een permanente oplossing kunnen vormen in gebieden waar de bevoegde autoriteit van oordeel is dat de uitbreiding van het net vanuit technisch-economisch oogpunt niet de meest efficiënte oplossing is, met inbegrip van opslaginstallaties. Deze bepaling heeft tot doel onevenredige investeringen in het net te vermijden wanneer door duurzaam gebruik te maken van flexibiliteit een vergelijkbaar resultaat tegen lagere kosten kan worden bereikt.

Het voorontwerp van ordonnantie zet dit beginsel om in artikel 9bis/2, § 3, door te bepalen dat BRUGEL de criteria vaststelt aan de hand waarvan de gebieden kunnen worden geïdentificeerd waarin de uitbreiding van het net vanuit technisch-economisch oogpunt niet de meest efficiënte oplossing vormt en waarin een flexibele aansluitingsovereenkomst voor onbepaalde tijd kan worden gesloten.

BRUGEL staat positief tegenover de invoering van deze mogelijkheid. Er zijn echter verschillende punten die verduidelijking behoeven om een coherente toepassing van dit artikel in samenhang met de gehele ordonnantie te waarborgen.

4.1.2.1. Aanwijzing van de zones

Het voorontwerp van de ordonnantie wijst momenteel aan BRUGEL de verantwoordelijkheid toe om de criteria vast te stellen aan de hand waarvan de zones kunnen worden aangewezen waarin de uitbreiding van het netwerk niet de meest efficiënte oplossing vormt.

BRUGEL vraagt zich echter af of het wel wenselijk is om deze taak uitsluitend aan BRUGEL toe te vertrouwen. In de praktijk beschikken de netbeheerders over alle technische, economische en prospectieve gegevens die nodig zijn om de relatieve relevantie van een netversterking of een duurzaam beroep op flexibiliteit te beoordelen. Het lijkt dan ook wenselijk te verduidelijken dat BRUGEL deze gebieden vaststelt in overleg met de netbeheerders, op basis van objectieve, transparante en technisch-economische criteria.

Bovendien beperkt artikel 9bis/2, § 3, zich tot de aanwijzing van de betrokken zones, zonder de voorwaarden te specificeren waaronder een permanente flexibele aansluiting daadwerkelijk kan worden voorgesteld of toegekend. De aanwijzing van een in aanmerking komende zone mag echter niet automatisch leiden tot het sluiten van een overeenkomst voor een permanente flexibele aansluiting. Er moet per geval een aanvullende analyse kunnen worden uitgevoerd om te beoordelen of deze oplossing daadwerkelijk de meest efficiënte optie is, gelet op de situatie van de aanvrager en de toestand van het net.

In dit verband is BRUGEL van mening dat permanente flexibele aansluitingen moeten worden geïntegreerd in de algemene methodologie voor de toepassing van de overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen, zoals uiteengezet in paragraaf 4.1.3.

Deze methodologie dient met name het volgende vast te stellen:

- de criteria aan de hand waarvan de betrokken zones kunnen worden geïdentificeerd;
- de modaliteiten voor de technisch-economische beoordeling die het gebruik van een permanente FCA rechtvaardigen;
- de samenhang tussen netinvesteringen, flexibiliteitsdiensten en permanente FCA's;
- de wijze waarop deze aansluitingen worden gemonitord en opnieuw worden beoordeeld.

Permanente FCA's vormen immers niet zozeer een op zichzelf staande categorie als wel een specifieke wijze van uitvoering van overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen, wanneer uit de technisch-economische analyse blijkt dat een versterking van het net niet de meest efficiënte oplossing is.

Ten slotte acht BRUGEL het onontbeerlijk om te voorzien in een periodieke herbeoordeling van deze zones en van de permanente flexibele aansluitingen die daarin worden toegekend. De situatie van het net evolueert voortdurend onder invloed van investeringen, nieuwe aansluitingen of flexibiliteitsdiensten. Een zone die vandaag wordt aangemerkt als een zone waarvoor een permanente flexibiliteitsoplossing nodig is, voldoet enkele jaren later mogelijk niet meer aan deze kwalificatie.

BRUGEL stelt dan ook voor dat de netbeheerders regelmatig herbeoordelingen uitvoeren, waarvan de modaliteiten in de technische voorschriften zouden worden vastgelegd.

4.1.2.2. Vergoedingen voor permanente flexibele aansluitingen

In tegenstelling tot overeenkomsten voor tijdelijke flexibele aansluitingen, die bedoeld zijn om toegang tot het net te verlenen in afwachting van een toekomstige uitbreiding, zijn permanente flexibele aansluitingen juist gebaseerd op de vaststelling dat een dergelijke uitbreiding niet de meest efficiënte oplossing vormt.

In dit geval heeft de capaciteitsbeperking geen tijdelijk karakter meer, maar vormt zij een structureel onderdeel van de aansluiting. De netwerkgebruiker draagt derhalve op duurzame wijze bij aan het congestiebeheer en de efficiënte werking van het netwerk.

BRUGEL is van mening dat deze bijdrage moet worden erkend door middel van een specifiek compensatiemechanisme.

In dit verband zwijgt het voorontwerp van ordonnantie over de vraag of er een compensatie bestaat voor gebruikers die bereid zijn een permanente flexibele aansluiting aan te gaan. In de toelichting wordt verduidelijkt dat het gebruik van een permanente flexibele aansluiting gerechtvaardigd is om „overinvesteringen in het netwerk te voorkomen” en „de kosten voor toegang tot het netwerk te beheersen”⁵. Wanneer een gebruiker echter op duurzame wijze instemt met een beperking van zijn toegang tot het net om investeringen in de infrastructuur te vermijden of uit te stellen, draagt hij rechtstreeks bij aan de economische optimalisatie van het elektriciteitssysteem. In deze context lijkt een vergoeding gerechtvaardigd. Dit is ook het geval in Vlaanderen en Wallonië⁶.

Deze redenering verschilt van die welke van toepassing is op tijdelijke flexibele aansluitingen, wat

---

⁵ Toelichting, v. 1EL april 2026, blz. 26-27.

⁶ Art. 26, § 2septies, lid 3 van het voorontwerp van decreet betreffende de toegang tot en de ontwikkeling van netwerken, aangenomen in 1^elezing op 13 mei 2026: <https://www.cwape.be/publications/document/6957> en art. 4.1.17/16 van het Energiedecreet.

betreft de toekenningsvoorwaarden. In het geval van een tijdelijke FCA is de compensatie voornamelijk bedoeld om situaties te dekken waarin de netbeheerder de contractuele limieten overschrijdt die hij zich had verbonden na te leven. Bij een permanente FCA daarentegen vormt de compensatie de tegenprestatie voor het duurzaam ter beschikking stellen van flexibiliteit ten behoeve van het net.

BRUGEL is dan ook van mening dat de ordonnantie het beginsel van een vergoeding voor gebruikers die een permanente flexibele aansluiting aangaan, zou moeten vastleggen en aan BRUGEL de bevoegdheid zou moeten toekennen om in de technische voorschriften de berekeningsmethode en de toekenningsvoorwaarden voor deze vergoeding vast te stellen.

Bij deze vergoeding zou rekening kunnen worden gehouden met de specifieke kenmerken van de betrokken zones en met de beperkingen waarmee de gebruikers daadwerkelijk te maken hebben. Ook zou er een passend evenwicht moeten worden gewaarborgd tussen:

- het behoud van een economisch signaal dat netbeheerders stimuleert om te investeren wanneer dat relevant blijft;
- de waardering van de daadwerkelijke bijdrage van de gebruikers aan het congestiebeheer;
- de beheersing van de kosten die door alle netgebruikers worden gedragen.

Ten slotte zou het, net als bij andere flexibiliteitsmechanismen, wenselijk zijn dat deze compensatie niet noodzakelijkerwijs een afspiegeling is van de kosten, maar marktgebaseerd kan zijn door de verschillende actoren met elkaar te laten concurreren.

Volgens BRUGEL zou een dergelijke overeenkomst vanuit een multilateraal perspectief moeten worden benaderd. Zij zou derhalve aan alle marktpelers moeten worden aangeboden, en niet alleen aan aanvragers van een nieuwe aansluiting. Net als op de flexibiliteitsmarkt zou er een aanbestedingsprocedure moeten worden georganiseerd. Alle marktpelers in een bepaald gebied zouden de mogelijkheid krijgen om een offerte in te dienen waarin zij aangeven onder welke voorwaarden zij bereid zijn een overeenkomst voor een permanente aansluiting te sluiten. Aangezien er geen uitzicht is op het verkrijgen van een vaste aansluiting, zou het onredelijk zijn om het volledige gewicht van het permanente karakter van deze flexibele aansluitingen op de laatkomers te laten rusten. Bij aanbestedingen voor overeenkomsten inzake permanente flexibele aansluitingen zou bij de toekenning van deze overeenkomst en bij de vaststelling van de voorwaarden rekening kunnen worden gehouden met het soort gebruik.

Een overeenkomst inzake permanente flexibele aansluiting zou slechts in zeer uitzonderlijke gevallen op bilaterale basis kunnen worden voorgesteld, wanneer dit het enige alternatief is voor een weigering van aansluiting.

Deze voorwaarden zullen in de technische verordening worden nader omschreven.

Ten slotte wenst BRUGEL de aandacht van de wetgever te vestigen op het feit dat permanente flexibele aansluitingen niet op zichzelf mogen worden beschouwd. Zij vormen een van de oplossingen waaruit netbeheerders kunnen kiezen wanneer zij voor een bepaalde situatie beoordelen of het wenselijk is om gebruik te maken van een netinvestering, een flexibiliteitsdienst of een flexibele aansluitingsovereenkomst. Het is derhalve wenselijk deze permanente aansluitingen volledig te integreren in de algemene methodologie voor de toepassing van de FCA's, zoals uiteengezet in paragraaf 4.1.3 hierna.

4.1.2.3. Aanbeveling

Gezien de twee voorgaande punten beveelt BRUGEL derhalve aan om artikel 9bis/2, § 3, als volgt te wijzigen:

„§ 3. BRUGEL stelt in overleg met de netbeheerders een methodologie op waarmee kan worden vastgesteld in welke netgebieden de uitbreiding van het net vanuit technisch-economisch oogpunt niet de meest efficiënte oplossing vormt.

In deze zones kan, in afwijking van § 1, een overeenkomst voor flexibele aansluiting worden gesloten voor onbepaalde tijd.

BRUGEL legt in de technische voorschriften de voorwaarden en de procedure vast die van toepassing zijn op overeenkomsten inzake permanente flexibele aansluiting.

Wanneer overeenkomstig de voorgaande leden een flexibele aansluitingsovereenkomst voor onbepaalde tijd wordt gesloten, motiveert de netbeheerder, op basis van een objectieve, transparante, evenredige en niet-discriminerende technisch-economische analyse, waarom de uitbreiding van het net niet de meest efficiënte oplossing is.

Bij deze analyse wordt met name rekening gehouden met de mogelijkheden tot versterking van het net, het gebruik van flexibiliteitsdiensten, de te verwachten ontwikkeling van de capaciteitsbehoeften en de kenmerken van de betrokken installatie.

De netbeheerders beoordelen periodiek of het zinvol is om deze zones en de daarbinnen gesloten overeenkomsten inzake permanente flexibele aansluiting te handhaven. BRUGEL kan de modaliteiten van deze beoordeling in de technische voorschriften nader vastleggen.

Netgebruikers die een overeenkomst voor permanente flexibele aansluiting hebben gesloten, ontvangen een vergoeding volgens de berekeningsmethode en de voorwaarden die door BRUGEL in de technische voorschriften zijn vastgelegd.”

4.1.3. Methodologie voor de toepassing van de FCA's

4.1.3.1. Noodzaak van een alomvattende methodologie

Zoals reeds vermeld, juicht BRUGEL de invoering toe van een wettelijk kader dat netbeheerders in staat stelt overeenkomsten inzake flexibele aansluiting aan te bieden wanneer de beschikbare capaciteit beperkt of onvoldoende is. De artikelen 9bis/3 tot en met 9bis/5 specificeren met name de situaties waarin deze overeenkomsten kunnen worden aangeboden, hun minimale inhoud en hun tijdelijke karakter.

Het voorontwerp van ordonnantie blijft echter vrij beknopt wat betreft de concrete modaliteiten volgens welke de flexibele aansluitingsovereenkomsten moeten worden voorgesteld, beoordeeld, geactiveerd en opgevolgd.

In de toelichting wordt echter uitdrukkelijk vermeld dat „het voorstel voor een flexibele aansluitingsovereenkomst door de DNB of de GTNB moet worden gemotiveerd: immers, alleen op basis van objectieve, economisch en technisch gegronde criteria kan een netbeheerder een flexibele aansluiting voorstellen in plaats van een aansluiting met volledige capaciteit”⁷.

BRUGEL staat volledig achter deze benadering, maar is van mening dat deze expliciet in het voorontwerp van de ordonnantie moet worden vastgelegd door middel van de verplichting voor elke netbeheerder om een transparante, objectieve, evenredige en niet-discriminerende methodologie op te stellen die als kader dient voor de toepassing van overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen.

Deze methodologie dient het referentiekader te vormen dat van toepassing is op de gehele levenscyclus van de FCA's. Zij dient met name het volgende vast te stellen:

- de criteria aan de hand waarvan kan worden vastgesteld in welke situaties een flexibele aansluitingsovereenkomst kan worden voorgesteld;
- de aannames en parameters die in de netstudies worden gehanteerd;
- de onderlinge samenhang tussen flexibele aansluitingsovereenkomsten, flexibiliteitsdiensten en investeringen in netversterking;
- de wijze waarop flexibele aansluitingen worden geactiveerd en aangepast;
- de prioriteitsregels wanneer er binnen eenzelfde zone meerdere flexibele aansluitingen naast elkaar bestaan (volgorde van activering);
- de wijze waarop wachtlijsten en aansluitingsaanvragen worden beheerd;
- de maatregelen die de transparantie en de non-discriminatie tussen netwerkgebruikers waarborgen;
- de modaliteiten voor monitoring en rapportage die BRUGEL in staat stellen haar toezichthoudende taak uit te oefenen.

Een dergelijke methodologie dient vooraf te worden besproken met de betrokken partijen, op transparante wijze te worden gepubliceerd en ter goedkeuring aan BRUGEL te worden voorgelegd. Tevens dient te worden bepaald dat BRUGEL de toepassingsmodaliteiten van deze methodologie in het technisch reglement kan preciseren, teneinde een geharmoniseerde en coherente uitvoering op alle betrokken netwerken te waarborgen.

In dit verband stelt BRUGEL voor een nieuw artikel 9bis/3 in te voegen (tussen de huidige artikelen 9bis/2 en 9bis/3) met de volgende tekst:

„§ 1. Elke netbeheerder stelt een transparante, objectieve, evenredige en niet-discriminerende methodologie vast met betrekking tot de toepassing van de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting.

Deze methodologie definieert ten minste:

1° de criteria aan de hand waarvan kan worden bepaald in welke gevallen een flexibele aansluitingsovereenkomst kan worden voorgesteld;

2° de beginselen die van toepassing zijn op de uitvoering van netstudies waarmee de beschikbare capaciteit en de eventuele noodzaak van een flexibele aansluiting kunnen worden beoordeeld;

3° de criteria aan de hand waarvan het gebruik van netinvesteringen, flexibiliteitsdiensten en

---

⁷ Motivering, versie 1EL april 2026, blz. 26.

overeenkomsten inzake flexibele aansluiting vergeleken kan worden;
4° de voorwaarden en de volgorde voor het activeren van overeenkomsten inzake flexibele aansluiting, alsmede de criteria die van toepassing zijn wanneer meerdere overeenkomsten inzake flexibele aansluiting gelijktijdig kunnen worden geactiveerd;
5° de regels die van toepassing zijn wanneer meerdere overeenkomsten inzake flexibele aansluiting of andere maatregelen voor congestiebeheer gelijktijdig kunnen worden geactiveerd;
6° de beginselen voor het beheer van aanvragen voor aansluiting en vermogensuitbreiding in netgebieden waar capaciteitsbeperkingen gelden;
7° de modaliteiten voor monitoring, controle en rapportage met betrekking tot de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting.
De methodologie kan afzonderlijke regels vaststellen naargelang de categorieën netgebruikers, de categorieën aansluitingen of de categorieën betrokken installaties.
§ 2. De netbeheerders houden, voorafgaand aan de vaststelling van deze methodologie, een transparante en participatieve raadpleging van de netgebruikers en de betrokken marktspelers. Zij publiceren de ontvangen reacties en een raadplegingsverslag.
§ 3. De methodologie en de wijzigingen daarop worden vastgesteld door de toezichthouder in overleg met de netbeheerders.
§ 4. BRUGEL kan in het technisch reglement de toepassingsmodaliteiten van deze methodologie nader specificeren, met inbegrip van de regels betreffende de volgorde van activering van de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting, alsook de minimale informatie die deze moeten bevatten”.

De onderstaande toelichting sluit hierbij aan en verduidelijkt de belangrijkste elementen die in deze methodologie zouden moeten worden opgenomen.

4.1.3.2. Capaciteitskaarten: gebieden waar FCA's kunnen worden aangeboden

1. Principe en reikwijdte van de capaciteitskaarten

Artikel 5, 11°, zoals opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie, bepaalt:

„De beheerder van het regionale transmissienet is met name belast met de volgende taken: (...) 11° het verstrekken aan de gebruikers van het regionale transmissienet van de informatie die zij nodig hebben voor een doeltreffende toegang tot dat net, met inbegrip van het gebruik ervan.

In het bijzonder publiceert hij op een duidelijke en transparante wijze en met een hoge ruimtelijke gedetailleerdheid informatie over de beschikbare capaciteit voor nieuwe aansluitingen en voor vermogensuitbreidingen van bestaande aansluitingen, met inachtneming van de openbare veiligheid en de vertrouwelijkheid van de gegevens.

Deze publicatie vindt plaats in kaartvorm en bestrijkt een periode van drie jaar.

De informatie wordt regelmatig bijgewerkt, en ten minste eenmaal per kwartaal.

De cartografie omvat de capaciteit waarvoor een aansluitingsaanvraag is ingediend en de mogelijkheid van een flexibele aansluiting in die delen van het netwerk waar de netwerkcapaciteit beperkt of onvoldoende is.

De regionale transmissienetbeheerder publiceert de methodologie voor de berekening van de beschikbare capaciteit voor nieuwe aansluitingen en voor vermogensverhogingen van bestaande aansluitingen. Deze methodologie wordt ter voorafgaande goedkeuring voorgelegd aan BRUGEL.”

Artikel 7, 11°, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie, voorziet in hetzelfde beginsel voor de DNB:

„(...) de beheerder van het distributienet is met name belast met de volgende taken: 11° het verstrekken aan de gebruikers van het distributienet van de informatie die zij nodig hebben voor een doeltreffende toegang tot dat net, met inbegrip van het gebruik ervan;

In het bijzonder publiceert hij, op een duidelijke en transparante wijze en met een hoge ruimtelijke gedetailleerdheid, informatie over de beschikbare capaciteit voor nieuwe aansluitingen en voor vermogensverhogingen van bestaande aansluitingen, met inachtneming van de openbare veiligheid en de vertrouwelijkheid van de gegevens.

Deze publicatie vindt plaats in kaartvorm en heeft uitsluitend betrekking op infrastructuur met een spanningsniveau van meer dan één kilovolt.

De kaarten bestrijken een periode van drie jaar.

De informatie wordt regelmatig bijgewerkt, en ten minste eenmaal per kwartaal.

De kaart geeft de capaciteit weer waarvoor een aansluitingsaanvraag is ingediend, evenals de mogelijkheid van een flexibele aansluiting in die delen van het netwerk waar de capaciteit van de net beperkt of onvoldoende is.

De distributienetbeheerder publiceert de methodologie voor de berekening van de beschikbare capaciteit voor nieuwe aansluitingen en voor vermogensuitbreidingen van bestaande aansluitingen. Deze methodologie wordt ter voorafgaande goedkeuring voorgelegd aan BRUGEL.”

De invoering, voor zowel de beheerder van het regionale transmissienet als de beheerder van het distributienet, van een verplichting tot het publiceren van informatie over de beschikbare capaciteit voor nieuwe aansluitingen en voor vermogensuitbreidingen van bestaande aansluitingen vormt een onmisbare voorwaarde voor een proactief congestiebeheer en een betere voorlichting van de netgebruikers.

Dit sluit bovendien aan bij de recente Europese richtsnoeren die erop gericht zijn de zichtbaarheid van de beschikbare aansluitcapaciteit te verbeteren en de toegang tot het net te vergemakkelijken (zie met name artikel 31, lid 3, van Richtlijn 2019/944, ingevoegd bij Richtlijn 2024/1711).

BRUGEL staat dan ook positief tegenover de verplichting om deze informatie in kaartvorm te publiceren, evenals de vereiste dat de methodologie voor de berekening van de beschikbare capaciteit vooraf door BRUGEL moet worden goedgekeurd. Deze laatste eis is essentieel om de samenhang, transparantie en objectiviteit te waarborgen van de informatie die aan de netwerkgebruikers ter beschikking wordt gesteld.

2. Prognosehorizon en actualisering van de informatie

BRUGEL plaatst echter vraagtekens bij de relevantie van het beperken van de prognosehorizon tot drie jaar, zowel voor de beheerder van het regionale transmissienet als voor de beheerder van het distributienet. Een dergelijke verplichting lijkt niet voort te vloeien uit het toepasselijke Europese kader, dat weliswaar voorschrijft dat informatie over de beschikbare capaciteit ter beschikking moet worden gesteld, maar geen prognosehorizon van drie jaar oplegt.

In deze context is BRUGEL van mening dat een prognosehorizon van vijf jaar passender zou zijn. Enerzijds publiceert de transmissienetbeheerder Elia reeds toekomstgerichte informatie op basis van langere termijnen. Anderzijds is in het kader van de lopende werkzaamheden tussen BRUGEL en Sibelga met betrekking tot de ontwikkeling van de toekomstige *capaciteitskaart* besloten om prognoses voor vijf jaar op te stellen, teneinde de netwerkgebruikers voldoende inzicht te verschaffen in de vooruitzichten voor de ontwikkeling van de beschikbare capaciteit. Een horizon die beperkt is tot drie jaar zou het praktische nut van deze kaarten kunnen verminderen voor projectontwikkelaars, wier ontwikkelingstermijnen deze periode vaak overschrijden.

Bovendien zou het wenselijk zijn om de minimale frequentie voor het bijwerken van de capaciteitskaarten van het netwerk te verhogen. BRUGEL beveelt met name aan om de huidige eis van een driemaandelijks actualisering te vervangen door een verplichting tot maandelijkse bijwerking. Een dergelijke ontwikkeling zou het mogelijk maken de werkelijke toestand van het netwerk getrouwer weer te geven, de transparantie voor gebruikers en projectontwikkelaars te verbeteren en te zorgen voor snellere informatievoorziening in een context die wordt gekenmerkt door een sterke toename van het aantal aansluitingsaanvragen en toenemende congestieproblemen.

2. Reikwijdte van de publicatie en toekomstige ontwikkelingen

Wat meer in het bijzonder de beheerder van het distributienet betreft, neemt BRUGEL kennis van de keuze om de kartering in eerste instantie te beperken tot infrastructuur met een spanningsniveau van meer dan één kilovolt. Deze aanpak lijkt evenredig gezien de huidige toestand van het Brusselse net, aangezien de congestieproblemen zich momenteel voornamelijk concentreren op de middenspanningsnetten. BRUGEL is niettemin van mening dat het raadzaam is om de reikwijdte van de publicatie en de eventuele uitbreiding ervan naar laagspanning periodiek opnieuw te beoordelen, in het licht van de ontwikkeling van de waargenomen beperkingen op het net.

3. Indicatief karakter van de capaciteitskaarten

Voorts wenst BRUGEL eraan te herinneren dat deze capaciteitskaarten een hoofdzakelijk informatief en indicatief karakter moeten behouden.

De capaciteitskaarten kunnen immers niet worden gelijkgesteld met een aansluitgarantie of een capaciteitsreservering. Zij zijn in de eerste plaats bedoeld om de netgebruikers een algemeen beeld te geven van de beschikbare capaciteiten en de eventuele bestaande beperkingen. De daadwerkelijke aansluitvoorwaarden, met inbegrip van de mogelijkheid om een flexibele aansluiting aan te bieden, moeten steeds worden vastgesteld op basis van een netstudie die wordt uitgevoerd op het moment van de aansluitingsaanvraag, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele toestand van het net en met de daadwerkelijk ingediende aanvragen.

4. Minimale inhoud van de capaciteitskaarten

Ten slotte merkt BRUGEL op dat de voorgestelde bepalingen vrij beknopt blijven wat betreft de inhoud van de te publiceren informatie: „*De kaarten vermelden de capaciteit waarvoor een aansluitingsaanvraag is ingediend en de mogelijkheid van een flexibele aansluiting in die delen van het netwerk waar de netwerkcapaciteit beperkt of onvoldoende is*”. Met name wordt in het voorontwerp van de ordonnantie niet expliciet vermeld dat de kaarten het mogelijk moeten maken om zowel de huidige toestand als de toekomstige ontwikkeling van de netwerkcapaciteit te beoordelen.

In dit verband stelt BRUGEL vast dat het Vlaamse kader gedetailleerder bepaalt dat de capaciteitskaarten de huidige en toekomstige beschikbare netcapaciteit beschrijven, met name op basis van de goedgekeurde investeringsplannen en de bekende aansluitingsaanvragen: „*Deze kaarten beschrijven de huidige en toekomstige beschikbare capaciteit van de distributienetten en het lokale elektriciteitstransporternet, waarbij ten minste wordt uitgegaan van de meest recente goedgekeurde investeringsplannen en de meest recente aansluitingsaanvragen*”⁸.

Deze aanpak biedt het voordeel dat zij de netgebruikers een vollediger beeld geeft van de verwachte ontwikkeling van de beschikbare capaciteit en van eventuele congestiegebieden.

BRUGEL beveelt dan ook aan de bepalingen aan te vullen om expliciet te verduidelijken dat de capaciteitskaarten niet alleen de beschikbare capaciteit op het moment van publicatie moeten weergeven, maar ook de verwachte ontwikkeling van deze capaciteit op basis van de geplande en goedgekeurde investeringen. Een dergelijke verduidelijking zou de kwaliteit van de aan de netgebruikers ter beschikking gestelde informatie verbeteren en bijdragen tot een betere anticipatie op congestiesituaties.

5. Verband met de FCA's en het beoordelingskader voor investeringen en flexibiliteit

Tevens legt de Vlaamse wetgever de grondslagen vast voor de uitwerking van een methodologie voor het opstellen van deze kaarten, die met name het volgende moeten bevatten: „*1° de beschikbare netcapaciteit voor nieuwe aansluitingen en de capaciteitsuitbreiding van bestaande aansluitingen, met inbegrip van de capaciteit voor aansluitingsaanvragen; 2° de criteria voor de berekening van de beschikbare capaciteit op het net; 3° de mogelijkheid om flexibiliteit toe te passen, met name via flexibele aansluitingsovereenkomsten, in congestiegebieden*”⁹.

Het zou wenselijk zijn om het opstellen van deze kaarten te koppelen aan de afweging tussen investeringen en flexibiliteit die wij *hieronder* nader toelichten. BRUGEL is namelijk van mening dat capaciteitskaarten niet louter een informatiemiddel mogen zijn. Zij dienen tevens de afwegingen weer te geven die zijn gemaakt tussen netinvesteringen, flexibiliteitsdiensten en flexibele aansluitingen. De aannames die voor het opstellen van de kaarten worden gehanteerd, dienen derhalve in overeenstemming te zijn met de beoordelingsmethodologie die in paragraaf 4.1.3.4 van dit advies wordt uiteengezet. Deze samenhang lijkt van essentieel belang om te waarborgen dat de capaciteitskaarten op coherente wijze de keuzes weerspiegelen die zijn gemaakt op het gebied van congestiebeheer en netontwikkeling.

---

⁸ Artikel 4.1.17/9, § 2 van het Energiedecreet (vrije vertaling).

⁹ Artikel 4.1.17/12 van het Energiedecreet

6. Overleg en de rol van BRUGEL

BRUGEL is tevens van mening dat het opstellen van de capaciteitskaarten een nauwe coördinatie vereist tussen de beheerder van het distributienet, de beheerder van het regionale transmissienet en de beheerder van het transmissienet. De beschikbare capaciteiten op een bepaald netniveau hangen immers rechtstreeks af van de beperkingen die op andere niveaus bestaan.

Daarom zou de ordonnantie expliciet moeten voorzien in een verplichting tot overleg tussen deze netbeheerders bij het opstellen van de capaciteitskaarten. Het lijkt eveneens wenselijk om de marktspelers bij deze discussie te betrekken door middel van een voorafgaande raadpleging over de methodologie.

Ten slotte is BRUGEL van mening dat zijn rol zich niet mag beperken tot de goedkeuring van de methodologie. Net als bij zijn andere technische bevoegdheden zou BRUGEL de toepassingsmodaliteiten van deze methodologie moeten kunnen preciseren om een geharmoniseerde, transparante en evolutieve uitvoering te waarborgen.

7. Aanbeveling

BRUGEL beveelt derhalve aan om de artikelen 5, 11°, en 7, 11°, als volgt aan te vullen:

„De capaciteitskaarten geven de huidige en verwachte beschikbare capaciteit van het net weer, waarbij met name rekening wordt gehouden met de goedgekeurde ontwikkelingsplannen, de geplande investeringen en de bekende aansluitingsaanvragen.

De netbeheerder stelt deze kaarten op in overleg met de beheerders van de gekoppelde netten volgens de door BRUGEL vastgestelde voorwaarden.

BRUGEL keurt de methodologie goed en kan de toepassingsvoorwaarden daarvan nader specificeren.”

4.1.3.3. Netwerkstudie

BRUGEL merkt op dat de artikelen 9bis/1 en 9bis/2 van het voorontwerp van ordonnantie reeds een kader bieden voor de behandeling van aansluitingsaanvragen en het gebruik van flexibele aansluitingen, door te eisen dat de beslissingen van de netbeheerder gebaseerd zijn op objectieve, technische en economische criteria, naar behoren gemotiveerd zijn en op transparante wijze aan de aanvrager worden meegedeeld.

Hoewel deze beginselen een adequate basis vormen, is de toezichthouder niettemin van mening dat zij zouden kunnen worden aangevuld met bepalingen die meer kader bieden voor de voorafgaande analyse die de netbeheerder moet uitvoeren alvorens een voorstel voor een flexibele aansluiting – **zowel tijdelijk als permanent – te doen**, waarbij de technische verordening tot taak heeft de uitvoering daarvan nader te specificeren.

BRUGEL stelt derhalve voor om aan artikel 9bis/1 een nieuwe alinea toe te voegen, die als volgt luidt:

„De netbeheerder voert een studie uit voor elke aanvraag tot aansluiting of

vermogensverhoging waarvoor een analyse van de beschikbare netcapaciteit vereist is. Dit onderzoek wordt uitgevoerd op basis van objectieve, transparante, evenredige en niet-discriminerende criteria. Het heeft met name tot doel de meest geschikte aansluitingsvoorwaarden vast te stellen, rekening houdend met de toestand van het net en de vastgestelde beperkingen. In de technische voorschriften worden de inhoud, de uitvoeringsmodaliteiten en de criteria voor deze studies nader omschreven.”

4.1.3.4. Beoordelingskader tussen investeringen, flexibiliteit en flexibele aansluitingen

Het voorontwerp van ordonnantie bevat verschillende instrumenten die bedoeld zijn om het hoofd te bieden aan de toenemende beperkingen die op het net drukken, met name overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen, flexibiliteitsdiensten en de investeringen die in de ontwikkelingsplannen zijn voorzien.

Het voorziet er tevens in dat de netbeheerders hun ontwikkelingsplannen opstellen op basis van kosten-batenanalyses en dat overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen niet tot gevolg mogen hebben dat de in deze plannen voorziene netontwikkelingen worden vertraagd.

Artikel 9bis/2, § 2, van het voorontwerp van ordonnantie bepaalt immers het volgende:

„Het sluiten van overeenkomsten inzake flexibele aansluiting mag niet tot gevolg hebben dat de in de in artikel 12 bedoelde ontwikkelingsplannen voorziene netontwikkelingen worden vertraagd.”

Artikel 9bis/5, tweede lid, van hetzelfde voorontwerp luidt als volgt:

„De flexibele aansluitingsovereenkomst is van tijdelijke aard. Zij eindigt wanneer de investeringen in het net zijn gerealiseerd en binnen de in de overeenkomst vastgestelde termijn, en uiterlijk binnen de door BRUGEL in het technisch reglement vastgestelde maximale standaardtermijn, tenzij anders overeengekomen tussen de netgebruiker en de netbeheerder”.

Artikel 12, § 1, van het voorontwerp van ordonnantie bepaalt met betrekking tot de investeringsplannen het volgende:

„De netbeheerders stellen, elk voor zover het hen betreft, een ontwikkelingsplan op (...) In het kader van de toepassing van het beginsel van voorrang van energie-efficiëntie baseren de netbeheerders zich op kosten-batenanalyses om hun ontwikkelingsplan op te stellen.

BRUGEL kan het model voor de opzet van de voorgestelde ontwikkelingsplannen nader specificeren. Het ontwikkelingsplan bevat ten minste de volgende gegevens: (...)

2° een raming van de capaciteitsbehoeften, rekening houdend met de verwachte ontwikkeling van de productie, de maatregelen die zijn genomen ter uitvoering van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie, de levering, het verbruik, de ontwikkelingsscenario's voor elektrische auto's, de flexibele aansluitingen en de uitwisselingen met de twee andere regio's en de kenmerken daarvan;

3° een beschrijving van de ingezette middelen en de te verrichten investeringen om aan de geraamde behoeften te voldoen en om de flexibele aansluitingen om te vormen tot aansluitingen met volledige capaciteit;

(...)

12° de lijst van de infrastructuur die nodig is om de nieuwe productiecapaciteiten en de nieuwe verbruikers aan te sluiten, met inbegrip van die waarvoor een flexibele aansluitingsovereenkomst geldt” (door ons benadrukt).

De kosten-batenanalyse vindt overigens plaats in het kader van energie-efficiëntie, waarbij de netbeheerders moeten aantonen dat de geplande investeringen ten behoeve van energie-efficiëntie moeten worden beoordeeld op basis van een kosten-batenanalyse om de relevantie ervan aan te tonen (omzetting van artikel 27 van de richtlijn inzake energie-efficiëntie) (zie blz. 35 van de toelichting).

Ten slotte bepaalt artikel 30bis, § 2, 42°, dat BRUGEL nagaat of de netbeheerder zijn beslissingen op het gebied van energie-efficiëntie baseert op kosten-batenanalyses, rekening houdend met oplossingen op basis van vraagbeheer en het algemeen belang. BRUGEL kan methoden en richtsnoeren met betrekking tot deze kosten-batenanalyses publiceren.

Bovendien zijn flexibele aansluitingen in principe tijdelijk en moeten zij worden omgezet in aansluitingen met volledige capaciteit zodra de nodige investeringen zijn gerealiseerd.

De ordonnantie voorziet momenteel echter niet in een expliciete methodologie om te bepalen onder welke omstandigheden het de voorkeur verdient:

- het net te versterken;
- flexibiliteitsdiensten in te kopen;
- gebruik te maken van een overeenkomst voor flexibele aansluiting;
- of deze verschillende oplossingen te combineren.

Dit ontbreken van een methodologisch kader zal steeds problematischer worden in een context die wordt gekenmerkt door een toename van het aantal aansluitingsaanvragen en door het geleidelijk ontstaan van lokale beperkingen op het net.

BRUGEL beveelt dan ook aan, in navolging van artikel 4.1.19/2 van het Energiedecreet, te bepalen dat de netbeheerders een transparante, objectieve, evenredige en niet-discriminerende methodologie uitwerken waarmee de aankoop van flexibiliteitsdiensten, overeenkomsten voor permanente flexibele aansluiting en investeringen in het net kunnen worden beoordeeld. Het doel is om de net beheerder het analytische kader te bieden waarmee hij op transparante en gemotiveerde wijze kan bepalen in welke situaties een investering, een flexibiliteitsoplossing of een flexibele aansluiting de meest efficiënte oplossing vormt.

Het resultaat van deze analyse moet vervolgens worden weerspiegeld in de ontwikkelingsplannen, overeenkomstig de bepalingen die reeds zijn vastgelegd in artikel 12 van de ordonnantie.

Bovendien stelt BRUGEL vast dat het Brusselse kader de FCA's sterk koppelt aan de in het ontwikkelingsplan voorziene investeringen en dat deze, zodra de investeringen zijn gerealiseerd, worden omgezet in een vaste aansluiting. Capaciteitsbeperkingen en aansluitingsaanvragen doen zich echter vaak voor tussen twee planningscycli in.

BRUGEL is van mening dat het noodzakelijk lijkt dat de netbeheerder, op het moment dat een aanvraag voor aansluiting of capaciteitsuitbreiding wordt ingediend, kan beoordelen welke oplossing het meest

efficiënt is:

- een investering in het net;
- de inkoop van flexibiliteitsdiensten;
- het sluiten van een flexibele aansluitovereenkomst.

Daarom zou het voor netbeheerders mogelijk moeten zijn om de beoordelingsmethodologie niet alleen op basis van de investeringsplannen toe te passen, maar ook bij concrete aanvragen voor aansluiting of capaciteitsuitbreiding. Deze aanpak voorkomt dat een netgebruiker moet wachten op de herziening van het volgende ontwikkelingsplan voordat een aansluitingsoplossing kan worden gevonden.

BRUGEL acht het derhalve wenselijk om expliciet te bepalen dat de door de netbeheerder uitgewerkte beoordelingsmethodologie zowel in het kader van de opstelling van de ontwikkelingsplannen als bij de analyse van individuele aanvragen voor aansluiting of capaciteitsuitbreiding kan worden toegepast.

Een dergelijke ontwikkeling zou het tevens mogelijk maken de behandeling van aansluitingsaanvragen verder los te koppelen van het tijdschema voor de uitvoering van de in de ontwikkelingsplannen voorziene investeringen. Zonder afbreuk te doen aan het in artikel 9bis/2 vastgelegde beginsel dat overeenkomsten inzake flexibele aansluiting de voor de ontwikkeling van het net noodzakelijke investeringen niet mogen vertragen, zou hiermee worden voorkomen dat de looptijd of de ontwikkeling van een flexibele aansluitingsovereenkomst uitsluitend afhankelijk is van de realisatie van toekomstige investeringen, die soms afhankelijk zijn van bredere projecten ter versterking van het distributienet of het transmissienet.

In dit kader zou het beoordelingskader het mogelijk moeten maken om voor elke situatie te bepalen of de meest efficiënte oplossing bestaat uit het uitvoeren van een netinvestering, het gebruikmaken van flexibiliteit of het duurzaam handhaven van een flexibele aansluiting, wanneer deze laatste optie het beste evenwicht biedt tussen de door de netgebruikers gedragen kosten, de netveiligheid, het voorkomen van congesties en de behoeften van de aanvrager. Het resultaat van deze beoordeling dient vervolgens te worden opgenomen in de toekomstige ontwikkelingsplannen om de samenhang te waarborgen tussen de operationele beslissingen op korte termijn en de netwerkplanning op lange termijn.

Gezien de bovenstaande ontwikkelingen beveelt BRUGEL aan het volgende punt toe te voegen aan artikel 12 betreffende de inhoud van de ontwikkelingsplannen:

„X°) een beschrijving van de methodologie die de netbeheerder hanteert om op objectieve, transparante, evenredige en niet-discriminerende wijze het gebruik van netinvesteringen, flexibiliteitsdiensten en overeenkomsten inzake flexibele aansluiting te beoordelen, teneinde de vanuit technisch-economisch oogpunt meest efficiënte oplossing te identificeren.

Deze methodologie wordt eveneens toegepast bij de analyse van aanvragen voor aansluiting en capaciteitsuitbreiding wanneer deze kunnen leiden tot een versterking van het net, de aankoop van flexibiliteitsdiensten of het sluiten van een flexibele aansluitingsovereenkomst.

In het technisch reglement worden de toepassingsvoorwaarden van deze methodologie nader omschreven.”

Het voorgestelde artikel 12, in een gecoördineerde en volledige versie, is hieronder opgenomen onder

het punt betreffende het ontwikkelingsplan.

4.1.3.5. Gebruik van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten, aanbestedingen in congestiegebieden

Om een veilige, doeltreffende en economisch efficiënte exploitatie van het net te waarborgen, lijkt het wenselijk het kader voor de inkoop van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten door netbeheerders te versterken. Flexibiliteit vormt immers een aanvullend instrument naast traditionele investeringen waarmee bepaalde lokale congesties kunnen worden voorkomen of beheerd.

Op dit moment bepaalt de ordonnantie in artikel 5, § 1, tweede lid, punt 10 (voor de GTNB) en artikel 7, § 1, tweede lid, 9° (voor de DNB) dat de netbeheerders diensten, met inbegrip van flexibiliteitsdiensten, mogen inkopen om de efficiëntie van het beheer en de ontwikkeling van het net te verbeteren en op een kostenefficiënte wijze de noodzaak tot modernisering of vervanging van elektriciteitscapaciteit te verminderen. Deze bepalingen schrijven tevens voor dat deze aankopen moeten plaatsvinden volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures. De artikelen 5, § 1, tweede lid, 10°*bis* (voor de GTNB) en 7, § 1, tweede lid, 9°*bis* (voor de DNB) machtigen de netbeheerder op hun beurt om hulpproducten en -diensten aan te kopen die geen verband houden met de frequentieregeling, maar die noodzakelijk zijn voor de efficiënte, betrouwbare en veilige exploitatie van het net. Ten slotte bepaalt § 8 van de artikelen 5 en 7 van de ordonnantie reeds dat de netbeheerders de technische specificaties met betrekking tot de toegang tot en deelname aan de markten voor flexibiliteitsdiensten en niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten vaststellen na een participatief proces waarbij de betrokken marktpelers worden betrokken en na goedkeuring door BRUGEL.

Dit kader zou echter moeten worden aangevuld om in de artikelen 5 en 7 van de ordonnantie expliciet te verduidelijken dat deze diensten met name kunnen worden ingekocht met het oog op het voorkomen en beheren van lokale congesties, redispatching en de veilige en efficiënte exploitatie van het net.

Deze mechanismen dienen op niet-discriminerende en op samenwerking gebaseerde wijze toegankelijk te zijn voor alle actoren en middelen die de gewenste diensten kunnen leveren¹⁰.

Om bovendien de opkomst van lokale flexibiliteitsmarkten te bevorderen wanneer er behoeften worden vastgesteld, zou kunnen worden bepaald dat netbeheerders gerichte aanbestedingsprocedures kunnen organiseren in gebieden die te maken hebben met terugkerende beperkingen, onder toezicht van en volgens de door BRUGEL goedgekeurde voorwaarden.

Voorts is BRUGEL van mening dat in de ordonnantie expliciet moet worden erkend dat de redelijke kosten die met deze mechanismen gepaard gaan, in aanmerking kunnen worden genomen binnen het regulerende kader en het tariefkader dat van toepassing zijn op de netbeheerders. Een dergelijke aanpak zou elke regelgevende vooringenomenheid ten gunste van uitsluitend investeringsoplossingen voorkomen en het beginsel ten volle bekrachtigen dat flexibiliteit een geloofwaardig alternatief vormt voor de traditionele uitbreiding van het net wanneer dit kostenefficiënter is.

Op basis van deze overwegingen beveelt BRUGEL aan om de volgende passage (vetgedrukt) toe te voegen aan artikel 5, § 1, tweede lid, 10° (voor de GTNB) en artikel 7, § 1, tweede lid, 9° (voor de DNB): ***„bij de planning van de uitbreiding van het regionale vervoersnetwerk¹¹, in overleg met de beheerder***

¹⁰ Met name die welke energie uit hernieuwbare bronnen aanbieden, die betrokken zijn bij vraagbeheer of flexibiliteit, exploitanten van elektriciteitsopslaginstallaties, leveranciers van flexibiliteitsdiensten en aggregatoren.

¹¹ Te vervangen door „distributienet” in artikel 7, § 1, tweede alinea, 9°

van het distributienetwerk¹², wanneer de planningsaspecten een directe invloed hebben op de planning van het distributienetwerk, de maatregelen en de inkoop van diensten die nodig zijn om de efficiëntie van het beheer en de ontwikkeling van het regionale transmissienet te verbeteren en die het mogelijk maken om op kosteneffectieve wijze de noodzaak tot modernisering of vervanging van elektriciteitscapaciteit te verminderen, **met name met het oog op congestiebeheer en herverdeling**. De inkoop van deze diensten, met inbegrip van flexibiliteitsdiensten, geschiedt volgens transparante, niet-discriminerende en op marktgeregels gebaseerde procedures, tenzij Brugel heeft vastgesteld dat de inkoop van deze diensten niet op kosteneffectieve wijze kan plaatsvinden of ernstige marktverstoringen of grotere congestie dreigt te veroorzaken.”

BRUGEL beveelt tevens aan om § 8 van de artikelen 5 en 7 als volgt aan te vullen:

„§ 8.

*De distributienetbeheerder¹³ stelt, in het kader van een transparant, **niet-discriminerend** en participatief proces waarbij de op zijn net aangesloten netgebruikers en de betrokken marktspelers, alsmede de beheerders van de transmissie- en regionale transmissienetten worden betrokken, en na goedkeuring door Brugel, de technische specificaties vast voor de toegang tot en deelname aan de markten voor de handel in ondersteunende diensten die geen verband houden met frequentieregeling en flexibiliteitsdiensten voor zijn netwerk.*

De netbeheerders werken samen en wisselen de nodige informatie uit met de betrokken marktspelers om een optimaal gebruik van de beschikbare middelen, de netveiligheid en de ontwikkeling van de flexibiliteitsmarkten te waarborgen.

Wanneer de inkoop van flexibiliteitsdiensten het op economisch efficiënte wijze mogelijk maakt om investeringen in het net te vermijden of uit te stellen, terwijl de veilige en efficiënte exploitatie ervan wordt gewaarborgd, kunnen de redelijke kosten die aan deze diensten zijn verbonden, in aanmerking worden genomen binnen het toepasselijke regulerende kader.

Deze technische specificaties zijn gebaseerd op de technische eisen van deze markten en de technische capaciteit van de marktspelers.”

Het is tevens wenselijk deze diensten en de netinvesteringen af te stemmen op de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting, door artikel 12, lid 1, punt 11, aan te vullen (vetgedrukt) met:

*„de informatie over de diensten, met inbegrip van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten, waarop de netbeheerder een beroep moet doen als alternatief voor of aanvulling op de uitbreiding van het net of op de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting, met inbegrip van de kosten-batenanalyse en de relevantie ervan voor het **beheer van congestie en herverdeling**”.*

4.1.3.6. Kader voor technische maatregelen voor congestiebeheer

Het voorontwerp van ordonnantie voorziet dus in de mogelijkheid om FCA's in te voeren ter bevordering van een efficiënt gebruik van het net. Een andere manier om het net efficiënt te gebruiken, is het gebruik van marktgebaseerde flexibiliteitsmechanismen.

BRUGEL constateert echter dat de ordonnantie op dit moment nog geen voorwaarden bevat waaronder de netbeheerder een beroep zou kunnen doen op technische maatregelen ter beperking

¹² Te vervangen door „beheerder van het regionale transmissienet” in artikel 7, § 1, tweede alinea, 9°

¹³ Te vervangen door „beheerder van het regionale transmissienet” in artikel 5, § 8 van de ordonnantie.

van de injectie of afname wanneer congestie aanhoudt ondanks het gebruik van marktgebaseerde mechanismen, of wanneer deze onvoldoende, ongeschikt of economisch inefficiënt blijken te zijn.

Deze kwestie wordt bijzonder relevant in het licht van de ontwikkelingen die Sibelga in haar ontwikkelingsplan beschrijft. Daarin wordt gewezen op de toenemende noodzaak om te beschikken over middelen voor actief netwerkbeheer in een context van elektrificatie van het verbruik, de ontwikkeling van opslagcapaciteit en een verhoogd risico op lokale congesties. De netbeheerder geeft bovendien aan van plan te zijn een verzoek in te dienen tot afwijking van artikel 2.29 van de technische verordening betreffende de inkoop van flexibiliteitsdiensten voor het beheer van lokale congesties, hetgeen de bestaande onzekerheid weerspiegelt over de doeltreffendheid van uitsluitend marktmechanismen in bepaalde situaties.

Deze aanpak sluit aan bij artikel 13 van Verordening (EU) 2019/943, waarin wordt bepaald dat herverdeling in principe op marktmechanismen moet berusten, maar tegelijkertijd het gebruik van niet-marktgebaseerde maatregelen toestaat wanneer er geen marktalternatief beschikbaar is, wanneer alle marktmiddelen zijn uitgeput of wanneer er onvoldoende concurrentie bestaat.

In het Vlaamse Gewest is dezelfde aanpak gevolgd. Artikel 4.1.17/5 van het Energiedecreet maakt een onderscheid tussen enerzijds de gereserveerde technische flexibiliteit, die van toepassing is in voorspelbare situaties van structurele netwerkbeperkingen, en anderzijds de niet-gereserveerde technische flexibiliteit, die van toepassing is in geval van uitzonderlijke en onvoorziene omstandigheden bij de exploitatie van het netwerk. In beide gevallen is het gebruik van technische maatregelen afhankelijk van het aantonen dat marktgebaseerde oplossingen geen adequaat of toereikend antwoord vormen.

BRUGEL acht het derhalve wenselijk om in de ordonnantie een expliciete bevoegdheid op te nemen die de distributienetbeheerder in staat stelt om, onder toezicht van BRUGEL en onder strikt omschreven voorwaarden, technische maatregelen voor het beheer van de netten te nemen wanneer de bestaande instrumenten niet volstaan om de veiligheid en de efficiënte exploitatie van het net te waarborgen. BRUGEL is van mening dat moet worden vermeden dat in de ordonnantie een expliciete beperking van deze mechanismen wordt opgenomen tot uitsluitend gebruikers die op middenspanning zijn aangesloten. Een dergelijke kwestie valt veeleer onder de technische voorschriften en moet kunnen evolueren in functie van de toestand van het net en het eventueel optreden van beperkingen op bepaalde segmenten van het laagspanningsnet.

Deze bevoegdheid zou kunnen worden opgenomen in artikel 7 betreffende de taken van de netbeheerder of kunnen worden opgenomen in de bepalingen inzake de technische voorschriften in artikel 9ter, dat reeds onder meer een kader biedt voor de maatregelen die kunnen worden genomen om congestieproblemen op te lossen (artikel 9ter, lid 7, 4°) en bepaalde beperkingen op het inzetten van flexibiliteit of het gebruik van gedecentraliseerde middelen (artikel 9ter, lid 7, 19° en 20°).

Deze overwegingen gelden eveneens voor de GTNB.

BRUGEL is bovendien van mening dat de economische gevolgen van het gebruik van dergelijke technische maatregelen expliciet moeten worden geregeld. Wanneer immers beperkingen op de injectie of afname worden opgelegd om redenen die verband houden met het netbeheer en los van elke tekortkoming van de betrokken gebruiker, kunnen deze een aanzienlijke economische impact hebben op de getroffen installaties. In dit verband bepaalt artikel 13 van Verordening (EU) 2019/943

dat de middelen waarop herverdelingsmaatregelen of corrigerende maatregelen van toepassing zijn, in aanmerking komen voor een passende compensatie wanneer deze ingrepen niet op marktmechanismen zijn gebaseerd. BRUGEL acht het derhalve wenselijk om in de ordonnantie het beginsel van een transparante, objectieve en niet-discriminerende compensatie op te nemen wanneer technische maatregelen voor congestiebeheer leiden tot een beperking van de toegang tot het net of het gebruik van de betrokken installaties. De wijze van berekening van deze compensatie dient onder de bevoegdheid van BRUGEL te vallen en moet worden vastgelegd in de toepasselijke technische voorschriften.

Volgens BRUGEL zouden deze maatregelen derhalve aan de volgende beginselen moeten voldoen:

- het uitzonderlijke en subsidiaire karakter ten opzichte van netinvesteringen, flexibele aansluitingsovereenkomsten en marktgebaseerde flexibiliteitsmechanismen;
- toepassing op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria;
- controle achteraf door BRUGEL;
- transparantie ten opzichte van de betrokken gebruikers;
- publicatie van een jaarverslag waarin gedetailleerd wordt beschreven in welke situaties van deze maatregelen gebruik is gemaakt.
- invoering van een transparant, objectief en niet-discriminerend compensatiemechanisme wanneer netgebruikers te maken krijgen met beperkingen die niet op de markt zijn gebaseerd, volgens door BRUGEL vastgestelde of goedgekeurde voorwaarden.

BRUGEL stelt derhalve de volgende toevoeging aan artikel 7 voor:

„De distributienetbeheerder kan, als laatste redmiddel en onder de in het technisch reglement vastgestelde voorwaarden, tijdelijke technische maatregelen nemen wanneer marktgebaseerde mechanismen de veiligheid en de efficiënte exploitatie van het net niet kunnen waarborgen.

Het gebruik van deze maatregelen is uitzonderlijk, evenredig en niet-discriminerend. Het is afhankelijk van het aantonen dat de andere beschikbare instrumenten geen toereikend of passend antwoord bieden.

De toezichthouder bepaalt in de technische verordening, in overleg met de distributienetbeheerder, de wijze van uitvoering van deze regeling, en met name: de categorieën netgebruikers waarop de technische maatregelen van toepassing zijn, de wijze waarop de betrokken netgebruikers worden geïnformeerd, alsmede de wijze waarop deze worden gecompenseerd. Deze compensatie is transparant, objectief, niet-discriminerend en evenredig aan de gevolgen van de opgelegde beperkingen. BRUGEL stelt de berekeningsmethode en de toepassingsvoorwaarden vast.

De distributienetbeheerder stelt een jaarverslag op over de situaties waarin de technische maatregelen worden geactiveerd, en zendt dit toe aan BRUGEL. Het technisch reglement beschrijft de inhoud van deze rapportage in detail.”

Hetzelfde geldt voor de toevoeging van een dergelijk artikel voor de GTNB aan artikel 5 van de ordonnantie.

Tevens zou artikel 9ter, met het oog op de samenhang, als volgt moeten worden aangevuld met de bepalingen die in de technische voorschriften moeten worden opgenomen (bijvoorbeeld een punt 22°) (zowel voor de DNB als voor de GTNB):

„de voorwaarden waaronder de netbeheerder, ter waarborging van de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiënte exploitatie van het net, tijdelijke technische maatregelen kan nemen om de injectie of afname van elektriciteit te beperken wanneer marktgebaseerde maatregelen, ondersteunende diensten, flexibiliteitsdiensten of overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen niet volstaan om een congestiesituatie adequaat op te lossen, of wanneer deze ontoereikend, ongeschikt of economisch inefficiënt blijken te zijn. Deze voorwaarden specificeren met name de activeringsvoorwaarden, de volgorde van prioriteit die van toepassing is tussen de verschillende congestiebeheersmaatregelen, de informatieverplichtingen ten aanzien van de betrokken netgebruikers, alsmede de voorwaarden voor monitoring en rapportage aan BRUGEL”.

4.1.3.7. Volgorde van activering binnen de flexibele aansluitingen

Het voorontwerp van ordonnantie specificeert momenteel niet volgens welke principes de overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen moeten worden geactiveerd wanneer een capaciteitsbeperking de gelijktijdige of opeenvolgende activering van meerdere overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen binnen eenzelfde netzone vereist.

Het vaststellen van deze activeringsvolgorde kan echter aanzienlijke gevolgen hebben voor de betrokken gebruikers en moet daarom gebaseerd zijn op transparante, objectieve, evenredige en niet-discriminerende criteria.

BRUGEL is dan ook van mening dat de methodologie voor de toepassing van de flexibele aansluitingsovereenkomsten eveneens de beginselen moet vastleggen aan de hand waarvan de volgorde van activering van de verschillende flexibele aansluitingsovereenkomsten kan worden bepaald, evenals de wijze waarop de beperkingen over de betrokken gebruikers worden verdeeld.

Gezien het overwegend technische en evolutieve karakter van deze regels lijkt het niet opportuun om deze in de ordonnantie in detail vast te leggen. De ordonnantie dient daarentegen expliciet te voorzien in een delegatie aan BRUGEL, zodat deze in de technische voorschriften de volgorde van activering van de flexibele aansluitingsovereenkomsten kan regelen, evenals de criteria die van toepassing zijn wanneer meerdere overeenkomsten tegelijkertijd kunnen worden geactiveerd.

Daartoe beveelt BRUGEL aan dat de in het nieuwe artikel 9bis/3 bedoelde methodologie expliciet de modaliteiten en de volgorde van activering van de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting omvat en dat de technische reglementen de toepassingsmodaliteiten daarvan kunnen preciseren.

4.1.4. e afhandeling van aansluitingsaanvragen en prioriteringsregels

4.1.4.1. Achtergrond

Tot nu toe werden aanvragen voor aansluiting op het distributienet en het transportnet behandeld volgens het „wie het eerst komt, het eerst maalt“-principe, bij gebrek aan een alternatief kader in de ordonnantie en in het technisch reglement en uit de wens om te voldoen aan het vereiste van non-discriminatie tussen netgebruikers en tussen categorieën van netgebruikers, zoals vastgelegd in artikel 6, § 1, van Richtlijn (EU) 2019/944 en in de artikelen 7, § 2, en 9ter, lid 7, 9°, van de ordonnantie elektriciteit is vastgelegd. Historisch gezien was de toepassing van dit beginsel zinvol, aangezien zowel Elia als Sibelga ruimschoots over de nodige capaciteit beschikten om aan de aansluitingsaanvragen te

voldoen.

De context is echter ingrijpend veranderd: de toenemende elektrificatie van het verbruik, met de invoering van warmtepompen, batterijen en laadpalen, in combinatie met de opkomst van nieuwe spelers, zoals datacenters, oefent een groeiende druk uit op de netcapaciteit en stelt de relevantie van het historische „*wie het eerst komt, het eerst maalt*“-beginsel geleidelijk ter discussie.

Toegegeven, in dit stadium is het netwerk van Sibelga over het algemeen nog in staat om deze nieuwe toepassingen op te vangen zonder grote capaciteitsbeperkingen. Het Brusselse netwerk wordt echter ook geconfronteerd met een toenemende druk op zijn opnamecapaciteit, met name als gevolg van de opkomst van nieuwe categorieën gebruikers. Zo is er bijvoorbeeld al een eerste commercieel datacenter aangesloten op het Brusselse distributienetwerk, en zijn er bovendien al verschillende aanvragen voor oriëntatiestudies of vermogensuitbreidingen ingediend bij Sibelga.

Wat Elia betreft, wijzen de gegevens over aanvragen voor oriëntatiestudies en gedetailleerde studies op een bijzonder sterke groei in de afgelopen vijf jaar, met name voor datacenters en opslaginstallaties. Meer in het algemeen blijkt dat het tempo van de energietransitie vaak de oorspronkelijke prognoses overtreft. Elia heeft dan ook aangegeven dat de aansluitingsaanvragen met betrekking tot grote batterijopslaginstallaties en datacenters in 2025 aanzienlijk hoger liggen dan de volumes die tijdens eerdere planningsrondes waren voorzien, wat onverwachte druk op de netcapaciteit veroorzaakt. Deze druk op het stroomopwaartse net leidt onvermijdelijk tot capaciteitsbeperkingen op het stroomafwaartse net van Sibelga.

Bovendien moet worden benadrukt dat de toename van het aantal aansluitingsaanvragen ook, en zelfs in nog sterkere mate, in de twee andere Gewesten wordt waargenomen. Het Brusselse netwerk is echter nauw verweven met die van deze Gewesten, met name via de met het Vlaamse Gewest gedeelde onderstations, en meer in het algemeen vanwege de vermaasde structuur van het netwerk. In deze context oefent de sterke groei van het aantal ingediende aanvragen in Vlaanderen en Wallonië een aanzienlijke druk uit op de beschikbare capaciteit van het netwerk dat Brussel van stroom voorziet. Dit heeft tot gevolg dat talrijke Brusselse projecten in de wachtrij worden geplaatst vanwege capaciteitsbeperkingen in het stroomopwaartse netwerk, terwijl het aantal in Brussel ingediende aanvragen lager blijft dan in de andere Gewesten.

Deze bijzonder uitgesproken ontwikkelingen en de toenemende druk die zij uitoefenen op de beschikbare aansluitcapaciteit blijven niet zonder gevolgen voor de aansluitprocedures en roepen verschillende essentiële vragen op over de toewijzing van capaciteit: moet voorrang worden gegeven aan de aansluiting van een datacenter of een commercieel project in plaats van aan die van een ziekenhuis? Moet een batterijopslaginstallatie die kan bijdragen aan het beheer van netwerkcongesties voorrang krijgen, of moet deze juist achteraan in de wachtrij worden geplaatst? Moet een project met een groot flexibiliteitspotentieel bovendien vóór of na een huishouden worden aangesloten?

BRUGEL is dan ook van mening dat het van fundamenteel belang is dat de ordonnantie expliciet de mogelijkheid biedt om af te wijken van het „*wie het eerst komt, het eerst maalt*“-beginsel en dat er een transparant debat op gang wordt gebracht over de optimale toewijzing van de beschikbare capaciteit, waarbij indien nodig de nodige afwegingen worden gemaakt.

Zoals de Commissie in haar mededeling C/2025/6703 benadrukt, houdt het vereiste van non-discriminatie bij de behandeling van aanvragen voor aansluiting op het net, zoals vastgelegd in artikel

6 van Richtlijn (EU) 2019/944, geen verplichting voor de lidstaten in om de „wie het eerst komt, het eerst maalt“-procedure toe te passen. Integendeel, door rekening te houden met andere factoren – zoals de mate waarin aanvragers voorbereid zijn op aansluiting op het net, het type installatie of de kwaliteit van de aanvrager – kan een efficiëntere toewijzing van de opnamecapaciteit en een efficiënter gebruik van het net worden gewaarborgd, mits de vastgestelde voorwaarden uiteraard niet-discriminerend en transparant zijn en gebaseerd zijn op objectieve en gerechtvaardigde criteria¹⁴.

4.1.4.2. Bestaande wettelijke kaders

Van deze aan de lidstaten toegekende beoordelingsmarge is reeds gebruikgemaakt door de andere Gewesten, die mechanismen hebben ingevoerd om prioriteit te geven aan aansluitingsaanvragen op basis van criteria van algemeen belang in plaats van uitsluitend op basis van de chronologische volgorde van de aanvragen.

Wat Wallonië betreft, voert het voorontwerp van decreet betreffende de toegang tot en de ontwikkeling van de netwerken, dat op 13 mei 2026 in ^{eerste}lezing is aangenomen, wijzigingen in artikel 25*decies*, § 1, van het decreet van 12 april 2001, waarin wordt bepaald dat de netbeheerders de aanvragen volgens de volgende prioriteitsvolgorde behandelen: 1° aanvragen met betrekking tot installaties die bijdragen tot het verminderen van congestie; 2° aanvragen die beantwoorden aan essentiële behoeften van algemeen belang; 3° aanvragen betreffende projecten die door de regering als van groot algemeen belang worden erkend; en ten slotte 4° de overige aanvragen, met dien verstande dat de regering vervolgens bepaalde subcategorieën kan specificeren en daarbinnen prioriteiten kan vaststellen¹⁵.

Bovendien bepaalt het voorontwerp van decreet, naast de prioriteitsvolgorde bij de behandeling van aansluitingsaanvragen, dat de netbeheerders de aansluitingsaanvragen beoordelen rekening houdend met de noodzaak om de capaciteit te behouden die nodig is om tegemoet te komen aan de potentiële groei van de verschillende gebruikscategorieën, zoals geprojecteerd in het kader van door de regering goedgekeurde scenario's. Het is voortaan namelijk de bedoeling dat de netbeheerders gezamenlijk een scenariokader opstellen, dat de regionale energieambities moet weerspiegelen en dat vervolgens ter goedkeuring aan de regering wordt voorgelegd. Voorts is bepaald dat dit scenariokader rekening houdt met de verschillende gebruikscategorieën en hun potentiële groei.

In het Vlaamse Gewest heeft de aan de regulator toegekende bevoegdheid een nog grotere reikwijdte. In machtigt artikel 4.1.13 van het Energiedecreet de Vlaamse Regulator immers om in de toepasselijke technische voorschriften de regels vast te stellen met betrekking tot de aansluiting op de elektriciteitsnetten. Bij de uitoefening van deze bevoegdheid kan hij met name rekening houden met de verschillende categorieën netgebruikers. Deze bevoegdheid, die in bijzonder ruime bewoordingen is geformuleerd, verleent de regulator aldus een aanzienlijke beoordelingsmarge om de relevante categorieën gebruikers te definiëren en, indien nodig, prioriteitsregels vast te stellen die van toepassing zijn op de behandeling van aansluitingsaanvragen.

Bovendien hebben andere landen reeds een prioriteringskader ingevoerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor Nederland, waar de toezichthoudende autoriteit een prioriteringskader heeft vastgesteld om voorrang

---

¹⁴ Europese Commissie, mededeling C/2025/6703, blz. 14, beschikbaar via de volgende link:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202506703

¹⁵ Voorontwerp van decreet betreffende de toegang tot en de ontwikkeling van netwerken, aangenomen in ^{eerste}lezing op 13 mei 2026, beschikbaar via de volgende link: <https://www.cwape.be/publications/document/6957>.

te geven aan de aansluiting van gebruikers die bijdragen aan congestiebeheer, aan projecten die essentieel zijn voor de nationale veiligheid en aan projecten die voorzien in de fundamentele behoeften van de samenleving¹⁶. Hoewel het vorige kader in maart 2025 door het *College van Beroep voor het bedrijfsleven* werd vernietigd, had het college wel degelijk de principiële bevoegdheid van de ACM bevestigd om een prioriteringskader vast te stellen¹⁷, en had het enkel geëist dat de ACM haar keuzes met betrekking tot de categorieën die voorrang genieten, beter zou motiveren.

4.1.4.3. Voorstel tot invoering van een prioriteringsmechanisme in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Voor Brussel beveelt BRUGEL aan dat de ordonnantie een tussenweg kiest tussen de modellen die in de andere Gewesten zijn gekozen. Daartoe zou het wenselijk zijn dat de ordonnantie de toezichthouder de bevoegdheid toekent om, via het technisch reglement, de regels inzake aansluiting op de netten vast te stellen, waarbij hij, indien nodig, onderscheid kan maken tussen verschillende categorieën van gebruik en netgebruikers. Deze bevoegdheidsoverdracht dient echter plaats te vinden binnen een normatief kader dat vooraf door de wetgever is vastgesteld, waarbij deze de richtsnoeren en leidende beginselen vastlegt die als leidraad moeten dienen bij de uitoefening van deze bevoegdheid.

In dit verband acht BRUGEL het onontbeerlijk dat in de ordonnantie uitdrukkelijk wordt bepaald dat de in de technische verordening vastgestelde prioriteringsregeling ten minste rekening moet houden met drie fundamentele doelstellingen, namelijk: (i) het waarborgen van de vereisten op het gebied van nationale veiligheid – bijvoorbeeld politiediensten, openbaar vervoer, waterzuiveringsinstallaties –, (ii) de continuïteit van essentiële diensten, zoals die welke worden verleend door ziekenhuizen, scholen, sociale woningbouw, openbare gebouwen, enz., alsook (iii) de aansluiting van installaties voor de opwekking van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, waarbij het vervolgens aan de toezichthouder wordt overgelaten om op basis hiervan een hiërarchie van prioriteiten vast te stellen.

Voorts acht de toezichthouder het van belang dat de ordonnantie bepaalt dat dit kader op de volgende criteria berust:

- Transparant: aanvragers moeten kunnen weten hoe hun dossier zal worden behandeld;
- Objectief;
- Niet-discriminerend: in die zin houdt het beginsel van non-discriminatie in dat projecten met vergelijkbare kenmerken op identieke wijze worden behandeld, terwijl een gedifferentieerde behandeling is toegestaan wanneer objectieve verschillen tussen de projecten dit rechtvaardigen.

In die zin beveelt BRUGEL aan om twee wijzigingen aan te brengen in het voorontwerp van de ordonnantie:

1° het huidige artikel 9bis/1 van het voorontwerp zou zodanig kunnen worden gewijzigd dat deze

¹⁶ „ACM verwelkomt standpunten over haar nieuwe ontwerpbeslissing inzake mogelijkheden voor het toekennen van prioriteit aan projecten die bijdragen aan belangrijke maatschappelijke doelstellingen bij de aansluiting op het net”, 26 juni 2025, beschikbaar via de volgende link:

<https://www.acm.nl/en/publications/acm-welcomes-opinions-about-its-new-draft-decision-opportunities-prioritization-projects-contribute-major-social-objectives-getting-connected-grid>.

¹⁷ In zijn beslissing stelt het College vast dat de ACM op grond van artikel 32, tweede lid, van de Elektriciteitswet en artikel 59, lid 7, onder a), van Richtlijn (EU) 2019/944 over autonome bevoegdheid beschikt om de Nederlandse Netcode te wijzigen en een prioriteringskader op te nemen; *College van Beroep voor het bedrijfsleven*, 6 mei 2025, 23/290.

overwegingen erin worden opgenomen, door een nieuw § 2 toe te voegen tussen de huidige § 1 en § 2:

„§ 2. Bij het vaststellen van de regels betreffende de aansluiting op het elektriciteitsdistributienet en het regionale elektriciteitstransporternet kan de regulator rekening houden met categorieën gebruikers van het distributienet, categorieën gebruikers die zijn aangesloten op het regionale transporternet en categorieën van gebruik, in voorkomend geval door een kader voor prioritering van aansluitingsaanvragen vast te stellen wanneer de beschikbare netcapaciteit beperkt is.

Bij het vaststellen van dit kader ziet de toezichthouder erop toe dat de vereisten inzake nationale veiligheid en de continuïteit van essentiële diensten worden gewaarborgd, evenals de aansluiting van installaties voor de opwekking van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.

De toezichthouder ziet erop toe dat deze regels gebaseerd zijn op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria”.

2° Artikel 9ter, lid 7, dat de opstelling van technische voorschriften regelt, zou als volgt kunnen worden gewijzigd:

„[...] Daarin wordt met name het volgende vastgesteld:

[...]

5° de regels voor aansluiting op de netten, in voorkomend geval rekening houdend met de verschillende categorieën gebruikers, overeenkomstig artikel 9bis/1, § 2”.

4.1.5. Versterking van de samenwerking tussen DNB, GTNB, GRT

De versnelde elektrificatie, de ontwikkeling van flexibele toepassingen, de opkomst van nieuwe, omvangrijke verbruikers en de toenemende druk op de aansluitcapaciteiten versterken de onderlinge afhankelijkheid tussen de verschillende netniveaus. Beslissingen die op het ene netniveau worden genomen, kunnen voortaan directe gevolgen hebben voor de exploitatie, de beschikbare capaciteit of de benodigde investeringen op een ander netniveau.

In deze context lijkt een versterkte samenwerking tussen de beheerder van het distributienet, de beheerder van het regionale transmissienet en de beheerder van het transmissienet een essentiële voorwaarde voor een doeltreffend beheer van de beschikbare capaciteit, het anticiperen op congesties en de gecoördineerde planning van investeringen. Deze samenwerking is eveneens noodzakelijk om de ontwikkeling mogelijk te maken van instrumenten zoals capaciteitskaarten, flexibele aansluitingen, flexibiliteitsmechanismen of prospectieve studies met betrekking tot de ontwikkeling van de vraag naar elektriciteit.

Deze noodzaak is bijzonder groot in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar de mogelijkheden voor uitbreiding van de infrastructuur beperkt zijn en waar de elektriciteitsvoorziening berust op een nauwe samenwerking tussen de netten die door Sibelga en Elia worden geëxploiteerd.

Deze aanpak is ook terug te vinden in de andere Gewesten. Zo voorziet het Vlaamse Energiedecreet in artikel 4.1.18/1 expliciet in een samenwerkingskader tussen de netbeheerders om een veilige en

efficiënte exploitatie van de netten, een gecoördineerde ontwikkeling daarvan en een coherent congestiebeheer te waarborgen.

Hetzelfde decreet legt tevens specifieke verplichtingen op inzake de uitwisseling van informatie tussen netbeheerders en voorziet in de uitwerking van coördinatiemechanismen met betrekking tot congestiebeheer¹⁸.

In de Brusselse ordonnantie gaan bepaalde bepalingen reeds in deze richting. Zo:

- Artikel 5, § 2 verplicht de beheerder van het regionale transmissienet om de beheerders van onderling verbonden netten de informatie te verstrekken die nodig is voor een veilige en efficiënte exploitatie, een gecoördineerde ontwikkeling en de interoperabiliteit van de netten;
- de artikelen 5, § 1, tweede alinea, 11°, en 7, § 1, tweede alinea, 11°, voorzien in de publicatie van capaciteitskaarten;
- artikel 9ter bepaalt dat het technisch reglement een samenwerkingscode bevat waarin met name de gegevensuitwisseling, de opstelling van ontwikkelingsplannen en de organisatie van de exploitatieprocedures op de koppelpunten worden geregeld.

Deze bepalingen blijven echter ontoereikend gezien de uitdagingen die gepaard gaan met de toenemende elektrificatie van Brussel. Zij leggen niet expliciet vast:

- een wederzijdse verplichting tot informatie-uitwisseling tussen de DNB, de TNB en de GTNB;
- coördinatie op het gebied van investeringsplanning en netwerkontwikkeling;
- een gezamenlijk beheer van congestie;
- mechanismen met betrekking tot de verdeling van kosten en compensaties wanneer congesties op een netwerk worden veroorzaakt door beperkingen op een ander netwerkniveau;
- een verplichting tot coördinatie van prospectieve analyses, ontwikkelingshypothesen en capaciteitsstudies die als basis dienen voor de netwerkplanning.

In de Brusselse context zullen de toekomstige knelpunten zich echter voornamelijk voordoen op het raakvlak tussen het distributienet, het regionale transportnet en het federale transportnet. De behoeften aan versterking, de mogelijkheden om gebruik te maken van flexibiliteit en de daadwerkelijk beschikbare capaciteiten kunnen niet langer door elke netbeheerder afzonderlijk worden beoordeeld. Het opstellen van capaciteitskaarten, de beoordeling van aansluitingsaanvragen, het identificeren van gebieden die geschikt zijn voor flexibele aansluitingen en de investeringsplanning vereisen derhalve een permanente uitwisseling van gegevens en een intensievere coördinatie tussen Sibelga en Elia.

Deze noodzaak sluit overigens aan bij de aanbevelingen die BRUGEL heeft geformuleerd in zijn advies nr. 407 betreffende de omzetting van het „Fit for 55“-pakket, met name op het gebied van interoperabiliteit en de gegevensuitwisseling¹⁹.

De toezichthouder is van mening dat de gedetailleerde operationele modaliteiten van deze samenwerking moeten worden vastgelegd in de samenwerkingscode van het technisch reglement en/of in de samenwerkingsovereenkomst.

Gezien het strategische belang van deze samenwerking voor de netwerkplanning, het congestiebeheer

---

¹⁸ Zie met name art. 4.1.6, 19° van het Energiedecreet

¹⁹ Advies 407 van BRUGEL van 7 oktober 2025, blz. 55 e.v.

en het opstellen van capaciteitskaarten, zouden de fundamentele beginselen echter rechtstreeks in de ordonnantie moeten worden vastgelegd.

Deze opname zou het volgende waarborgen:

- de rechtszekerheid van de informatie-uitwisseling tussen netbeheerders;
- de samenhang van de ontwikkelingsplannen van de DNB, de RNB en de TNB;
- een gecoördineerde visie op de investeringsbehoeften;
- een betere anticipatie op capaciteitsbeperkingen;
- een transparant beheer van congesties en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden.

Een dergelijke bepaling is des te noodzakelijker omdat de betrokken bevoegdheden verdeeld zijn over regionale en federale autoriteiten.

Er zou een nieuw artikel 5/1 kunnen worden ingevoegd, dat als volgt luidt:

„§ 1. De beheerder van het distributienet, de beheerder van het regionale transmissienet en de beheerder van het transmissienet plegen overleg en werken samen om de veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie van de netten waarop zij zijn aangesloten, alsook de gecoördineerde ontwikkeling daarvan te waarborgen.

§ 2. In het kader van dit overleg wisselen zij onderling alle technische, operationele, prognose- en planningsinformatie uit die nodig is voor de uitoefening van hun respectieve taken, met name op het gebied van:

- 1° beschikbare capaciteit en capaciteitsreserves;*
- 2° bestaande en toekomstige aansluitingen;*
- 3° het opstellen en bijwerken van capaciteitskaarten;*
- 4° de opstelling van ontwikkelingsplannen;*
- 5° interoperabiliteit en gegevensuitwisseling;*
- 6° congestiebeheer;*
- 7° het gebruik van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten.*

§ 3. Zij coördineren hun investeringsplannen en hun exploitatiemaatregelen wanneer deze een aanzienlijke impact kunnen hebben op een ander netniveau.

§ 4. Zij stellen gecoördineerde procedures op voor het voorkomen en beheren van congesties. Deze procedures zijn met name bedoeld om de oorzaak van congesties te kunnen vaststellen en de nodige corrigerende maatregelen te coördineren.

§ 5. De samenwerkingsovereenkomst en eventueel het technisch reglement in het kader van de samenwerkingscode bepalen de voorwaarden voor samenwerking, informatie-uitwisseling, coördinatie van investeringen en congestiebeheer, alsmede de voorwaarden voor financiële afwikkeling en compensatie tussen netbeheerders wanneer op een netwerk kosten of beperkingen worden gedragen als gevolg van een congestie of een capaciteitsbeperking op een ander netniveau.

§ 6. BRUGEL ziet toe op het transparante, evenredige en niet-discriminerende karakter van deze mechanismen.”

Wat § 5 betreft, is BRUGEL inderdaad van mening dat de kosten in verband met congestie zoveel mogelijk ten laste moeten komen van het netniveau dat de beperking veroorzaakt, met inachtneming van de tariefregels en de respectieve bevoegdheden van de regionale en federale overheden.

Deze aanpak zou een nuttige aanvulling vormen op het toekomstige Brusselse kader voor flexibele aansluitingen, capaciteitskaarten en gecoördineerd congestiebeheer, terwijl de gedetailleerde operationele modaliteiten hierover aan de samenwerkingscode of de samenwerkingsovereenkomst zouden worden overgelaten.

4.1.6. Rapportage aan de toezichthouder

De ordonnantie voorziet reeds in verschillende rapportagemechanismen ten behoeve van BRUGEL. De netbeheerders verstrekken met name informatie over de uitvoering van de ontwikkelingsplannen (artikel 12), de dienstkwaliteit (artikel 12, § 4) en de flexibele aansluitingen (artikel 9bis/6). Bovendien stellen de artikelen 5, § 7 en 7, § 6 de Regering in staat aanvullende verplichtingen vast te stellen met betrekking tot de verstrekking van informatie aan BRUGEL.

De ontwikkeling van flexibele aansluitingen, capaciteitskaarten en mechanismen voor congestiebeheer rechtvaardigt echter een versterking van dit kader, zodat BRUGEL haar controle- en toezichtstaken ten volle kan uitoefenen:

- **In de eerste plaats** lijkt het wenselijk om een specifieke rapportageverplichting in te voeren in geval van een uitzonderlijke gebeurtenis die de beschikbare capaciteit van het net aanzienlijk beïnvloedt. In de praktijk gaat het voornamelijk om situaties van ernstige storingen of onbeschikbaarheid van kritieke infrastructuur, waardoor de netbeheerder tijdelijk genooddaakt is het net onder verslechterde omstandigheden te exploiteren. Deze situaties kunnen niet worden voorzien in de capaciteitskaarten, noch worden meegewogen bij de toewijzing van capaciteiten. Ze kunnen echter een aanzienlijke impact hebben op bestaande of in behandeling zijnde aansluitingen, met name wanneer ze betrekking hebben op het transportnet of het regionale transportnet. Het is dan ook wenselijk dat BRUGEL onverwijld op de hoogte wordt gesteld van ernstige incidenten die de daadwerkelijk beschikbare capaciteiten beïnvloeden, evenals van de te verwachten gevolgen daarvan.
- **Ten tweede** is BRUGEL van mening dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de methodologieën die netbeheerders hanteren wanneer zij afname of injectie beperken om de netveiligheid te waarborgen of de totale kosten van het elektriciteitssysteem te verlagen. Deze beslissingen kunnen aanzienlijke gevolgen hebben voor de netgebruikers en moeten derhalve gebaseerd zijn op transparante, objectieve, geëvenredige en niet-discriminerende criteria. Het lijkt dan ook wenselijk dat de netbeheerders, na openbare raadpleging, een formele methodologie opstellen die deze beperkingen regelt, en deze ter voorafgaande goedkeuring aan BRUGEL voorleggen. Ook dient er periodiek een verslag over de toepassing van deze methodologie aan de regulator te worden voorgelegd.
- **Ten derde** beveelt BRUGEL aan om de rapportage over de investeringen te versterken, teneinde een betere samenhang te waarborgen tussen de in artikel 12 bedoelde ontwikkelingsplannen,

de in artikel 5, § 1, tweede lid, 11°, en artikel 7, § 1, tweede lid, 11°, bedoelde capaciteitskaarten, en de ontwikkeling van flexibele aansluitingen. De netbeheerders zouden periodiek op hun website een voortgangsrapport moeten publiceren en aan BRUGEL moeten toezenden met betrekking tot de geplande investeringen, eventuele geconstateerde vertragingen en de gevolgen daarvan voor de beschikbare netcapaciteit.

- **Ten vierde**, wat de frequentie van de rapportage betreft, voorziet artikel 9bis/6 momenteel in de publicatie, vóór 30 oktober van elk jaar, van een verslag over flexibele aansluitingen waarvan de minimale inhoud door BRUGEL wordt vastgesteld. Deze jaarlijkse frequentie lijkt ontoereikend gezien de rol die flexibele aansluitingen zullen spelen bij het beheer van congesties en bij de beoordeling van de behoeften aan netuitbreiding. BRUGEL is van mening dat een rapportage die ten minste driemaandelijks, en bij voorkeur maandelijks plaatsvindt (dit is doorgaans de frequentie die voor allerlei soorten gegevens wordt gehanteerd), een meer responsieve opvolging mogelijk zou maken van de ontwikkeling van congesties, flexibele aansluitingen en investeringen die bedoeld zijn om de vastgestelde knelpunten weg te werken.
- **Ten vijfde** lijkt het wenselijk dat de netbeheerder het model en de inhoud van het rapport voorstelt, onder voorbehoud van voorafgaande goedkeuring door BRUGEL.

Derhalve wordt het volgende artikel voorgesteld:

„9bis/6. De netbeheerder publiceert ten minste driemaandelijks een rapport over flexibele aansluitingen en zendt dit tegelijkertijd toe aan BRUGEL.

De netbeheerder stelt de inhoud en het model van het verslag voor. Deze worden ter voorafgaande goedkeuring aan BRUGEL voorgelegd.

Het verslag bevat met name informatie over het aantal gesloten overeenkomsten, de betrokken capaciteiten, de daadwerkelijk toegepaste beperkingen, de geconstateerde congesties, alsmede de voortgang van de investeringen die bedoeld zijn om de vastgestelde knelpunten weg te nemen, de uitzonderlijke incidenten die van invloed zijn geweest op de gepubliceerde capaciteiten of de flexibele aansluitingen, en alle informatie aan de hand waarvan BRUGEL de toepassing van de methodologieën voor congestiebeheer en injectie- of afnamebeperkingen kan beoordelen.

BRUGEL kan de minimale inhoud van dit verslag aanvullen of verduidelijken.”

4.2. Ontwikkelingsplannen

4.2.1. Inhoud van de ontwikkelingsplannen, aannames inzake de vraagontwikkeling en monitoring van de investeringen

BRUGEL staat positief tegenover de wijzigingen die zijn aangebracht in artikel 12 van de ordonnantie elektriciteit. De nieuwe bepalingen leggen een nauwere band tussen de ontwikkelingsplannen, flexibele aansluitingen, flexibiliteitsdiensten en het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie.

Deze versterking lijkt van essentieel belang in een context waarin netbeheerders steeds vaker moeten kiezen tussen verschillende oplossingen om aan capaciteitsbeperkingen tegemoet te komen: investeringen in netversterking, het gebruik van flexibiliteitsdiensten, overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen of een combinatie van deze verschillende instrumenten.

In dit verband verwijst BRUGEL naar de uiteenzettingen in paragraaf 4.1.3 betreffende de methodologie voor de toepassing van overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen en, meer in het bijzonder, naar paragraaf 4.1.3.4, die gewijd is aan het beoordelingskader voor de afweging tussen investeringen, flexibiliteit en flexibele aansluitingen. De ontwikkelingsplannen dienen het belangrijkste instrument te vormen voor transparantie met betrekking tot de keuzes die de netbeheerders maken tussen deze verschillende oplossingen. Zij zouden met name inzicht moeten verschaffen in de mate waarin bepaalde investeringen kunnen worden vermeden, uitgesteld of bijgesteld door gebruik te maken van flexibiliteit of flexibele aansluitingen, onverminderd de verplichting van artikel 9bis/2, § 2, volgens welke overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen niet tot gevolg mogen hebben dat de in de ontwikkelingsplannen voorziene netontwikkelingen worden vertraagd.

Bovendien stelt BRUGEL vast dat de informatie die momenteel in het ontwikkelingsplan moet worden opgenomen, zoals opgesomd in artikel 12 van de ordonnantie elektriciteit, niet langer toereikend is om volledig recht te doen aan de vele factoren die de toekomstige ontwikkeling van de capaciteitsbehoeften van het net kunnen beïnvloeden.

Met name de versnelde elektrificatie van het verbruik vormt voortaan een van de belangrijkste bepalende factoren voor de ontwikkeling van de op de distributienetten aangesloten belastingen. De raming van de toekomstige capaciteitsbehoeften kan derhalve niet langer uitsluitend berusten op algemene verbruiksveronderstellingen of louter op scenario's voor de invoering van elektrische voertuigen, maar moet steunen op een gedetailleerder en transparanter beeld van de verschillende toepassingen die zich de komende jaren zullen ontwikkelen. De door Sibelga opgestelde prognoses zouden eveneens gedetailleerder moeten zijn en per „*kleinere zones*” moeten worden opgesteld.

BRUGEL is dan ook van mening dat de minimale inhoud van het ontwikkelingsplan moet worden aangevuld om de netbeheerder te verplichten de gehanteerde aannames met betrekking tot de belangrijkste elektrificatievectoren en de gevolgen daarvan voor de netwerkbehoeften expliciet uiteen te zetten. In dit verband dient het plan met name het volgende te bevatten:

- de verwachte ontwikkeling van het wagenpark van elektrische voertuigen en de bijbehorende laadinfrastructuur;
- de uitrol van warmtepompen;
- de ontwikkeling van de koelbehoeften van gebouwen;

- de ontwikkeling van opslaginstallaties;
- de geleidelijke vervanging van toepassingen die momenteel op aardgas draaien door elektrische toepassingen, met name voor verwarming, sanitair warm water en koken;
- de ontwikkelingsvooruitzichten voor gedecentraliseerde productie;
- de plannen voor de aansluiting van nieuwe grootverbruikers, zoals datacenters, mobiliteitsinfrastructuur of industriële installaties;
- de aannames met betrekking tot de ontwikkeling van de flexibiliteit van de vraag en andere oplossingen die de noodzaak van netversterkingen kunnen verminderen of uitstellen.

Een dergelijke ontwikkeling zou de transparantie van de aannames die ten grondslag liggen aan de ontwikkelingsplannen verbeteren en het vermogen van BRUGEL, de Regering en andere belanghebbenden versterken om de relevantie van de voorgestelde investeringen te beoordelen in het licht van de trajecten voor de energietransitie die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden nagestreefd.

BRUGEL beveelt derhalve aan de bepalingen van artikel 12 aan te vullen, zodat de ontwikkelingsplannen een gedetailleerde, gekwantificeerde en gemotiveerde beschrijving bevatten van de aannames inzake de ontwikkeling van de verschillende energieverbruiksvormen die een significante invloed hebben op de toekomstige capaciteitsbehoeften van het net. Deze informatie vormt een onmisbare voorwaarde voor de beoordeling van de geschiktheid van de geplande infrastructuur en voor een degelijke planning van de netontwikkeling in een context van toenemende elektrificatie van de economie.

Naast deze toekomstgerichte aannames is BRUGEL van mening dat de ontwikkelingsplannen ook een terugblik op de gedane investeringen en genomen maatregelen mogelijk moeten maken. Het plan dient derhalve een analyse te bevatten van de voortgang van de in eerdere plannen voorziene investeringen, van eventuele geconstateerde vertragingen en van de mate waarin de nagestreefte doelstellingen zijn bereikt. Deze aanpak zou het mogelijk maken de ervaringen van de netbeheerders beter te benutten en het vermogen van BRUGEL om haar toezichthoudende taak uit te oefenen te versterken.

Evenzo lijkt het, in een context waarin flexibiliteit een steeds grotere rol zal spelen bij het beheer van congesties, wenselijk dat de netbeheerders verslag uitbrengen over de daadwerkelijke impact van het gebruik van flexibiliteitsdiensten, ondersteunende diensten en overeenkomsten inzake flexibele aansluiting op de investeringen ter versterking van het net. De ontwikkelingsplannen zouden het aldus mogelijk moeten maken om vast te stellen welke investeringen dankzij deze mechanismen zijn gerealiseerd, uitgesteld of vermeden, en om de respectieve doeltreffendheid ervan te beoordelen.

BRUGEL is tevens van mening dat de ontwikkelingsplannen een explicietere dimensie met betrekking tot de interoperabiliteit van gegevens zouden moeten bevatten. Zoals reeds uiteengezet in zijn initiatiefadvies nr. 407 (blz. 55 e.v.), vergt de ontwikkeling van flexibiliteitsdiensten, capaciteitskaarten, energiegemeenschappen en flexibele aansluitingen een hoogwaardige gegevensinfrastructuur en een soepele en beveiligde uitwisseling van informatie tussen netbeheerders en marktpelers. Digitale investeringen die aan deze interoperabiliteit bijdragen, dienen derhalve in de ontwikkelingsplannen te worden geïdentificeerd en gemotiveerd, net zoals fysieke netwerkinvesteringen.

Ten slotte acht BRUGEL het noodzakelijk om de koppeling tussen de investeringen op de verschillende netniveaus te versterken. Netbeheerders dienen in hun ontwikkelings plannen aan te tonen hoe de geplande investeringen in het distributienet, het regionale transmissienet en het transmissienet van invloed zijn op de beschikbare capaciteit, de capaciteitskaarten en de flexibele aansluitingen. Deze coördinatie lijkt onontbeerlijk om de algehele samenhang van de investeringskeuzes en het congestiebeheer te waarborgen.

BRUGEL stelt de volgende gewijzigde versie van artikel 12²⁰ voor, waarbij de toevoegingen in het volgende fragment vetgedrukt zijn weergegeven:

„2° een raming van de capaciteitsbehoeften, rekening houdend met de verwachte ontwikkeling van de productie, de maatregelen die zijn genomen ter uitvoering van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie, de levering, het verbruik, de ontwikkelingsscenario's voor elektrische auto's, de flexibele aansluitingen en de uitwisselingen met de twee andere regio's en hun kenmerken;

2°/1 een gedetailleerde, gekwantificeerde en gegronde beschrijving van de gehanteerde aannames met betrekking tot de ontwikkeling van de capaciteitsbehoeften van het netwerk, met name wat betreft de ontwikkeling van het wagenpark van elektrische voertuigen en de bijbehorende laadinfrastructuur, de invoering van warmtepompen, de ontwikkeling van de koelbehoeften van gebouwen, de uitbreiding van opslagcapaciteit, de geleidelijke vervanging van toepassingen die momenteel op aardgas draaien door elektrische toepassingen, de vooruitzichten voor de ontwikkeling van gedecentraliseerde productie, de plannen voor de aansluiting van nieuwe grootverbruikers, alsmede de aannames met betrekking tot de ontwikkeling van vraagflexibiliteit en andere oplossingen die de noodzaak van netversterking kunnen verminderen of uitstellen;

3° een beschrijving van de ingezette middelen en de te verrichten investeringen om aan de geraamde behoeften te voldoen en om flexibele aansluitingen om te zetten in aansluitingen met volledige capaciteit, met inbegrip van, in voorkomend geval, de IT-ontwikkelingen, de versterking of de aanleg van interconnecties om de correcte aansluiting op de netten waarmee het net is verbonden te waarborgen, alsmede een overzicht van de reeds goedgekeurde belangrijke investeringen, een beschrijving van de nieuwe belangrijke investeringen die in de komende vijf jaar moeten worden gerealiseerd en een tijdschema voor deze investeringsprojecten;

3°/1 een beschrijving van de methodologie die de netbeheerder hanteert om op objectieve, transparante, evenredige en niet-discriminerende wijze het gebruik van netinvesteringen, flexibiliteitsdiensten en overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen te beoordelen, teneinde de vanuit technisch-economisch oogpunt meest efficiënte oplossing te identificeren;

Deze methodologie wordt eveneens toegepast bij de analyse van aanvragen voor aansluiting en capaciteitsuitbreiding wanneer deze kunnen leiden tot een versterking van het net, de aankoop van flexibiliteitsdiensten of het sluiten van een flexibele aansluitingsovereenkomst²¹
;

²⁰ Deze versie bevat bovendien de toelichtingen uit punt 7.2. over het investeringsplan die niet betrekking hebben op de omzetting van de richtlijnen in strikte zin (waardoor deze toelichtingen niet zijn opgenomen in dit hoofdstuk, dat zich uitsluitend richt op de aanpassingen van artikel 12 die rechtstreeks verband houden met de nieuwe mechanismen voor congestiebeheer, flexibele aansluitingen en flexibiliteit).

²¹ Zie paragraaf „4.1.3.4. Beoordelingskader voor investeringen, flexibiliteit en flexibele aansluitingen“

In het technisch reglement worden de toepassingsvoorwaarden van deze methodologie nader omschreven;

(...)

9° het beleid inzake bevoorrading en noodoproepen, waarbij voorrang wordt gegeven aan productie-installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen of aan hoogrendementswarmtekrachtkoppeling;

10° een gedetailleerde beschrijving van de financiële aspecten van de beoogde investeringen;

11° informatie over de diensten, met inbegrip van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten, waarop de netbeheerder een beroep moet doen als alternatief voor of aanvulling op de uitbreiding van het net of op flexibele aansluitingsovereenkomsten, met inbegrip van de kosten-batenanalyse en de criteria die worden gehanteerd om deze verschillende oplossingen te beoordelen²² ;

12° de lijst van de infrastructuur die nodig is om de nieuwe productiecapaciteiten en de nieuwe verbruikers aan te sluiten, met inbegrip van die welke het voorwerp uitmaken van een flexibele aansluitingsovereenkomst;

12°/1 een evaluatie van de voortgang van de in de voorgaande ontwikkelingsplannen voorziene investeringen, alsmede van de mate waarin de nagestreefde doelstellingen zijn bereikt;

12°/2 een analyse van de gevolgen van het gebruik van flexibiliteitsdiensten, ondersteunende diensten en flexibele aansluitingsovereenkomsten voor de gerealiseerde, uitgestelde of vermeden netinvesteringen;

12°/3 een evaluatie van de mechanismen, procedures en diensten die worden gebruikt om congesties te voorkomen of te beheersen, alsmede van de respectieve doeltreffendheid daarvan;

12°/4 een beschrijving van de coördinatiemechanismen die samen met de beheerders van de onderling gekoppelde netwerken zijn ingevoerd met betrekking tot investeringen die van invloed zijn op de beschikbare capaciteit, congesties, capaciteitskaarten en overeenkomsten inzake flexibele aansluiting;

12°/5 een beschrijving van de investeringen, projecten en maatregelen die bedoeld zijn om de interoperabiliteit van gegevens, de beveiligde uitwisseling van informatie en de ontwikkeling van de digitale infrastructuur die nodig is voor een efficiënte exploitatie van het net te waarborgen; (...)

Vervolgens zou het ook wenselijk zijn om de rapportageverplichting inzake investeringen eerder in § 2 (en niet in de inhoudsopgave van het plan) op te nemen:

„De netbeheerders publiceren periodiek, en ten minste eenmaal per jaar, op hun website een verslag over de voortgang van de in de ontwikkelingsplannen voorziene investeringen en zenden dit tegelijkertijd toe aan BRUGEL.

Dit verslag omvat met name de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de investeringen, eventuele geconstateerde vertragingen, de beoogde corrigerende maatregelen, alsmede de gevolgen van deze investeringen voor de beschikbare netcapaciteit,

²² Zie hoofdstuk „4.1.3.5. Gebruik van flexibiliteitsdiensten en ondersteunende diensten“

de capaciteitskaarten en de overeenkomsten inzake flexibele aansluiting.

Met deze informatie wordt rekening gehouden in de volgende ontwikkelingsplannen.

BRUGEL kan de inhoud en de wijze van rapportage nader specificeren.”

Wat ten slotte § 3 betreft, zou er een punt moeten worden toegevoegd over de toezichthoudende bevoegdheid van BRUGEL:

„BRUGEL houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van deze ontwikkelingsplannen.

Wanneer BRUGEL vaststelt dat een investering die is opgenomen in een goedgekeurd ontwikkelingsplan niet wordt uitgevoerd of zonder objectieve rechtvaardiging een aanzienlijke vertraging oploopt, kan zij de netbeheerder de nodige bevelen geven om de uitvoering van het plan te waarborgen en, indien nodig, artikel 32 toepassen”.

Dit voorstel omvat geen afstemming van de termijnen voor de goedkeuring van de investeringsplannen; hiervoor verwijzen wij naar punt 7.2.

4.2.2. Terminologie

BRUGEL beveelt aan om in artikel 12, § 1, 2°, de verwijzing naar „*elektrische auto's*” te vervangen door „*elektrische voertuigen*”. Deze wijziging zou het mogelijk maken rekening te houden met het gehele elektromobiliteitspark en beter recht te doen aan de verwachte ontwikkelingen op het gebied van aansluitingsbehoeften en elektriciteitsverbruik.

4.3. Tariefmethodologie

Artikel 9bis/4, zoals ingevoegd door het voorontwerp van ordonnantie in § 2, 2°, bepaalt dat de standaardovereenkomst van een FCA met name het volgende moet bevatten: „*2° de verwijzing naar de toepasselijke kosten voor toegang tot het netwerk, belastingen, heffingen, toeslagen, vergoedingen en bijdragen van welke aard dan ook*”.

BRUGEL wijst erop dat overeenkomsten inzake flexibele aansluitingen van invloed kunnen zijn op de voorwaarden voor toegang tot het net en, op termijn, op de tariefstructuur die van toepassing is op de betrokken gebruikers.

In dit verband zal BRUGEL er, in het kader van zijn bevoegdheden op het gebied van tariefstelling, op toezien dat rekening wordt gehouden met de Europese richtsnoeren inzake flexibele aansluitingen²³ en inzake actieve deelname van de vraagzijde, waarin met name is bepaald dat gebruikers die van dergelijke overeenkomsten profiteren, aan aangepaste tariefvoorwaarden kunnen worden onderworpen.

Onverminderd de keuzes die nog moeten worden gemaakt in het kader van de volgende tariefmethodologie, zal BRUGEL deze kwestie met grote aandacht bestuderen, met inachtneming van zijn bevoegdheden en zijn onafhankelijkheid.

---

²³ En met name de mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren voor de aanpassing van de netvergoedingen aan de uitdagingen van de toekomst om de kosten van het energiesysteem te verlagen, C/2025/8574, beschikbaar via de volgende link: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/126/oj>

4.4. Toegangsvoorwaarden tot het net

Het nieuwe artikel 13, zoals opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie, voorziet in de volgende toevoeging:

*„(...) Wanneer de eindafnemer is uitgerust met een slimme meter, kan hij tegelijkertijd:
1° meer dan één contract voor de levering van elektriciteit;
2° een overeenkomst inzake het afnemen van elektriciteit en een overeenkomst inzake het terugleveren van elektriciteit.*

Daartoe kan de eindafnemer op één en hetzelfde toegangspunt beschikken over meerdere meet- en factureringspunten, volgens de in het technisch reglement vastgestelde voorwaarden”.

BRUGEL staat positief tegenover de wijziging van artikel 13, die tot doel heeft expliciet te erkennen dat een eindafnemer die is uitgerust met een slimme meter, tegelijkertijd meerdere leveringscontracten kan afsluiten, evenals afzonderlijke deellovereenkomsten voor afname en teruglevering.

BRUGEL is echter van mening dat deze bepaling zou moeten worden aangevuld om expliciet te verduidelijken dat een eindafnemer tevens gelijktijdig een of meer contracten kan sluiten met betrekking tot de levering van flexibiliteitsdiensten. Een dergelijke verduidelijking zou de ontwikkeling van mechanismen voor expliciete flexibiliteit bevorderen en de actieve deelname van de vraagzijde versterken, in overeenstemming met de doelstellingen van dit voorontwerp van ordonnantie.

BRUGEL stelt derhalve voor artikel 13 als volgt aan te vullen: „3° een overeenkomst inzake de levering van flexibiliteitsdiensten”.

4.5. energieverdeling

Het voorontwerp van ordonnantie introduceert verschillende wijzigingen op het gebied van elektriciteitsdeling, die voornamelijk rond vier aspecten zijn gegroepeerd: de omschrijving van de taken die aan de beheerders van de distributie- en transmissienetten zijn toevertrouwd, de afschaffing van de peer-to-peer-uitwisseling, nieuwe bepalingen voor actief optredende klanten die gezamenlijk handelen, en de verduidelijking van de rol van het centrale aanspreekpunt.

4.5.1. Taken van de beheerders van transport- en distributienetten

De artikelen 5, § 1er, tweede lid, 12°, en 7, § 1er, tweede lid, 14° zijn gewijzigd om de respectieve verantwoordelijkheden van de regionale transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerder op het gebied van energieverdeling te verduidelijken, alsook om hun taken aan te vullen in het licht van de vereisten van artikel 15bis, § 6, van Richtlijn (EU) 2019/944.

De toezichthouder heeft geen specifieke opmerkingen met betrekking tot deze bepalingen. Hij is namelijk van mening dat de vereisten die voortvloeien uit artikel 15bis, § 6, van de bovengenoemde richtlijn op adequate wijze zijn omgezet. De enkele elementen die niet uitdrukkelijk in de ordonnantie zijn opgenomen, zoals de verplichting om praktische informatie over het delen van energie ter beschikking te stellen, hebben veeleer betrekking op de concrete uitvoeringsmodaliteiten van de bepaling dan op vereisten die een expliciete normatieve omzetting vereisen.

4.5.2. Peer-to-peer-uitwisseling

Lid 3 van artikel 13bis, dat de peer-to-peer-uitwisseling regelde, wordt bij het voorontwerp ingetrokken. Deze schrapping lijkt logisch in het licht van de invoering van een recht op het delen van elektriciteit tussen actieve klanten die gezamenlijk buiten hetzelfde gebouw handelen.

Met het oog op terminologische consistentie beveelt de toezichthouder echter aan dat de verwijzingen naar het begrip „peer-to-peer-uitwisseling” ook in de rest van de ordonnantie worden geschrapt, met name in artikel 2, 68°, en in artikel 26octies, § 4, laatste alinea.

4.5.3. Actieve klanten die gezamenlijk buiten de grenzen van het gebouw handelen

Het nieuwe lid 6bis wordt ingevoegd in artikel 13bis van de ordonnantie elektriciteit en stelt actieve klanten die gezamenlijk optreden – en die particuliere klanten, kleine of middelgrote ondernemingen of overheidsinstanties zijn – in staat om onderling het delen van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen te organiseren. Dit delen kan buiten één en hetzelfde gebouw plaatsvinden en zonder dat het noodzakelijk is een energiegemeenschap op te richten, overeenkomstig artikel 15bis van Richtlijn (EU) 2019/944.

De toezichthouder wenst enkele opmerkingen te maken over dit nieuwe lid.

In de eerste plaats laat artikel 15 bis, § 1, ^{eerste lid}, van de bovengenoemde richtlijn, wat betreft de categorieën eindafnemers die van dit mechanisme kunnen profiteren, de lidstaten de mogelijkheid om dit recht uit te breiden tot andere categorieën eindafnemers.

In zijn advies nr. 407 heeft de toezichthouder dan ook voorgesteld dat de wetgever van deze mogelijkheid gebruikmaakt door ook grote ondernemingen toe te staan deel te nemen aan activiteiten op het gebied van elektriciteitsdeling. Deze ondernemingen beschikken immers doorgaans over de nodige investeringscapaciteit en de benodigde oppervlakte om een aanzienlijk aantal fotovoltaïsche installaties te huisvesten, wat de ontwikkeling van de productie van hernieuwbare energie en van de deelmechanismen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder zou bevorderen. In dit verband benadrukt de regulator dat de voordelen voor het net bijzonder aanzienlijk worden vanaf een penetratiegraad van elektriciteitsdeling van ongeveer 20 %²⁴.

Vanuit dit perspectief verdient het de moeite om te onderzoeken of het wenselijk is dit mechanisme open te stellen voor grote ondernemingen.

Aangezien deze ondernemingen bovendien geen lid kunnen zijn van een hernieuwbare-energiegemeenschap of een lokale energiegemeenschap, zou het wellicht wenselijk zijn hen toegang te verlenen tot een andere vorm van elektriciteitsdeling. De toezichthouder heeft namelijk vastgesteld dat verschillende actoren die zich bij gemeenschappen voor hernieuwbare energie en lokale energiegemeenschappen willen aansluiten, een vergunningsaanvraag bij BRUGEL hebben ingediend, zonder echter te vallen onder de categorie van kleine en middelgrote ondernemingen, noch onder die van overheidsinstanties zoals vastgelegd in dit voorontwerp (terwijl een deel van deze aanvragers toch een dimensie van algemeen belang vertoonde, ongeacht of dit voortvloeit uit hun financieringswijze, hun bestuursstructuur of de taken die zij vervullen; bijvoorbeeld ziekenhuizen, postdiensten, enz.).

---

²⁴ BRUGEL, Studie 20231003-45bis, Kosten-batenanalyse met betrekking tot energiegemeenschappen en het delen van elektriciteit, blz. 6.

In die zin zou kunnen worden nagedacht over de wenselijkheid om deze regeling uit te breiden tot deze categorieën actoren door de in artikel 13bis, § 6bis bedoelde categorieën te verruimen tot „grote ondernemingen“ of op zijn minst tot „organisaties van openbaar belang“.

Mocht de wetgever echter besluiten het recht op deling uit te breiden tot grote ondernemingen, dan zouden de beperkingen zoals vastgelegd in artikel 15bis, § 5, van de richtlijn in acht moeten worden genomen. Zo mag het geïnstalleerde vermogen van de productie-installatie niet meer bedragen dan 6 MW en moet de deling van elektriciteit zich strikt beperken tot een afgebakend en lokaal geografisch gebied.

In dit verband bepaalt artikel 13bis, § 6bis, reeds dat het delen moet plaatsvinden „binnen hetzelfde netwerk“; deze voorwaarde zou, indien van toepassing, het criterium kunnen vormen om te voldoen aan de eis van geografische nabijheid die voor grote ondernemingen geldt.

Ten tweede wordt in artikel 13bis, § 6bis, tweede lid, 1° van het voorontwerp van ordonnantie de voorwaarde ingevoerd dat „de deelnemers aan het delen op hetzelfde netwerk zijn aangesloten“. De toezichthouder zou kunnen begrijpen dat deelopertes beperkt blijven tot één en hetzelfde netwerk, met name om de operationele kosten van het delen te beperken en te voorkomen dat deze kosten via de tarieven op de gemeenschap worden afgewenteld. Indien deze optie wordt gehandhaafd, zou de toezichthouder bovendien graag zien dat de kwestie van het delen tussen netwerken in een dergelijk geval ook voor energiegemeenschappen wordt verduidelijkt.

De toelichting suggereert immers dat het delen, in het algemeen en niet alleen voor actief samenwerkende klanten, beperkt zou moeten blijven tot toegangspunten die zich op hetzelfde netwerk bevinden: „de wetgever schrijft voor dat de toegangspunten die bij eenzelfde deeltransactie betrokken zijn, op hetzelfde netwerk moeten zijn aangesloten, net zoals bij de reeds bestaande mogelijkheden tot delen“. Met betrekking tot de nieuwe artikelen 5, 12° en 7, 14°, die de taken van de netbeheerders regelen, legt de wetgever in de toelichting uit dat: „deze taken op het gebied van het delen uitsluitend bij de GTNB berusten voor deelopertes tussen gebruikers van het regionale transmissienet, terwijl de DNB hiervoor verantwoordelijk is voor deelopertes tussen gebruikers van het distributienet“. Het lijkt er dus op dat het de bedoeling van de wetgever is om het delen binnen één en hetzelfde netwerk te beperken voor alle vormen van delen; omwille van de rechtszekerheid zou het echter wenselijk zijn deze kwestie te verduidelijken voor het delen dat plaatsvindt binnen een energiegemeenschap, aangezien de ordonnantie hierover niets vermeldt.

In dit stadium neigt de toezichthouder ertoe te oordelen dat de richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 het niet toestaan om het delen van energie te beperken tot een afgebakend geografisch gebied, en dat de Europese wetgever juist de bedoeling had om de ontwikkeling van het delen van energie op zo breed mogelijke schaal te bevorderen.

In dit verband zou het, indien het delen van energie tussen afnemers die op afzonderlijke netten zijn aangesloten in het kader van energiegemeenschappen zou worden toegestaan, noodzakelijk lijken om in de ordonnantie een bepaling op te nemen waarin de voorwaarden voor samenwerking tussen de beheerder van het distributienet en de beheerder van het regionale transmissienet worden vastgelegd. De artikelen 5, § 1, tweede lid, 12°, en 7, § 1, tweede lid, 14°, van de ordonnantie beperken hun respectieve bevoegdheden op het gebied van het delen van energie momenteel immers uitsluitend tot gebruikers die op hun respectieve netten zijn aangesloten.

Ten derde vereist artikel 13bis, § 6bis, tweede lid, 3°, dat „de gedeelde elektriciteit door een of meer deelnemers zelf wordt opgewekt of wordt aangekocht bij een of meer netgebruikers die deze zelf opwekken”. Deze definitie lijkt in overeenstemming te zijn met de definitie van energiedeling zoals vastgelegd in artikel 2, 10 bis) van Richtlijn (EU) 2019/944. De toezichthouder wenst echter dat de wetgever, op zijn minst in de parlementaire werkzaamheden, verduidelijkt via welk mechanisme de gedeelde elektriciteit „wordt verkregen van een of meer netgebruikers die deze zelf opwekken” en, concreet, hoe dit verkrijgingsmechanisme functioneert (gaat het om een tweede uitwisseling, geregeld door een andere uitwisselingsovereenkomst? Of om een vorm van peer-to-peer-uitwisseling?).

Ten vierde maakt § 6bis, tweede lid, punt 4, het mogelijk dat gedeelde elektriciteit vooraf wordt opgeslagen, overeenkomstig de bepalingen van de bovengenoemde richtlijn. In zijn advies nr. 407 had de toezichthouder gevraagd dat de invoering van opslaginstallaties in de deeltransacties gepaard zou gaan met de garantie dat de uitstroom uit de opslaginstallaties, op zijn minst virtueel, kan worden onderscheiden, teneinde te waarborgen dat de gedeelde elektriciteit uitsluitend groene elektriciteit is en te voorkomen dat elektriciteit die uit het net wordt onttrokken, bijvoorbeeld wanneer de prijzen gunstig zijn, wordt opgeslagen en vervolgens in een deeltransactie wordt opgenomen.

Daartoe voorziet het voorontwerp in twee cumulatieve voorwaarden: enerzijds mag de opslagcapaciteit de theoretische gemiddelde dagproductie van de aan de deling deelnemende productie-installaties niet overschrijden en, anderzijds, mag het opslagvermogen het productievermogen niet overschrijden. BRUGEL neemt dan ook nota van de invoering van deze voorwaarden.

BRUGEL formuleert niettemin twee opmerkingen met betrekking tot deze bepalingen.

Enerzijds beveelt BRUGEL een aanpassing van de bepaling aan om expliciet te verduidelijken dat de technische uitvoeringsmodaliteiten zullen worden vastgelegd in het technisch reglement, overeenkomstig hetgeen reeds in de toelichting is bepaald.

Anderzijds stelt BRUGEL voor om de term „theoretisch” te schrappen, teneinde voldoende speelruimte te behouden bij de toepassing van deze voorwaarden. Een dergelijke aanpak zou het met name mogelijk maken om bij het opstellen van het technisch reglement te beoordelen welke modaliteiten het meest geschikt zijn om de naleving van deze eisen te waarborgen, waarbij een passend evenwicht wordt gezocht tussen enerzijds de naleving van de eis dat de opgeslagen en gedeelde elektriciteit zelf opgewekt en van hernieuwing moet zijn, en anderzijds de noodzaak om de kosten voor de netbeheerders en, uiteindelijk, voor de netgebruikers binnen redelijke grenzen te houden.

BRUGEL stelt dan ook voor deze voorwaarde als volgt te wijzigen: „4° Gedeelde elektriciteit mag vooraf worden opgeslagen. In dat geval mag de opslagcapaciteit niet groter zijn dan de gemiddelde dagelijkse productie van de aan deze verdeling deelnemende productie-installaties en mag het opslagvermogen niet groter zijn dan het productievermogen. De technische modaliteiten worden nader omschreven in het technisch reglement”.

4.6. Bidirectioneel opladen

Aan artikel 16 wordt een § 4 toegevoegd betreffende bidirectioneel opladen, dat als volgt luidt:

„Alle oplaadpunten die zijn aangesloten op het distributienet, het regionale transportnet of een privénet, zijn voorzien van functionaliteiten die bidirectioneel opladen, slim opladen en communicatie met slimme meters mogelijk maken, volgens de bepalingen die zijn vastgelegd in het technisch reglement”.

BRUGEL is van mening dat deze algemene verplichting moet worden genuanceerd en verwijst naar het standpunt dat het heeft ingenomen in advies 407, blz. 66:

„Tweerichtingsopladen verwijst naar een slimme oplaadoplossing waarmee de richting van de stroomstroom kan worden omgekeerd en de elektriciteit vanuit de accu van het voertuig naar het oplaadpunt kan worden geleid waarop het voertuig is aangesloten.

Het is aan de lidstaten om te bepalen in welke gevallen particuliere oplaadpunten bidirectioneel opladen moeten ondersteunen. Om deze gevallen te definiëren, moeten de lidstaten uiterlijk in juni 2024 en vervolgens om de drie jaar specifieke beoordelingen uitvoeren op basis van artikel 15, leden 3 en 4, van de bovengenoemde AFIR-verordening.”

Op dit moment heeft deze evaluatie in Brussel (noch op federaal niveau, noch in de andere gewesten) nog niet plaatsgevonden. Het is derhalve op dit moment voorbarig om aanbevelingen in de ordonnantie op te nemen, aangezien BRUGEL niet over de gegevens van deze evaluaties beschikt.

BRUGEL zou dus de mogelijkheid hebben om specifieke evaluaties uit te voeren alvorens deze verplichting uit te breiden naar alle oplaadpunten die op het distributienet zijn aangesloten. In een tweede fase zou de technische verordening vervolgens de voorwaarden moeten vastleggen waaronder deze functionaliteit wordt geactiveerd.

Op het eerste gezicht – maar dit zal juist het voorwerp moeten vormen van een grondiger evaluatie – is BRUGEL van mening dat de eisen met betrekking tot bidirectioneel opladen en communicatie met slimme meters niet zonder onderscheid op alle oplaadpunten kunnen worden toegepast. Sommige laadpalen zijn namelijk aangesloten op het net van Elia, dat niet is gebaseerd op de uitrol van slimme meters, terwijl bepaalde gebruikers, met name in het laagspanningsnet, niet noodzakelijkerwijs actief willen deelnemen aan de prijssignalen.

BRUGEL acht het derhalve wenselijk om de vaststelling van de toepasselijke eisen inzake slim opladen, bidirectioneel opladen en communicatie met meters over te laten aan de technische verordening, teneinde een evenredige, gedifferentieerde en aan de technische kenmerken van de betreffende situaties aangepaste aanpak mogelijk te maken. In § 4 van artikel 16 dient derhalve het voorbehoud van een voorafgaande beoordeling te worden opgenomen.

4.7. Invoering van het beginsel van efficiëntie en energievoorrang

4.7.1. Gevolgen voor BRUGEL en de netbeheerders

BRUGEL staat positief tegenover de opname van het beginsel van het primaat van energie-efficiëntie in de taken van de toezichthouder en de netbeheerders. Zij merkt echter op dat het Europese kader voorziet in een specifieke toepassing van dit beginsel voor bepaalde beslissingen op het gebied van

planning, overheidsbeleid en voor investeringen van aanzienlijke omvang, terwijl het voorontwerp geen onderscheid maakt op basis van het belang van de betrokken beslissingen.

Aangezien de lidstaten het toepassingsgebied van het beginsel kunnen uitbreiden tot buiten de Europese minimumvereisten, trekt BRUGEL deze keuze niet in twijfel. Zij is echter van mening dat het nuttig zou zijn om in de voorbereidende werkzaamheden te verduidelijken dat de toepassing van het beginsel van voorrang van energie-efficiëntie in verhouding moet blijven tot de omvang van de betreffende beslissing. Bij gebrek daaraan zou de tekst kunnen worden geïnterpreteerd als een verplichting tot het uitvoeren van analyses van vergelijkbare omvang, ongeacht de reikwijdte van het onderzochte project.

BRUGEL wijst er in dit verband op dat een strikte toepassing van uitsluitend de op Europees niveau vastgestelde drempels het risico met zich meebrengt dat de bepaling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest grotendeels haar nuttige werking verliest, aangezien de investeringen van de DNB of de GTNB zelden dergelijke bedragen bereiken. Omgekeerd zou het ontbreken van drempels of enige vorm van gradatie ertoe kunnen leiden dat er grondige analyses worden geëist voor projecten van geringe omvang, hetgeen onevenredig zou lijken in het licht van de nagestreefde doelstellingen. BRUGEL is dan ook van mening dat de beginselen moeten worden verduidelijkt die een evenredige toepassing van de regeling mogelijk maken. In dit verband zou een aanpak kunnen worden overwogen die is gebaseerd op drempels die zijn afgestemd op de realiteit van de Brusselse netbeheerders. BRUGEL zou tevens in staat moeten zijn om, door middel van richtsnoeren of een methodologie, de regels te preciseren die van toepassing zijn op het groeperen van projecten met vergelijkbare kenmerken of doelstellingen, teneinde een coherente en doeltreffende toepassing van het beginsel te waarborgen.

Dezelfde overweging geldt voor de nieuwe rapportageopdracht die aan BRUGEL is toevertrouwd op het gebied van de energie-efficiëntie van de netten. BRUGEL is van mening dat het jaarverslag in de eerste plaats een instrument moet zijn om toezicht te houden op de toepassing van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie en op de door de netbeheerders genomen maatregelen. Het mag niet worden geïnterpreteerd als een verplichting om jaarlijks een uitputtende en diepgaande analyse van alle betrokken infrastructuren uit te voeren.

De toezichthouder is bovendien van mening dat het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie moet worden opgevat als een leidend beginsel dat tot doel heeft de verschillende beschikbare oplossingen te onderzoeken en objectief met elkaar te vergelijken. Het mag niet worden geïnterpreteerd als een verplichting om systematisch de voorkeur te geven aan alternatieven voor netinvesteringen of om deze uit te stellen. Onder bepaalde omstandigheden kan een netinvestering de meest efficiënte oplossing zijn vanuit technisch, economisch en maatschappelijk oogpunt.

4.8. Aandeel van hernieuwbare energie en actieve betrokkenheid van de vraagzijde

Aan de taken van de DNB en de GTNB²⁵ worden de volgende taken toegevoegd:

- Het ter beschikking stellen aan eindafnemers, marktspelers en overheden van de gemeten en voorspelde gegevens waarover hij beschikt, met betrekking tot het aandeel van elektriciteit uit

---

²⁵ Respectievelijk de artikelen 7, 18° en 19° en 5, 16° en 17° van de ordonnantie elektriciteit, zoals opgenomen in het voorontwerp

hernieuwbare energiebronnen en de uitstoot van broeikasgassen van de elektriciteit die via zijn netwerk wordt gedistribueerd. Deze gegevens worden per kwartier gemeten;

- De geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens waarover hij beschikt, met betrekking tot het potentieel voor actieve vraagrespons en de elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen die door actieve klanten en energiegemeenschappen wordt geproduceerd en in zijn netwerk wordt geïnjecteerd, ter beschikking stellen aan eindafnemers, marktdeelnemers en overheidsinstanties.

Voorts wordt bepaald dat deze gegevens door de netbeheerder in digitaal formaat en op niet-discriminerende wijze ter beschikking worden gesteld. Hij waarborgt de leesbaarheid via elektronische communicatiemiddelen en de interoperabiliteit van de gegevens door het gebruik van geharmoniseerde en gestandaardiseerde formaten.

BRUGEL juicht de toevoeging van deze elementen toe, die een essentiële hefboom vormen voor de ontwikkeling van een flexibeler, transparanter en koolstofarm energiesysteem. BRUGEL ondersteunt tevens de bepalingen die voorschrijven dat deze gegevens in een digitaal, niet-discriminerend en interoperabel formaat ter beschikking worden gesteld. Deze bepalingen sluiten bovendien aan bij de aanbevelingen die BRUGEL heeft geformuleerd in zijn initiatiefadvies nr. 407 met betrekking tot het beheer en de interoperabiliteit van energiegegevens.

BRUGEL is echter van mening dat er moet worden verduidelijkt dat de methodologie die wordt gebruikt voor de berekening van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, alsook de uitstoot van broeikas, van de gedistribueerde elektriciteit, vooraf door BRUGEL moet worden goedgekeurd en op transparante wijze door de netbeheerder moet worden gepubliceerd.

Ten slotte merkt BRUGEL op dat de tekst erbij gebaat zou zijn als de behandeling van elektriciteit die door warmtekrachtkoppelingseenheden wordt geproduceerd, nader zou worden toegelicht. Met name dient te worden verduidelijkt in hoeverre deze productie wordt meegenomen in de indicatoren betreffende het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en in de gepubliceerde gegevens over broeikasgasemissies, teneinde elke onduidelijkheid bij de interpretatie te voorkomen.

4.9. Noodleverancier

4.9.1. Terminologie

Het voorontwerp van ordonnantie definieert de noodleverancier als „een leverancier die is aangewezen om de levering van elektriciteit te waarborgen aan de afnemers van een leverancier die zijn activiteiten heeft gestaakt overeenkomstig artikel 25noviesdecies”²⁶.

De benaming „noodleverancier” kreeg de voorkeur boven het begrip „leverancier van laatste redmiddel” zoals vastgelegd in Richtlijn (EU) 2024/1711, om verwarring tussen deze laatste benaming en die van „leverancier van laatste redmiddel” te voorkomen.

Voorts wordt ook voorgesteld om de terminologie in de Nederlandse tekst van de ordonnantie elektriciteit aan te passen om het onderscheid tussen de leverancier van laatste redmiddel („sociale leverancier”) en de noodleverancier („noodleverancier”) te verduidelijken.

---

²⁶ Art. 2, 14^obis zoals voorzien in het voorontwerp van ordonnantie

BRUGEL juicht deze terminologische verduidelijking toe.

4.9.2. Noodleverancier

Het voorontwerp van de ordonnantie voorziet in een herziening van het huidige artikel 25^{noviesdecies} van de ordonnantie elektriciteit, dat zou worden vervangen door de volgende tekst:

„§ 1. De noodleverancier zorgt voor de levering aan de residentiële afnemers van de in gebreke blijvende leverancier gedurende maximaal zes maanden in de volgende gevallen:

- 1° faillissement, gerechtelijke ontbinding of ineffectivering van de leverancier;*
- 2° de inleiding van een gerechtelijke reorganisatieprocedure ten aanzien van de leverancier;*
- 3° de opzegging, door de beheerder van het distributienet, van de met de leverancier gesloten overeenkomst inzake toegang tot het distributienet;*
- 4° de intrekking van de leveringsvergunning.*

De in lid 1 bedoelde verplichting treedt in werking zodra zich een van de in dat lid genoemde omstandigheden voordoet en uiterlijk op het moment van de opzegging van de overeenkomst inzake toegang tot het distributienet door de beheerder van het distributienet.

§ 2. De noodleverancier wordt door de minister aangewezen na afloop van een eerlijke, transparante en niet-discriminerende selectieprocedure die door BRUGEL wordt georganiseerd.

De regering bepaalt de modaliteiten van de selectieprocedure vast, met name:

- 1° de selectiecriteria;*
- 2° de verplichte minimuminhoud van het bestek;*
- 3° de wijze waarop de offertes moeten worden ingediend;*
- 4° de toewijzingsvoorwaarden;*
- 5° de wijze waarop de oproep tot het indienen van kandidaturen wordt gepubliceerd en de kandidaten worden geïnformeerd;*
- 6° de wijze waarop de procedure wordt gecontroleerd en opgevolgd.*

Houders van een algemene leveringsvergunning die in het jaar voorafgaand aan het jaar van de selectieprocedure ten minste tien procent van de actieve leveringspunten voor huishoudens in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben geleverd, zijn verplicht om in het kader van deze procedure een offerte in te dienen.

§ 3. De noodleverancier wordt aangeduid voor een periode van vijf jaar.

§ 4. Huishoudelijke afnemers die worden overgedragen aan de noodleverancier genieten alle rechten die bij deze ordonnantie aan eindafnemers worden toegekend.

§ 5. De Regering bepaalt de verplichtingen van de in gebreke blijvende leverancier, de noodleverancier en de distributienetbeheerder, met name op het vlak van gegevensoverdracht, continuïteit van de dienstverlening en informatieverstrekking aan de klanten.

§ 6. De noodleverancier informeert de klanten over de mogelijkheden om een marktconform aanbod af te sluiten en moedigt hen aan om zo spoedig mogelijk en op regelmatige tijdstippen

van leverancier te veranderen.

§ 7. Indien bij het verstrijken van de in lid 3 bedoelde aanwijzingsperiode geen noodleverancier kon worden aangewezen overeenkomstig de in dit artikel vastgestelde procedure, wordt de lopende aanwijzing van rechtswege verlengd totdat de nieuwe noodleverancier daadwerkelijk is aangewezen.

4.9.3. Standpunt van BRUGEL

BRUGEL kan zich niet aansluiten bij het door de regering voorgestelde mechanisme. Gezien een reeks hieronder uiteengezette elementen blijkt dat het voorgestelde mechanisme aanzienlijke onzekerheden met zich meebrengt op het gebied van doeltreffendheid, juridische en operationele haalbaarheid, mededinging en consumentenbescherming.

De regeling berust op verschillende veronderstellingen waarvan de deugdelijkheid niet is aangetoond en waarvan de geldigheid in twijfel zou kunnen worden getrokken door een verandering in de structuur van de Brusselse markt.

Bovendien acht de regering het wenselijk dat BRUGEL de selectieprocedure voor de noodleverancier organiseert, omdat deze instantie de leveringsvergunningen afgeeft. De uitvoering van deze procedure zou echter aanzienlijke operationele moeilijkheden met zich meebrengen en zou de inzet van aanzienlijke middelen vereisen waarover de regulator momenteel niet beschikt.

In deze context is BRUGEL van mening dat het model waarbij de verantwoordelijkheid voor de noodlevering bij de DNB berust, de meest robuuste oplossing vormt om de continuïteit van de levering, de bescherming van de consumenten en de goede werking van de Brusselse energiemarkt op duurzame wijze te waarborgen.

De factoren die tot deze conclusie hebben geleid, worden hieronder uiteengezet.

4.9.3.1. Doeltreffendheid van het mechanisme

BRUGEL heeft ernstige bedenkingen bij de doeltreffendheid van het voorgestelde mechanisme en bij het vermogen ervan om de nagestreefde doelstelling op duurzame wijze te verwezenlijken.

Het systeem berust immers op verschillende aannames die in dit stadium niet zijn aangetoond, met name het blijvende bestaan van leveranciers die bereid zijn deze taak op zich te nemen, ondanks de financiële, operationele en commerciële risico's die dit met zich meebrengt.

Bovendien zouden verschillende structurele parameters nader moeten worden gegrond: de drempel van 10 % van de leveringspunten voor huishoudens, de aanbestedingsverplichting, de aanwijzing voor een periode van vijf jaar, de beperking van de dekking tot zes maanden, alsook het ontbreken van een duidelijk omschreven alternatieve oplossing in geval van mislukking van de procedure.

BRUGEL plaatst met name vraagtekens bij de relevantie en de duurzaamheid van de drempel van 10 %. In een sterk geconcentreerde markt zou deze drempel ertoe kunnen leiden dat er slechts één in aanmerking komende leverancier overblijft. Omgekeerd zou men zich, theoretisch gezien, in een zeer concurrerende markt in een situatie kunnen bevinden waarin geen enkele leverancier afzonderlijk deze drempel bereikt. De regeling dient derhalve haar robuustheid te bewijzen, ongeacht de toekomstige

ontwikkeling van de marktstructuur.

De combinatie van een aanwijzing voor vijf jaar, een verplichting tot het indienen van een offerte en de aan de opdracht verbonden risico's zou er tevens toe kunnen leiden dat leveranciers een risicopremie in hun offertes opnemen, waardoor de totale kosten van het mechanisme stijgen en het mogelijk onbetaalbaar wordt.

Ten slotte kan de doeltreffendheid van de regeling niet volledig worden beoordeeld zonder een economische effectbeoordeling en zonder inzicht in de eventuele raadplegingen van de betrokken leveranciers.

4.9.3.2.   Gevolgen voor de markt en de mededinging

Het voorontwerp leidt tot de organisatie van afzonderlijke procedures voor gas en elektriciteit. Deze aanpak zou kunnen leiden tot de aanwijzing van twee verschillende noodleveranciers, met als gevolg een toename van de operationele lasten voor de DNB, onduidelijkheid en stress voor de betrokken klanten, evenals een stijging van de implementatiekosten.

Bovendien beperken de voorgestelde criteria het aantal leveranciers dat aan de selectieprocedure kan deelnemen aanzienlijk.

In de praktijk lijkt momenteel slechts een zeer beperkt aantal marktdeelnemers (concreet ELECTRABEL en TOTALENERGIES POWER & GAS BELGIUM) aan de beoogde voorwaarden te voldoen. Er is echter geen enkele garantie dat deze marktdeelnemers daadwerkelijk bereid zullen zijn deze rol op zich te nemen of dat zij een offerte zullen indienen tegen economisch aanvaardbare voorwaarden. Het mechanisme houdt dan ook het risico in dat er geen offertes worden ingediend, dat de procedure zonder gunning blijft of dat de markt zich in toenemende mate concentreert rond een beperkt aantal marktdeelnemers. Het zou zelfs kunnen leiden tot het vertrek van een of meer van de laatste leveranciers die nog actief zijn in de RBC.

De tekst lijkt tevens te voorzien in de aanwijzing van één enkele noodleverancier per energiebron. In een markt die reeds wordt gekenmerkt door een beperkt aantal marktdeelnemers, zou een dergelijke aanpak bepaalde marktposities nog verder kunnen versterken en een aanvullende analyse vanuit mededingingsrechtelijk oogpunt rechtvaardigen.

BRUGEL wijst er in dit verband op dat de overwegingen die zijn uiteengezet in haar advies nr. 342 betreffende de regeling voor vervangende levering en advies nr. 407 betreffende het „Fit for 55”-pakket, opnieuw in de analyse van het voorgestelde mechanisme zouden moeten worden meegenomen.

4.9.3.3.   Juridische en operationele haalbaarheid

De procedure roept verschillende juridische en operationele vragen op die in het voorontwerp nog niet worden beantwoord.

De verplichting voor bepaalde leveranciers om een offerte in te dienen, vereist een grondig onderzoek naar de rechtsgrondslag ervan, de verenigbaarheid met het Europees economisch recht en de mogelijke gevolgen in geval van weigering om aan de procedure deel te nemen.

Het gebruik van de intrekking van de vergunning als aanleiding voor het mechanisme roept eveneens vragen op met betrekking tot de vaststelling van het precieze tijdstip van de overdracht van de klanten, rekening houdend met de beroepen die kunnen worden ingesteld op grond van de artikelen *30decies* en *30undecies* van de ordonnantie elektriciteit. Het verzoek tot herziening dat krachtens artikel *30decies* bij BRUGEL is ingediend, heeft geen opschortende werking, evenmin als het beroep dat krachtens artikel *30undecies* bij het Hof voor de Markten is ingesteld, tenzij dit laatste de opschorting van de tenuitvoerlegging van de betwiste beslissing gelast. Hieruit volgt dat, bij gebrek aan nadere preciseringen, het noodleveranciersmechanisme in werking zou treden zodra de beslissing tot intrekking van de vergunning is genomen, zelfs indien tegen deze beslissing beroep is ingesteld, waaraan BRUGEL of het Marktenhof later gevolg zou kunnen geven. BRUGEL stelt zich dan ook vragen bij het scenario waarin de intrekking van de vergunning wordt vernietigd, terwijl de klanten van de betrokken leverancier inmiddels zouden zijn overgedragen aan de noodleverancier²⁷. BRUGEL beveelt de regering derhalve aan het mechanisme nader te verduidelijken. Er zou met name kunnen worden overwogen om te bepalen dat, behoudens een bijzondere noodsituatie die onmiddellijk ingrijpen rechtvaardigt, het mechanisme pas in werking treedt na het verstrijken van de beroepstermijn of de termijn voor het indienen van een verzoek tot herziening. De tekst zou op zijn minst de criteria moeten verduidelijken aan de hand waarvan kan worden beoordeeld in welke gevallen een onmiddellijke overdracht van klanten noodzakelijk is.

Bovendien worden verschillende essentiële uitvoeringsbepalingen verwezen naar een toekomstig uitvoeringsbesluit. De contractuele en tariefvoorwaarden die van toepassing zijn op de overgedragen klanten zijn in dit stadium dan ook nog niet bekend. De tekst specificeert met name niet de overgangsmodaliteiten (al dan niet handhaving van de vroegere contractuele voorwaarden, aard van het aangeboden aanbod), de toepasselijke tariefvoorwaarden, de specifieke beschermingsmaatregelen die tijdens de noodperiode zijn voorzien, noch de modaliteiten waarmee de klant van leverancier kan veranderen. Deze elementen lijken van doorslaggevend belang om de daadwerkelijke bescherming van de consumenten te waarborgen.

Ten slotte vraagt BRUGEL zich af of het wel zinvol is om de operationele organisatie van de selectieprocedure aan haar toe te vertrouwen. Deze taak zou extra middelen en specifieke deskundigheid vereisen, terwijl zij niet rechtstreeks onder haar gebruikelijke regulerings taken valt.

4.9.3.4. Bescherming van consumenten en kleine ondernemingen

Het voorgestelde mechanisme is uitsluitend gericht op particuliere klanten.

BRUGEL is echter van mening dat de tegenstelling tussen particuliere en zakelijke klanten te simplistisch is. SOHO-klanten²⁸, talrijke kmo's en een deel van de horecasector vertonen vaak een vergelijkbare kwetsbaarheid als particuliere klanten in geval van een plotselinge faillissement van hun leverancier.

De uitsluiting van alle zakelijke klanten verdient derhalve een nadere motivering. Er zou een

---

²⁷ Of zouden zij, in de fase van de beslissing over het beroep, reeds zijn overgestapt naar een andere leverancier, hetzij uit eigen keuze, hetzij vanwege het verstrijken van de in de bepaling voorziene beschermingstermijn van zes maanden.

²⁸ SOHO staat voor Small Office / Home Office.

In de energiesector wordt deze term vaak gebruikt om zeer kleine ondernemers aan te duiden die sterk lijken op particuliere klanten: zelfstandigen; vrije beroepen; kleine handelszaken; kappers; thuiswerkende consultants; artsen met een praktijk; kleine VZW's; micro-ondernemingen. Het zijn geen particuliere klanten, maar zij beschikken doorgaans noch over een energie-inkoper, noch over een juridische dienst, noch over een financiële dienst.

gedetailleerder onderscheid kunnen worden gemaakt tussen de verschillende categorieën zakelijke klanten om vast te stellen welke categorieën een beschermingsniveau behoeven dat vergelijkbaar is met dat van particuliere klanten.

Bovendien zou een eventuele uitbreiding van de regeling naar bepaalde categorieën van kmo's of kleine professionele klanten de momenteel gehanteerde selectiecriteria in twijfel trekken, met name de drempel van 10 %, die momenteel uitsluitend wordt berekend op basis van de leveringspunten voor particuliere klanten.

4.9.3.5. Door BRUGEL aanbevolen model

Gezien het bovenstaande is BRUGEL van mening dat het model dat berust op de verantwoordelijkheid van de DNB de meest robuuste aanpak vormt en de enige die daadwerkelijk werkbaar zou kunnen blijken. BRUGEL pleit tevens voor een uitbreiding naar andere categorieën klanten dan uitsluitend huishoudelijke klanten, terwijl de aanwijzing van de noodleverancier het best per perceel zou kunnen worden georganiseerd.

In dit model blijft de DNB verantwoordelijk voor de continuïteit van de levering, ongeacht de uitkomst van een selectieprocedure. Hij zou deze taak rechtstreeks kunnen uitvoeren of bepaalde activiteiten kunnen uitbesteden in het kader van een aangepaste openbare aanbesteding.

Voorts zou de ordonnantie moeten voorzien in een aanscherping van de verplichtingen inzake dienstkwaliteit van de DNB als noodleverancier, met name wat de klantenservice betreft.

BRUGEL zou dan een rol kunnen vervullen die in overeenstemming is met zijn regulerende taken door toezicht te houden op het systeem, de uitvoeringsmodaliteiten goed te keuren en te controleren of de beginselen van transparantie, mededinging en consumentenbescherming worden nageleefd.

Deze aanpak sluit aan bij de richtsnoeren die BRUGEL reeds heeft verdedigd in zijn eerdere adviezen met betrekking tot vervangende levering en levering in laatste instantie.

4.10. e herkomstgaranties

De regering stelt voor de procedure voor de toekenning van herkomstgaranties, waarop installaties voor de productie van groene elektriciteit in het Brussels Gewest aanspraak kunnen maken, te wijzigen. Artikel 27, tweede lid, van de ordonnantie elektriciteit zou namelijk worden vervangen door de volgende tekst:

„De Regering stelt de criteria en de procedure vast voor de toekenning, erkenning, herziening en intrekking van herkomstgaranties. Deze criteria hebben met name betrekking op de mogelijkheid om de daadwerkelijk geproduceerde hoeveelheid elektriciteit te controleren. Voor installaties met een vermogen van minder dan 50 kW en installaties van energiegemeenschappen gelden vereenvoudigde procedures.”

Aangezien een herkomstgarantie overeenkomt met een standaardvolume van 1 MWh elektriciteit, wordt tevens verduidelijkt dat:

„Indien van toepassing kan dit standaardvolume worden opgesplitst, op voorwaarde dat deze fractie een veelvoud van 1 Wh is” (artikel 27, § 2bis).

Ten slotte is voortaan ook bepaald dat:

„Om de levering van groene elektriciteit aan te tonen en de berekening van de restmix mogelijk te maken, dient elke leverancier periodiek een quotum aan herkomstgaranties aan BRUGEL te overhandigen en hem alle informatie te verstrekken die nodig is voor de berekening van de restmix, met inbegrip van ten minste het aandeel van elke energiebron in de totale energiemix die de leverancier in het voorgaande jaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft gebruikt. De Regering stelt de uitvoeringsbepalingen van dit lid vast.”

BRUGEL staat positief tegenover de voorgestelde wijzigingen, met name de opname van de bepaling betreffende de berekening van de restmix en de mogelijkheid om het volume van een herkomstgarantie op te splitsen.

Er dient echter te worden opgemerkt dat garanties van oorsprong uitsluitend worden toegekend voor de energie die in het net wordt geïnjecteerd, wat kan verschillen van de hoeveelheid geproduceerde energie, met name indien er sprake is van (zelf)verbruik ter plaatse. Het is derhalve van belang om naast de productie ook de hoeveelheid energie die in het net wordt geïnjecteerd nauwkeurig te kunnen meten. BRUGEL stelt dan ook voor om de formulering van artikel 27, §2, aan te vullen.

Er zou namelijk moeten worden bepaald dat:

„Deze criteria hebben met name betrekking op de mogelijkheid om de hoeveelheid elektriciteit te controleren die daadwerkelijk wordt geproduceerd en in het openbare net wordt geïnjecteerd”.

Wat betreft de vereenvoudigde procedure die van toepassing is op installaties met een vermogen van minder dan 50 kW en op installaties van energiegemeenschappen, zal de regering de precieze modaliteiten hiervan moeten vastleggen door middel van een wijziging van het „groene energie”-besluit.

4.11. Nieuwe definities in artikel 2

Het voorontwerp van ordonnantie introduceert nieuwe definities.

BRUGEL wenst de aandacht te vestigen op de volgende minder belangrijke punten:

- Punt **36quater**: „gebruiker van het regionale spoorwegnet: eindafnemer/producent die via een regionaal spoorwegnet is aangesloten op het lokale distributie- of transportnet”.

BRUGEL merkt op dat deze definitie verwijst naar afnemers die zijn aangesloten op het lokale transportnet. „Lokaal transport” is een benaming die in Wallonië wordt gebruikt. Dit creëert een juridisch vacuüm voor Brusselse gebruikers die via Elia op de MIVB zijn aangesloten.

- Punt **84°** „overheidsinstantie: een overheidsinstantie in de zin van artikel 1.3.1, 4° van de ordonnantie van 2 mei 2013”.

BRUGEL stelt vast dat de definitie van „overheidsinstantie” in het voorontwerp afwijkt van de definitie die zij in haar advies nr. 407 had voorgesteld, die was gebaseerd op het ruimere begrip „instelling van openbaar belang”. BRUGEL beveelt derhalve een ruimere interpretatie van dit begrip aan.

5. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie gas

5.1. Beginselen van energie-efficiëntie en energievoorrang

BRUGEL wijst erop dat de integratie van de beginselen van energie-efficiëntie en energievoorrang in de ordonnantie over gas niet los kan worden gezien van het decarbonisatietraject dat door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt nagestreefd en van de lopende discussies over de toekomst van de gasinfrastructuur.

Zoals in eerdere adviezen benadrukt, houdt de energietransitie een geleidelijke vermindering van het verbruik van fossiele brandstoffen in en vereist zij op termijn een duidelijke politieke visie op de rol van het gasnet, de wijze waarop dit moet worden aangepast en de eventuele geleidelijke ontmanteling ervan.

In deze context moeten de beginselen van efficiëntie en energievoorrang fungeren als instrumenten voor de beslissing waarmee investeringen kunnen worden gericht op de meest efficiënte oplossingen voor de gemeenschap, waarbij tegelijkertijd het risico wordt vermeden dat infrastructuur in stand wordt gehouden of verder wordt uitgebouwd die niet langer verenigbaar is met de regionale doelstellingen inzake de energietransitie. Deze afweging moet tevens aansluiten bij toekomstige keuzes op het gebied van slimme gasmeters, die moeten worden beoordeeld op basis van hun daadwerkelijke bijdrage aan de regionale energiedoelstellingen en hun kosten-batenverhouding voor de netwerkgebruikers.

Hoewel het begrip „verbetering van de energie-efficiëntie van netwerken“ in de elektriciteitssector relatief duidelijk lijkt, roept de toepassing ervan op het gasnet meer interpretatiekwesties op. Tegen de achtergrond van de energietransitie en een waarschijnlijke afname van de gedistribueerde gasvolumes op middellange en lange termijn kan de nagestreefde doelstelling redelijkerwijs niet worden opgevat als een stimulans om de gasinfrastructuur als zodanig uit te breiden of te ontwikkelen.

BRUGEL is van mening dat de integratie van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie in het regulerende kader voor gas in de eerste plaats moet worden gezien als een vereiste van voorzichtigheid, evenredigheid en efficiëntie bij de erkenning van kosten en investeringen in verband met gasinfrastructuur. Het gaat erom ervoor te zorgen dat de tariefmechanismen noch het behoud, noch de uitbreiding van activa aanmoedigen die verder gaan dan wat nodig is om de veiligheid, betrouwbaarheid en continuïteit van de dienstverlening te waarborgen in de context van de energietransitie.

Deze kwestie hangt nauw samen met het probleem van *het risico op 'stranded assets'* (gestrande activa). BRUGEL heeft op dit gebied reeds tariefmaatregelen getroffen. Deze maatregelen, evenals eventuele toekomstige tariefmaatregelen, zouden echter een grotere impact hebben indien zij zouden passen in het kader van een duidelijke en langetermijnvisie op de toekomst van gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een dergelijke reflectie mag niet uitsluitend gebaseerd zijn op de prognoses of ontmantelingsplannen die door de beheerder van het distributienet zijn opgesteld.

BRUGEL is dan ook van mening dat het aan de bevoegde autoriteiten is om, in overleg met de toezichthouder, de strategische richtlijnen en de relevante indicatoren vast te stellen aan de hand waarvan de doeltreffendheid en de evenredigheid van de genomen maatregelen kunnen worden beoordeeld, in het licht van de doelstellingen inzake energietransitie, consumentenbescherming en economische duurzaamheid van de infrastructuur.

5.2. Noodleverancier

BRUGEL verwijst naar de ontwikkelingen met betrekking tot de wijziging van de ordonnantie elektriciteit, die van toepassing zijn op soortgelijke voorstellen die voor gas zijn gedaan.

5.3. Herkomstgaranties

BRUGEL verwijst naar de ontwikkelingen met betrekking tot de wijziging van de ordonnantie elektriciteit, voor zover deze van toepassing kunnen zijn op gas. Er moet dus worden verduidelijkt dat het gaat om de hoeveelheid gas die daadwerkelijk wordt geproduceerd **en in het openbare netwerk wordt geïnjecteerd**. De regering zal tevens het besluit inzake „groene energie“ moeten aanvullen door de voorwaarden te specificeren van de vereenvoudigde procedure die van toepassing is op installaties met een vermogen van minder dan 50 kW.

5.4. Overige

De artikelen 22*bis* en 22*ter*, § 3, van de ordonnantie gas zullen worden aangepast door de woorden „gas afkomstig uit hernieuwbare energiebronnen“ te vervangen door de woorden „hernieuwbaar gas“. BRUGEL beveelt aan het besluit inzake „groene energie“ te wijzigen om de terminologie te harmoniseren.

6. Wijzigingen met betrekking tot de ordonnantie inzake thermische energie

---

De wijzigingen in de ordonnantie inzake thermische energie brengen geen ingrijpende veranderingen aan in het geldende kader. BRUGEL heeft hierover dan ook geen specifieke opmerkingen.

BRUGEL herinnert er overigens aan dat er een reflectieproces is gestart over het Brusselse wettelijke kader met betrekking tot de sector van de thermische energie en dat een ontwerpadvies momenteel ter openbare raadpleging is voorgelegd²⁹.

Wat de herkomstgaranties betreft, bepaalt de ordonnantie inzake thermische energie reeds dat de Regering een mechanisme instelt waarmee de hernieuwbare oorsprong van thermische energie kan worden gegarandeerd. Naar het voorbeeld van wat in de ordonnanties elektriciteit en gas is bepaald, is ook voor thermische energie voorzien dat voor bepaalde soorten installaties een vereenvoudigde procedure van toepassing moet zijn. BRUGEL is van mening dat de regering de modaliteiten hiervan nader moet specificeren.

Voorts is BRUGEL van mening dat er een instantie moet worden aangewezen die verantwoordelijk is voor het beheer van de herkomstgaranties voor thermische energie, naar het voorbeeld van wat voor elektriciteit en gas is voorzien.

Volgens BRUGEL is het tevens noodzakelijk om een vergoeding in te voeren voor alle activiteiten in verband met het beheer van deze nieuwe herkomstgaranties, evenals voor alle transacties waarop deze betrekking hebben. Deze vergoeding zou verschuldigd zijn door de houder van de herkomstgarantierekening in de databank van de instantie die de herkomstgaranties beheert, volgens de door deze instantie vastgestelde voorwaarden.

---

²⁹ BRUGEL, Ontwerpadvies 419 betreffende thermische energienetwerken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 8 juli 2026.

7. Diversen

De ontwikkelingen die in dit hoofdstuk aan bod komen, hebben betrekking op onderwerpen die BRUGEL van bijzonder groot belang acht voor de ontwikkeling van het Brusselse energiekader. Hoewel ze niet allemaal rechtstreeks onder het strikte toepassingsgebied van deze omzetting vallen, houden ze nauw verband met de doelstellingen die daarmee worden nagestreefd of beantwoorden ze aan regelgevingskwesties die in de huidige context van de energietransitie als prioritair zijn aangemerkt.

Verschillende van deze aanbevelingen zijn reeds door BRUGEL geformuleerd in zijn initiatiefadvies nr. 407 van 7 oktober 2025 betreffende de omzetting van het „Fit for 55”-pakket, alsook in zijn initiatiefadvies nr. 415 van 22 april 2026 betreffende de wijzigingen die moeten worden aangebracht in de Brusselse regionale regelgeving op het gebied van energie.

Op verzoek van de minister worden deze punten in een afzonderlijke paragraaf behandeld. BRUGEL is echter van mening dat deze punten, gezien hun dringende karakter, hun complementariteit met de bepalingen die momenteel worden herzien of hun belang voor de daadwerkelijke uitvoering van toekomstige Europese verplichtingen, moeten worden onderzocht en, voor zover mogelijk, moeten worden geïntegreerd in de wetgevingswerkzaamheden die momenteel aan de gang zijn.

7.1. Onverminderbaarheid

De problematiek van de onverminderbaarheid hangt nauw samen met het evenwicht in het elektriciteitssysteem. De goede werking van het net berust immers op het voortdurend handhaven van een evenwicht tussen de hoeveelheden elektriciteit die worden ingevoerd en die worden afgenomen.

De oncomprimeerbaarheid komt juist tot uiting in situaties waarin de elektriciteitsproductie het verbruik ruimschoots overstijgt. Een dergelijke situatie leidt tot aanzienlijke elektriciteitsoverschotten en frequentieproblemen in het net, wat kan leiden tot een automatische en ongecontroleerde ontkoppeling van bepaalde fotovoltaïsche installaties en, op termijn, de stabiliteit van het elektriciteitssysteem in gevaar kan brengen. Door de voortdurende ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen neemt dit fenomeen toe, met name tijdens periodes met veel zon of weersomstandigheden die gunstig zijn voor windenergie, wanneer de productie hoog is terwijl de vraag naar elektriciteit relatief laag blijft.

In deze context is het de taak van de transmissienetbeheerder, Elia, die met name belast is met het waarborgen van het momentane evenwicht van het systeem, om over de nodige middelen te beschikken om dergelijke situaties te voorkomen en te beheersen.

In de eerste plaats moet de problematiek van het handhaven van de frequentie worden aangepakt via marktmechanismen, met name door middel van adequate prijssignalen en innovatieve balanceringsoplossingen die een betere afstemming tussen vraag en aanbod mogelijk maken. BRUGEL acht het dan ook van essentieel belang dat de frequentieregeling en het beheer van oncomprimeerbaarheidsproblematiek in de eerste plaats op marktmechanismen berusten, en dat het gebruik van eventuele technische maatregelen slechts als aanvullende maatregel en als laatste redmiddel wordt overwogen, wanneer de mogelijkheden die deze mechanismen bieden volledig zijn benut.

Het is dan ook van essentieel belang dat de nodige middelen en inspanningen worden ingezet om de deelname van deze kleine eenheden voor de productie van hernieuwbare energie aan de markten te bevorderen en te vergemakkelijken. Dit gezegd zijnde, moet worden vastgesteld dat de gedecentraliseerde productie in dit stadium nog slechts in zeer beperkte mate reageert op marktsignalen. Slechts 1 tot 2 % van het zonne-energiepark reageert namelijk op prijssignalen en bovendien zijn dynamische contracten in Brussel nog steeds weinig gangbaar onder de netgebruikers. Bovendien hangt de doeltreffendheid van deze prijssignalen af van het vermogen van de consumenten om op prijsschommelingen te anticiperen en hun gedrag daarop aan te passen. Dit aanpassingsvermogen blijft echter bijzonder beperkt bij netgebruikers die op laagspanning zijn aangesloten.

In deze context moet Elia de mogelijkheid hebben om bepaalde technische maatregelen te nemen waarmee de productie van bepaalde installaties kan worden gemoduleerd, teneinde de veiligheid van het elektriciteitssysteem te waarborgen.

Op dit moment beschikt Elia reeds over bepaalde technische maatregelen waarmee installaties met een vermogen van 1 MW of meer kunnen worden gemoduleerd. Voortaan moet zij deze technische maatregelen echter ook toepassen op kleinere productie-installaties die zijn aangesloten op het distributienet of het regionale transmissienet.

Het grootste deel van het toepasselijke wettelijke kader op dit gebied valt onder de federale bevoegdheid, waar de regels zijn vastgelegd die de balanceringsverantwoordelijkheid van Elia in haar hoedanigheid van transmissienetbeheerder regelen. Dit kader zal in de komende jaren verder worden uitgewerkt. In dit verband benadrukt BRUGEL het belang dat de federale regelgeving waarborgt dat dergelijke maatregelen alleen als laatste redmiddel mogen worden toegepast, in duidelijk omschreven uitzonderlijke omstandigheden en uitsluitend wanneer alle beschikbare marktmechanismen ontoereikend zijn gebleken.

Er lijkt echter ook een regionaal kader noodzakelijk te zijn om Sibelga en Elia, in hun hoedanigheid van regionale transmissiebeheerders (GTNB), in staat te stellen de door Elia als TSO verstrekte instructies door te geven aan de verschillende gebruikers van het distributienet en het regionale transmissienet, en maatregelen inzake technische flexibiliteit te implementeren.

De toezichthouder is van mening dat gebruik kan worden gemaakt van de in punt 4.1.3.6 van dit advies voorgestelde bepaling, waarin aan de wetgever wordt voorgesteld om aan de artikelen 5 en 7 van de ordonnantie een lid toe te voegen, waardoor netbeheerders in uitzonderlijke omstandigheden gebruik kunnen maken van technische maatregelen ter beperking van de injectie of de afname, wanneer het niet mogelijk is gebruik te maken van marktgebaseerde flexibiliteitsmechanismen; hetzij omdat deze niet beschikbaar of economisch niet efficiënt zijn, hetzij omdat zij het risico met zich meebrengen dat de congestie op het net toeneemt.

Dit stelt Sibelga en Elia, in hun hoedanigheid van regionale netbeheerders (GTNB), in staat om de instructies van de transmissienetbeheerder door te geven en de op het regionale distributie- en transmissienet aangesloten productie-installaties bij te sturen.

In die zin is het dan ook absoluut noodzakelijk om de in punt 4.1.3.6 van dit advies voorgestelde bepaling op te nemen, zowel om redenen die verband houden met congestie van het lokale net (zie *hierboven*), als om redenen die verband houden met het in evenwicht brengen van het nationale net.

In dit stadium luidt het voorstel van BRUGEL tot aanvulling van artikel 7 als volgt:

„De beheerder van het distributienet kan, als laatste redmiddel en onder de in de technische verordening vastgestelde voorwaarden, tijdelijke technische maatregelen nemen wanneer marktgebaseerde mechanismen de veiligheid en de efficiënte exploitatie van het net niet kunnen waarborgen.

Het gebruik van deze maatregelen is uitzonderlijk, evenredig en niet-discriminerend. Het is afhankelijk van het aantonen dat de andere beschikbare instrumenten geen toereikend of passend antwoord bieden.

De toezichthouder bepaalt in de technische verordening, in overleg met de distributienetbeheerder, de wijze van uitvoering van deze regeling, en met name: de categorieën netgebruikers waarop de technische maatregelen van toepassing zijn, de wijze waarop de getroffen netgebruikers worden geïnformeerd, alsmede de wijze waarop deze worden gecompenseerd. Deze compensatie is transparant, objectief, niet-discriminerend en evenredig aan de impact van de opgelegde beperkingen. BRUGEL bepaalt de berekeningsmethode en de toepassingsvoorwaarden.

De beheerder van het distributienet stelt een jaarverslag op over de situaties waarin de technische maatregelen worden geactiveerd, en zendt dit toe aan BRUGEL. In het technisch reglement wordt de inhoud van deze rapportage nader omschreven.”

Er dient een paragraaf te worden opgenomen die overeenkomt met artikel 5 van de ordonnantie, waarin de taken van de beheerder van het regionale transmissienet worden vastgelegd.

Uiteraard dient het gebruik van deze technische flexibiliteit om situaties van onverminderbaarheid het hoofd te bieden, strikt te worden gereguleerd door middel van de toepasselijke technische voorschriften of aanvullende technische voorschriften, teneinde te bepalen welke installaties in het kader van onverminderbaarheid aan deze technische maatregelen onderworpen zijn, de wijze van communicatie tussen de RTU en de installatie van de klant, de uitvoeringsmodaliteiten – door Sibelga of Elia als TSO – van de instructies van Elia, de berekeningswijze van de compensatie aan de getroffen netgebruikers, enz.

7.2. Ontwikkelingsplannen: aanpassingen buiten de omzetting om

7.2.1. Frequentie en tijdshorizon van de ontwikkelingsplannen

BRUGEL merkt op dat de ordonnanties elektriciteit en gas momenteel bepalen dat de distributienetbeheerder een ontwikkelingsplan opstelt voor een periode van vijf jaar en dit jaarlijks aanpast voor de vijf daaropvolgende jaren.

In de context van de ingrijpende veranderingen die het energiesysteem doormaakt, met name gekenmerkt door de toenemende elektrificatie van het verbruik, de grotere integratie van gedecentraliseerde energiebronnen en de doelstellingen inzake decarbonisatie, is BRUGEL van mening dat een langere planningshorizon thans noodzakelijk lijkt om een adequate strategische visie op de

ontwikkeling van de netinfrastructuur te waarborgen.

In dit verband acht BRUGEL het wenselijk om de regeling die van toepassing is op de beheerder van het distributienet af te stemmen op die welke geldt voor de beheerder van het regionale transmissienet. Deze laatste stelt immers een ontwikkelingsplan op voor een periode van tien jaar en past dit om de twee jaar aan voor de daaropvolgende tien jaar.

Een dergelijke harmonisatie zou de samenhang tussen de planningscyclussen van de verschillende netbeheerders versterken, een betere coördinatie van de investeringen bevorderen en meer inzicht bieden in de toekomstige behoeften van het energiesysteem. Zij zou tevens bijdragen tot een verbetering van de kwaliteit van de toekomstgerichte analyse door de voorkeur te geven aan een meer strategische benadering, terwijl tegelijkertijd een voldoende frequentie van actualisering wordt gehandhaafd om rekening te houden met de ontwikkeling van de aannames en de behoeften van het net.

Bijgevolg beveelt BRUGEL aan om de desbetreffende bepalingen van de ordonnanties elektriciteit en gas te wijzigen, zodat het ontwikkelingsplan van de distributienetbeheerder een periode van tien jaar bestrijkt en om de twee jaar wordt aangepast voor de daaropvolgende tien jaar. Deze ontwikkeling lijkt de samenhang, de voorspelbaarheid en de doeltreffendheid van de planning van de netwerkontwikkeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te versterken.

7.2.2. Uitvoering van de toezichthoudende taak van BRUGEL

Artikel 12, §3 van de ordonnantie elektriciteit, en de overeenkomstige bepaling voor gas, vertrouwen aan BRUGEL bepaalde taken toe met betrekking tot het ontwikkelingsplan. In dit kader is de Brusselse regulator immers belast met het toezicht op en de evaluatie van de uitvoering van deze ontwikkelingsplannen.

Ordonnanties inzake elektriciteit en gas voorzien echter niet in enig mechanisme waarmee BRUGEL deze toezichthoudende taak daadwerkelijk kan uitoefenen. Zij verlenen BRUGEL met name noch de bevoegdheid om sancties op te leggen bij niet-naleving van de in de ontwikkelingsplannen vastgelegde verbintenissen, noch de bevoegdheid om de netbeheerders te verplichten de daarin opgenomen investeringen te realiseren, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de regeling die in het Waals Gewest van kracht is. Bij gebrek aan concrete instrumenten die de doeltreffendheid van deze taak waarborgen, zal BRUGEL dan ook niet in staat zijn om de uitvoering van de ontwikkelingsplannen volledig te monitoren, hetgeen de belangen van de Brusselse consumenten en de goede ontwikkeling van de energienetwerken van het Gewest zou kunnen schaden.

Bovendien is BRUGEL van mening dat het ontbreken van een dergelijke controle- en sanctiebevoegdheid kan leiden tot een regelgevingsasymmetrie tussen de verschillende Gewesten. Wanneer een netbeheerder in bepaalde Gewesten wel aan sanctiemechanismen is onderworpen en in andere niet, bestaat immers het risico dat investeringen bij voorrang worden uitgevoerd in gebieden waar aan de niet-uitvoering ervan regelgevende of financiële gevolgen zijn verbonden. Deze situatie zou, althans in theorie, kunnen leiden tot een prioritering van investeringen ten koste van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, terwijl de behoeften die in de goedgekeurde ontwikkelingsplannen zijn vastgesteld, daar even essentieel zijn voor de veiligheid, de kwaliteit en de capaciteit van het net.

BRUGEL beveelt dan ook aan deze bepalingen aan te vullen om de doeltreffendheid ervan te

waarborgen.

7.2.3. Bevoegdheid tot goedkeuring van de ontwikkelingsplannen

BRUGEL herhaalt het standpunt dat het reeds had verwoord in advies 415 betreffende de bevoegdheid tot goedkeuring van de ontwikkelingsplannen.

Net als de andere Gewesten is BRUGEL van mening dat het wenselijk zou zijn om de bevoegdheid voor de goedkeuring van de ontwikkelingsplannen aan BRUGEL toe te kennen, in plaats van aan de Regering. Als onafhankelijke regulerende instantie, die beschikt over de nodige technische, economische en regelgevende expertise, is BRUGEL het best geplaatst om te beoordelen of de voorgestelde investeringen aansluiten bij de behoeften van het netwerk, de doelstellingen van de energietransitie en het belang van de gebruikers.

Een dergelijke ontwikkeling zou tevens zorgen voor meer samenhang met de praktijken in de andere Gewesten en de doeltreffendheid van het besluitvormingsproces versterken. De uitoefening van deze bevoegdheid door de toezichthouder zou aansluiten bij de regionale energieambities die door de Regering zijn aangenomen en in het volgende punt nader worden toegelicht.

7.2.4. Goedkeuring van regionale energieambities door de regering

De toezichthouder acht het van essentieel belang dat de ontwikkelingsplannen van de netbeheerders gebaseerd zijn op duidelijke beleidsrichtlijnen en op vooraf vastgestelde regionale energieambities. Daartoe stelt hij voor om artikel 12 van de ordonnantie elektriciteit en artikel 10 van de ordonnantie gas zodanig te wijzigen dat de regering wordt verplicht haar regionale energieambities vast te stellen voor een horizon van vijf, tien en vijftien jaar, met een actualisering om de twee jaar³⁰. Deze ambities dienen uiteraard te worden vastgesteld in overeenstemming met de bestaande regionale strategische instrumenten, zoals het PACE, het Warmteplan of enig ander relevant planningsdocument.

Een dergelijke aanpak zou netbeheerders in staat stellen hun prognoses inzake capaciteitsbehoeften op te stellen, hun ontwikkelingsscenario's vast te leggen, de nodige investeringen te plannen en te anticiperen op de buitengebruikstelling van infrastructuur, in overeenstemming met de door de overheid vastgestelde richtsnoeren – of deze ambities nu betrekking hebben op de elektrificatie van het energieverbruik, de inzet van warmtepompen, de uitbreiding van opslagcapaciteit, de verwachte ontwikkeling van datacentra, de elektrificatie van de industrie of enige andere factor die van invloed kan zijn op de ontwikkeling van de behoeften van het energiesysteem.

Indirect zou het vaststellen van dergelijke regionale energieambities ook netbeheerders en de toezichthouder kunnen sturen bij het beheer van de toegang tot de netcapaciteit. Dit zou met name richting kunnen geven aan de opstelling van aansluitingsregels (zie *hierboven*, punt 4.1.4), door, indien nodig, de invoering mogelijk te maken van gedifferentieerde mechanismen op basis van de aard van het gebruik of het profiel van de aanvragers, zoals afzonderlijke wachtlijsten. Een dergelijke aanpak zou ertoe bijdragen dat beslissingen over de toewijzing van beschikbare capaciteit op coherente wijze aansluiten bij de verwezenlijking van de door de Regio nagestreefde energiedoelstellingen.

---

³⁰ Dit komt overeen met het voorontwerp van decreet dat op 13 mei 2026 in eerste lezing door de Waalse regering is aangenomen en dat artikel 15 van het decreet van 21 april 2001 wijzigd; <https://www.cwape.be/publications/document/6957>.

Daartoe zou artikel 12 als volgt kunnen worden gewijzigd:

1° Toevoeging van een alinea aan lid 1:

„De Regering stelt haar regionale energieambities vast voor een horizon van vijf, tien en vijftien jaar en actualiseert deze om de twee jaar. Deze regionale energieambities worden voor het eerst uiterlijk op 30 juni 2028 vastgesteld.”

2° Wijziging van de volgende alinea als volgt:

*„De netbeheerders stellen, elk voor zover het hen betreft, een ontwikkelingsplan op om de veiligheid, de betrouwbaarheid, de regelmaat en de kwaliteit van de levering op het netwerk waarvan zij respectievelijk het beheer verzorgen, te waarborgen, met inachtneming van het milieu en het beginsel van voorrang van energie-efficiëntie, volgens de in lid 3 vastgestelde procedure. In het kader van de toepassing van het beginsel van voorrang voor energie-efficiëntie baseren de netbeheerders zich op kosten-batenanalyses bij het opstellen van hun ontwikkelingsplan. **Bij het opstellen van hun ontwikkelingsplan houden de netbeheerders rekening met de regionale energieambities zoals bedoeld in lid 1, eerste alinea** ”.*

7.3. Opladen of ontladen van elektrische voertuigen

Artikel 32^{duosexies} van de ordonnantie bepaalt het volgende:

„Indien de netbeheerder beslist om het vermogen geleverd voor het opladen van een elektrisch voertuig of het teruggeleverde vermogen bij het ontladen van een elektrisch voertuig te weigeren of te beperken in strijd met de voorwaarden vastgelegd in het technisch reglement, maakt het verlies opgelopen door de eindafnemer vanwege deze beslissing het voorwerp uit van een schadevergoeding door de netbeheerder conform de modaliteiten vastgelegd door de regering, na advies van BRUGEL”.

BRUGEL ziet geen rechtvaardiging voor een specifieke vergoedingsregeling die uitsluitend van toepassing is op oplaadpunten voor elektrische voertuigen en is derhalve van mening dat deze bepaling op zichzelf geen zin meer heeft.

De vermogensbeperkingen die verband houden met het netwerkbeheer of congestie hebben immers niet uitsluitend betrekking op dit gebruik en zouden moeten worden behandeld in het kader van de algemene mechanismen die van toepassing zijn op alle netwerkgebruikers (FCA, technische maatregelen, flexibiliteitsdiensten, enz.).

Aangezien er in de voorbereidende werkzaamheden geen specifieke motivering wordt gegeven, lijkt dit verschil in behandeling onvoldoende gerechtvaardigd en dient dit artikel te worden geschrapt.

7.4. Termijn voor de goedkeuring van gereguleerde documenten

De technische reglementen van Sibelga en Elia voorzien, elk voor zover het hen betreft, in de vaststelling van modelcontracten die met name de aansluiting, de toegang en de flexibele toegang tot het net regelen, alsook in technische voorschriften die van toepassing zijn op diverse installaties en uitrustingen, zoals laadpalen, opslagunits of fotonvoltaïsche productie-installaties. Deze documenten hebben een doorslaggevende invloed op de organisatie en de exploitatie van de netten en hebben directe gevolgen voor de rechten en plichten van de netgebruikers, voor de ontwikkeling van

flexibiliteitsdiensten, voor het congestiebeheer en, in bredere zin, voor de integratie van nieuwe toepassingen en technologieën in het energiesysteem.

Gezien hun normatieve reikwijdte en hun hoge technische complexiteit vereisen deze documenten een bijzonder grondige beoordeling en een diepgaande controle door de toezichthouder, teneinde te waarborgen dat zij in overeenstemming zijn met het toepasselijke wet- en regelgevingskader en dat zij aansluiten bij de nagestreefde doelstellingen op het gebied van energiebeleid en netwerkbeheer.

Daarom acht de toezichthouder het wenselijk om in de ordonnantie een uitdrukkelijke bevoegdheid voor de toezichthouder op te nemen om gereguleerde documenten goed te keuren. Dit is overigens ook wat aan Vlaamse zijde is besloten, met de toevoeging van § 2/1 aan artikel 4.2.1 van *het Energiedecreet*. Aan Waalse zijde is een soortgelijke bevoegdheid voor de CWaPE vastgelegd in artikel 42, § 2, tweede lid, 2°, van het decreet van 12 april 2001 en in artikel I.22, § 1er, van het technisch reglement voor het beheer van de elektriciteitsdistributienetwerken in het Waals Gewest en de toegang daartoe.

Op dit moment voorzien de technische reglementen van Sibelga en Elia in uiteenlopende regels en termijnen met betrekking tot de goedkeuring door BRUGEL van de gereguleerde documenten³¹. Om de samenhang van het regelgevingskader en de rechtszekerheid te waarborgen, is de regulator van mening dat de ordonnantie deze algemene bevoegdheid tot goedkeuring van gereguleerde documenten bij de regulator moet leggen, door te voorzien in één enkele, geharmoniseerde termijn die zowel voor de DNB als voor de TNB geldt en die alle betrokken documenten omvat. Een dergelijke bepaling zou tevens een eenmalige verlenging van de goedkeuringstermijn mogelijk moeten maken, zodat de toezichthouder aanvullende informatie kan opvragen bij de netbeheerders.

Door de toevoeging van een dergelijke paragraaf zou de goedkeuringsprocedure een duidelijkere en stevigere wettelijke basis krijgen.

De toezichthouder stelt dan ook voor om de volgende paragraaf toe te voegen aan het einde van artikel 9ter van de ordonnantie elektriciteit:

„Binnen drie maanden na ontvangst van de aanvraag neemt BRUGEL een beslissing tot goedkeuring, tot verzoek om herziening of tot weigering van goedkeuring met betrekking tot alle modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren van de distributienetbeheerder en de regionale transmissienetbeheerder, die zijn opgesteld ter uitvoering van de toepasselijke technische voorschriften. Indien BRUGEL van de aanvrager om aanvullende informatie verzoekt, kan de termijn voor de beslissing eenmalig met dertig dagen worden verlengd.”

7.5. Strategische punten uit eerdere adviezen van BRUGEL (nr. 407 en nr. 415)

³¹ Artikel 1.37 van het technisch reglement van Sibelga bepaalt dat Sibelga de modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren ter louter informatieve doeleinden aan BRUGEL voorlegt, en voorziet niet in een specifieke termijn voor de beoordeling van deze documenten door de toezichthouder, aangezien het artikel zich ertoe beperkt te bepalen dat de documenten „voldoende tijdig vóór hun geplande inwerkingtreding” aan BRUGEL moeten worden toegezonden. Het artikel vereist de goedkeuring van BRUGEL uitsluitend voor de voorwaarden voor aansluiting op of toegang tot het net. Artikel 4, § 2, van het technisch reglement van Elia bepaalt daarentegen dat de modelcontracten, reglementen en technische voorschriften ter goedkeuring aan BRUGEL moeten worden voorgelegd, met dien verstande dat, indien BRUGEL niet binnen twee maanden na het verzoek om goedkeuring reageert, de goedkeuring geacht wordt te zijn verleend. De bepaling preciseert bovendien dat de procedures en formulieren van de GRTn niet ter goedkeuring aan BRUGEL worden voorgelegd.

7.5.1. Afschaffing van de toestemming voor de verstrekking van meetgegevens van slimme meters

Dit punt is van groot belang en werd herhaaldelijk door BRUGEL bepleit³².

Bovendien lijkt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nu de enige Belgische regio te zijn die nog aan een dergelijke eis vasthoudt³³. Deze aanpak dreigt het vermogen van het regelgevingskader om de technologische ontwikkelingen en de nieuwe behoeften van het energiesysteem te ondersteunen, in het gedrang te brengen. Zonder aanpassing zou Brussel geleidelijk achterop kunnen raken ten opzichte van de andere Gewesten wat betreft de ontwikkeling van slimme netwerken en innovatieve energiediensten.

Tegen de achtergrond van toenemende netwerkcongestie zijn de gevolgen bijzonder zorgwekkend. Door de toegang tot bepaalde gegevens en functionaliteiten te beperken, vermindert deze eis de hoeveelheid en de kwaliteit van de informatie waarover de distributienetbeheerder beschikt om het daadwerkelijke gebruik van het netwerk te begrijpen, bronnen van flexibiliteit te identificeren en te anticiperen op toekomstige beperkingen. Dit dreigt dan ook de ontwikkeling van een intelligent en dynamisch netwerkbeheer te remmen.

Op termijn zou het gebrek aan beschikbare informatie kunnen leiden tot minder relevante beslissingen op het gebied van netwerkplanning, investeringen of de ontwikkeling van flexibiliteitsproducten, aangezien deze niet zouden zijn gebaseerd op een voldoende nauwkeurig inzicht in de operationele realiteit van het netwerk. De Brusselse consumenten zouden daardoor benadeeld kunnen worden door een minder efficiënt gebruik van de bestaande infrastructuur en door de invoering van oplossingen die minder zijn afgestemd op de werkelijke uitdagingen van het Brusselse elektriciteitssysteem.

BRUGEL is dan ook van mening dat deze ontwikkeling een belangrijke voorwaarde vormt om de nieuwe uitdagingen op het gebied van netwerkbeheer en de energietransitie het hoofd te bieden.

7.5.2. Stimulerende regelgeving inzake bepaalde openbare dienstverplichtingen

BRUGEL acht het opportuun om gebruik te maken van de lopende wetgevingswerkzaamheden om het kader voor de regulering van de openbare dienstverplichtingen (ODV) te herzien.

Artikel 9*quinquies* van de ordonnantie elektriciteit staat BRUGEL momenteel namelijk niet toe om stimulerende reguleringsmechanismen toe te passen op bepaalde uitgaven in verband met de OSP's, aangezien deze in de tariefmethodologie als niet-beheersbare kosten worden beschouwd. Op deze beperking werd met name gewezen in het toelichtingsrapport bij de tariefmethodologie³⁴.

BRUGEL is echter van mening dat bepaalde openbaredienstverplichtingen, met name wanneer deze berusten op operationele, organisatorische of investeringskeuzes die onder de bevoegdheid van de netbeheerder vallen, nader zouden kunnen worden beoordeeld op hun redelijkheid en efficiëntie (bijvoorbeeld uitgaven in verband met openbare verlichting).

---

³² Zie onder meer de adviezen 382 en 415 van BRUGEL.

³³ Rapport over de evaluatie van het databeheer door de elektriciteits- en aardgasnetbeheerders op het distributienet in het Vlaamse Gewest, Sia Partners Vergelijkende studie databeheer, november 2025, blz. 16.

³⁴ Bijlage 2A, blz. 55.

BRUGEL beveelt derhalve aan om de mogelijkheid te onderzoeken om een wettelijke basis te creëren die het BRUGEL in staat stelt om, voor bepaalde door de regering vastgestelde categorieën van openbare dienstverplichtingen, zelfstandig de redelijkheid en efficiëntie van de gemaakte kosten te beoordelen en, indien nodig, passende stimulerende reguleringsmechanismen in te voeren.

Deze ontwikkeling lijkt van strategisch belang om de prikkels voor efficiëntie te versterken, de ontwikkeling van de aan de consumenten doorberekende kosten te beheersen en een optimaal gebruik van de middelen te waarborgen die in het kader van de openbare dienstverlening worden ingezet.

7.5.3. Controle en sancties ten aanzien van erkende certificeringsinstanties

BRUGEL verwijst naar de uiteenzettingen in zijn initiatiefadvies nr. 415 van 22 april 2026 betreffende de noodzaak van expliciete controle- en sanctiebevoegdheden ten aanzien van erkende certificeringsinstanties³⁵. Zonder een dergelijke wetgevende maatregel zullen de door BRUGEL vastgestelde gevallen van niet-naleving nog steeds niet adequaat kunnen worden aangepakt, ten koste van de doeltreffendheid van de controles, de rechtszekerheid en de geloofwaardigheid van het certificeringssysteem.

7.5.4. Afschaffing van vergunningsaanvragen voor energiegemeenschappen

BRUGEL verwijst tevens naar de uiteenzettingen in zijn initiatiefadvies nr. 415 van 22 april 2026 betreffende de vereenvoudiging van de regeling voor energiegemeenschappen en, in het bijzonder, de afschaffing van de verplichting tot voorafgaande vergunning.

Zonder een dergelijke hervorming constateert BRUGEL dat de administratieve procedures een rem blijven vormen op de ontwikkeling van deelprojecten en energiegemeenschappen, wat een aanzienlijke administratieve last met zich meebrengt voor zowel de projectontwikkelaars als de overheid, zonder dat dit een evenredige meerwaarde oplevert op het gebied van toezicht.

Deze ontwikkeling lijkt dan ook noodzakelijk om de uitrol van energiegemeenschappen te vergemakkelijken en de doelstellingen van actieve consumentenparticipatie, zoals nagestreefd in de Europese regelgeving, te ondersteunen.

7.5.5. Flexibiliteitsvergunningen en aggregatie

BRUGEL verwijst naar de uiteenzettingen in zijn advies nr. 415 van 22 april 2026 betreffende de afschaffing van de verplichting om in het bezit te zijn van een vergunning voor het verlenen van flexibiliteits- en aggregatiediensten.

Zonder een dergelijke hervorming zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het enige Belgische gewest blijven dat een specifieke vergunning oplegt aan aanbieders van flexibiliteitsdiensten. Dit verschil in regelgeving dreigt een rem te vormen op de ontwikkeling van de Brusselse flexibiliteitsmarkt en op de toetreding van nieuwe spelers, zonder dat dit een evenredig voordeel oplevert voor het toezicht op de sector.

Deze ontwikkeling lijkt dan ook noodzakelijk om de ontwikkeling van de flexibiliteitsmarkt te bevorderen en te zorgen voor een grotere regelgevingscoherentie tussen de Gewesten.

---

³⁵ Punt 6.6 van [advies 415](#).

8. Conclusie

Ter afsluiting van dit advies wenst BRUGEL te benadrukken dat het voorontwerp van de ordonnanties verder moet gaan dan louter de aanpassing van het huidige juridische kader aan de Europese richtlijnen.

Het voorontwerp van de ordonnanties moet een structurerende stap vormen in de uitstippeling van het Brusselse energiesysteem voor de komende decennia.

De keuzes die vandaag worden gemaakt, zullen immers een blijvende invloed hebben op de manier waarop de Regio het hoofd kan bieden aan de uitdagingen in verband met de elektrificatie van het verbruik, de integratie van gedecentraliseerde bronnen, het beheer van congesties en de uitbouw van de netwerken.

In deze context roept BRUGEL de politieke instanties op om nu al de basis te leggen voor een samenhangend, duurzaam kader dat is afgestemd op de toekomstige uitdagingen van het energiesysteem. De eerste mijlpalen die vandaag worden vastgelegd, moeten passen in een alomvattende visie op het Brusselse energiesysteem, te beginnen met de uitdagingen op het gebied van netwerkplanning en -ontwikkeling, de efficiënte exploitatie ervan, alsook een duidelijke verdeling van de rollen, verantwoordelijkheden en verplichtingen van elke actor.

Deze ontwikkeling vereist tevens dat er wordt gezorgd voor een adequate verdeling van de instrumenten en stuurmiddelen tussen de overheidsinstanties en de toezichthouder, zodat elk van hen over de nodige middelen beschikt om de hem toevertrouwde taken ten volle uit te voeren en de ontwikkeling van het regionale energiesysteem doeltreffend te sturen.

De voorstellen die BRUGEL in dit advies formuleert, passen in dit perspectief. Zij zijn erop gericht bij te dragen aan de totstandkoming van een coherent regelgevingskader dat in staat is om te anticiperen op toekomstige uitdagingen en de energietransitie op een doeltreffende, transparante en evenwichtige wijze te begeleiden, ten behoeve van alle Brusselse consumenten.

*   *

*